

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับ
เด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ณัฐธมา ศรีลาเลิศ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

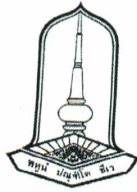
การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับ
เด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ณัฐธมา ศรีลาเลิศ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนางสาวณัฐธิดา ศรีลาเลิศ แล้วเห็นควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(ผศ.ดร.อำนาจ ชนวงษ์)

ประธาน

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(อาจารย์ ดร.คุณ วงศ์อนันต์)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

(อาจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ)

กรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

(รศ.ดร.ประวิทย์ เอราวรรณ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ.ดร.ณฐนนท์ ทรายชู)

ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 20 เดือน ๕.๕. พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ ดร.คุณ วงศ์อนันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และอาจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เสนอแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องตลอดมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ นายฉลอง เมืองพิล ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านกุดชุมสวาสดี นางกิตติยา วิเชียรชาติ ตำแหน่ง ครู โรงเรียนเลิงนกทา และนางฉัตรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ โรงเรียนบ้านคิมยาว ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ นายยนต์ น้อยใส ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง และ นายปิติกดิ์ พุฒตาลดง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ที่ให้ความร่วมมือ ด้วยดีเสมอมา จนประสบผลสำเร็จในการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วน ตำบลค้อวัง

ขอขอบคุณ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ที่ให้กำลังใจให้การสนับสนุนเมตตาและให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการศึกษา จึงทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศเพื่อบูชา พระคุณบิดา-มารดาและบูรพาจารย์ที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอนให้มีสติปัญญา ความรู้ความสามารถ และวางพื้นฐานการศึกษาแก่ผู้ศึกษาค้นคว้า

ณัฐธมา ศรีลาเลิศ

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นางสาวณัฐธมา ศรีลาเลิศ
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.คุณ วงศ์อนันต์
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2555

บทคัดย่อ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะการผสมผสาน ความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มีการเชื่อมโยงความรู้อย่างกว้างขวาง ทั้งยังให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทั้ง 6 ขั้นตอนคือการกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาย่อย การวางแผนการสอน การปฏิบัติการสอน การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart) ซึ่งดำเนินการ 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลยุทธ์ในการพัฒนาประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอน และการนเทศกำกับติดตาม โดยมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า และครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กบ้านเหล่าน้อย จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ แบบสังเกตการจัดประสบการณ์ แบบประเมินการจัดประสบการณ์ และแบบบันทึกการนิเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาค้นคว้า ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอนพบว่า การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้ครูกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นตอนที่ 4 การเขียนแผนการสอน ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการสอน ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาการสอนและสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ แต่ไม่สามารถนำไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ทุกขั้นตอน โดยเฉพาะในขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการ

สอนกลุ่มเป้าหมายยังขาดความมั่นใจ จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบคลินิก มีการประชุมวางแผน มอบหมายงาน การสังเกตการณ์สอนการวิเคราะห์ข้อมูล การให้ข้อมูลการข้อดี ข้อด้อยในการจัดประสบการณ์ ให้คำปรึกษาแนะนำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสาธิตการสอน เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน สามารถนำไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอนได้ โดยเฉพาะในขั้นที่ 5 การปฏิบัติการสอน ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน สามารถนำไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ทุกขั้นตอนอย่างถูกต้อง

โดยสรุป การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอนและการนิเทศติดตาม ทำให้ครูกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 4 คน มีความรู้ความเข้าใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ เขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถนำไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ อย่างเหมาะสม และมีความสุข

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การพัฒนาบุคลากร	7
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	12
กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา	31
การวิจัยปฏิบัติการ	43
การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า	49
บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กบ้านเหล่าน้อย	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
งานวิจัยในประเทศ	51
งานวิจัยต่างประเทศ	53
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	56
กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล	56
ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
4 ผลการศึกษาค้นคว้า	72
การดำเนินการพัฒนาในวงจรรอบที่ 1	72
การสะท้อนผลการพัฒนาในวงจรรอบที่ 1	79
การดำเนินการพัฒนาในวงจรรอบที่ 2	80
การสะท้อนผลการพัฒนาในวงจรรอบที่ 2	82
สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ	83

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	85
สรุปผล	85
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	96
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	97
ภาคผนวก ข ค่า IOC เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	117
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	121

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยแบบที่ 1	17
2	แผนปฏิบัติการ การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร วงรอบที่ 1	58
3	การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร วงรอบที่ 2	63
4	การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
5	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบบูรณาการ ก่อนและหลังการประชุมปฏิบัติการ	74
6	ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ	75
7	กำหนดการนิเทศการสอนกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 1	76
8	ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 1	78
9	กำหนดการนิเทศการสอนกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 2	90
10	ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 2	82

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ลักษณะของวิจัยและการปฏิบัติงาน	47
2 ขั้นตอนและกิจกรรมวิจัยปฏิบัติการ	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาบุคลากรถือว่ามีความสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบัน เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน คนเป็นทรัพยากรสำคัญการบริหารหนึ่งที่สำคัญที่สุดในบรรดาทรัพยากรการบริหารทั้งหมด คนเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนให้หน่วยงานไปในทิศทางที่ต้องการ การที่จะจัดการการเรียนรู้อย่างยั่งยืนให้บรรลุผล ต้องมีการพัฒนาครูให้เปลี่ยนบทบาทใหม่ ครูจะต้องเป็นคนเก่ง คนดี มีความรู้ความสามารถ มีจิตสำนึกของความเป็นครู ทุ่เม่เสียสละให้กับงานพัฒนาการเรียนการสอน ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู เพื่อสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นได้รับการยกย่อง ครูยุคใหม่จำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับภาวะหน้าที่ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ จะต้องสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลสังคมไทย เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก ในการพัฒนาบุคลากรเพื่อดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อย่างยั่งยืนนั้น มีหลักการดำเนินการหลายประการ เช่น บุคลากรทุกคนต้องเกิดความตระหนัก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด วิธีการ ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จึงต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะการลงมือปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในทุกระดับ การพัฒนาบุคลากรต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องสอดคล้องกับสภาพจริง และต้องให้พัฒนาให้สัมพันธ์กับงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการจริง และประการสุดท้ายการทำให้เห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ทั้งประโยชน์ต่อตนเองผู้เรียน บุคลากรอื่น ๆ และประเทศชาติจะเป็นแรงจูงใจจากภายในให้เกิดการพัฒนาแนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นัยนา ทองศรีเกตุ. 2544 : 1-4)

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่าง และหลากหลายไปจากการศึกษาระดับอื่น โดยมีรูปแบบ และจุดมุ่งหมายที่จัดแตกต่างกันไปตามสภาพความต้องการ นโยบาย หรือหลักปรัชญาการศึกษาของแต่ละหน่วยงานที่จัด แต่อย่างไรก็ดี จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสม ควรมีเป้าหมายเดียวกัน คือ ควรเน้นการพัฒนาเด็กทุก ๆ ด้าน (Whole Child) ซึ่งการให้การศึกษาบอบรม และเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยอย่างถูกต้องเหมาะสมย่อมจะมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างยิ่ง เพราะถ้าเด็กในวัยนี้ ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกต้องเหมาะสมจะส่งผลดีและเป็นรากฐานต่อพัฒนาการและการศึกษาระดับอื่นด้วยชีวิตในช่วงวัยเด็กตอนนี หรือระยะปฐมวัยเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต สิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างเด็กอายุแรกเกิด จนถึงเริ่มเข้าชั้นประถมศึกษาต่าง ๆ เช่น สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือโรงเรียนอนุบาลเป็นสถานที่ที่จะเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นอกเหนือจากสิ่งที่ได้รับจากบ้าน และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ไปพร้อม ๆ กันด้วย จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับปฐมวัยไม่ใช่เพียงแต่เป็นการเตรียม

เด็กให้พร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษาเท่านั้น แต่ควรเป็นการช่วยเด็กให้มีชีวิตสมบูรณ์แบบตามที่ได้ปฐมวัยพึงจะมี เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่พร้อมที่จะเรียนรู้ ครูและผู้เกี่ยวข้อง ต้องมีวิธีสอนให้เหมาะสม เพื่อให้เด็กดำรงชีวิตในวัยเริ่มต้นด้วยความสุข และมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ไปได้อย่างเต็มที่ในส่วนของการจัดการศึกษาปฐมวัย กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการ และเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (กรมวิชาการ. 2545 : 9)

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมรวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต ประเมินพัฒนาการอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ประสบการณ์ที่จัดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญ และสาระที่เด็กควรเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยคำนึงถึงการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม จัดขั้นตอนการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก จากใกล้ตัวไปไกลตัว เกิดการเรียนรู้จากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายดำเนินการจัดประสบการณ์ตามกิจวัตรประจำวัน และแผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนดแต่อาจปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นตามสภาพที่เป็นจริงและความสนใจของเด็ก ไม่กำหนดตายตัวจนเกินไป แต่ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2546 : 1-2)

หลักการบูรณาการการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิด เด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะ และหลายประสบการณ์สำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของครูจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัย การประเมินการเรียนรู้ของเด็ก ครูควรสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่า ได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และความก้าวหน้าเพียงใด ซึ่งจะช่วยครูในการวางแผนการจัดกิจกรรม ชี้ให้เห็นพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล ความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคนและใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่สำคัญคือ การที่เขาได้เรียนในสิ่งที่อยากรู้ อยากเรียนอยากได้ อยากเป็น โดยเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ๆ ในลักษณะบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ใกล้ตัวกับชีวิตประจำวัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2546 : 1-2)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง มีจำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าน้อย จัดการศึกษาเฉพาะเด็กปฐมวัย ประสบปัญหาเรื่อง ผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์แบบบูรณาการให้เด็กปฐมวัย ไม่เป็นและไม่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 กล่าวคือผู้ดูแลเด็กไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตน ยังสอนในรูปแบบเดิม ๆ คือ ให้ความรู้แก่ผู้เรียนฝ่ายเดียวโดยวิธีบรรยาย บอกเล่า ท่องจำ และเด็กไม่ค่อยได้ออกไปทำกิจกรรมนอกห้องเรียน สภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะนักวิชาการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษา ส่งเสริม

สนับสนุน ประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับองค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง บริหารจัดการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้ดูแลเด็ก ต้องมีการพัฒนาการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ รวมทั้งการนำนวัตกรรมมาปรับหรือประยุกต์ใช้ กับผู้เรียนได้ ไม่เต็มศักยภาพ ผู้ดูแลเด็กควรที่จะมีการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ สำหรับ เด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใหม่ ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความจำเป็นและต้องการที่จะแก้ปัญหา ดังกล่าวด้วยการให้ผู้ดูแลเด็ก ดำเนินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อที่ผู้ดูแลเด็กจะได้ปรับปรุง และพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง. 2554 : 8 - 9)

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถนำไปจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นการแก้ปัญหาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของบุคลากรในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร
2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานอื่นที่จะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น
 - 1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า
 - 1.2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน ประกอบด้วย
ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กบ้านเหล่าน้อย จำนวน 4 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 16 คน ประกอบด้วย
 - 2.1 วิทยากร จำนวน 1 คน
 - 2.2 ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวนทั้งหมด 15 คน

3. กรอบการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีกรอบแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

3.1 กรอบการพัฒนา กรอบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

3.1.1 ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

3.1.2 ผู้ดูแลเด็กสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการ

3.1.3 ผู้ดูแลเด็กสามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้

3.2 กรอบเนื้อหาในการพัฒนาบุคลากร

3.2.1 ด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ให้มีความรู้ความเข้าใจการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน ตามแนวทางของ สำลี รักสุทธี และคณะ มีขั้นตอนตามลำดับดังนี้ (สำลี รักสุทธี และคณะ. 2544 : 35-36)

3.2.1.1 การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน

3.2.1.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

3.2.1.3 การกำหนดเนื้อหาย่อย

3.2.1.4 การวางแผนการสอน

3.2.1.5 การปฏิบัติการสอน

3.2.1.6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน

3.2.2 พัฒนาผู้ดูแลเด็กให้สามารถการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.2.3 พัฒนาผู้ดูแลเด็กให้สามารถนำแผนไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน ตามแนวทางของสำลี รักสุทธี และคณะ (สำลี รักสุทธี และคณะ. 2544 : 35-36)

3.3 กรอบกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา ดังนี้

3.3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.3.2 การนิเทศการสอน

3.3.3 การนิเทศแบบคลินิก

4. วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแมกแทกการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988 : 11-15) เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยดำเนินการเป็นวงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกตผล (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินการเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ จนเกิดความสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ และนำไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอน และการนิเทศแบบคลินิก

1.1 บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึงมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดเตรียมการจัดประสบการณ์ ที่ควรศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่จะจัดประสบการณ์ ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย วางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ

1.2 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การเตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการเขียนแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ การใช้สื่อ การประเมินผล

1.3 การจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การดำเนินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยดำเนินการสอนตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการโดยมีจุดประสงค์ตามจุดประสงค์การจัดประสบการณ์ที่กำหนดในแผนการจัดประสบการณ์

2. การเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยมีการเชื่อมโยงและผสมผสานกระบวนการสอน การเสริมคุณธรรมให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน ให้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม โดยมีวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง หมายถึง การจัดการศึกษาตามหลักสูตรปฐมวัย ซึ่งนำเนื้อหากิจกรรมประสบการณ์ต่าง ๆ มาบูรณาการใหม่ทั้งหมด การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน หมายถึง การกำหนดเรื่องที่จะจัดประสบการณ์ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกัน

2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชาการ ที่จะนำมาบูรณาการ และมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน

2.3 การกำหนดเนื้อหาย่อย หมายถึง การกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องที่จะจัดประสบการณ์ให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

2.4 การวางแผนการสอน หมายถึง การกำหนดรายละเอียดในการจัดประสบการณ์ตามขั้นตอนและองค์ประกอบ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ วิธีการดำเนินกิจกรรมการวัดและการประเมินผล

2.5 การปฏิบัติการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ที่ได้กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรม

2.6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน หมายถึง การประเมินการจัด
 ประสพการณ์มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง พัฒนาแผนการจัดประสพการณ์มาเรียนรู้แบบบูรณาการให้ม
 ความสมบูรณ์ขึ้น

3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับ
 การจัดประสพการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ มาให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ดูแลเด็ก และนำผู้ดูแลเด็กฝึก
 ปฏิบัติในด้านการเตรียมจัดประสพการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ การประเมินผลการการจัดประสพการณ์

4. การนิเทศการสอน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ เสนอแนะให้คำปรึกษาโดยวิทยากร
 ผู้บริหารแก่ผู้ดูแลเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรมตามกรอบการศึกษา คือ การให้ความรู้ ให้สามารถเขียน
 แผนการจัดประสพการณ์ และการจัดกิจกรรม ตามแผนการจัดประสพการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการได้

5. การนิเทศแบบคลินิก หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้ศึกษาค้นคว้า
 วิทยากร ในการประชุมวางแผน การสังเกตการณ์สอน การวิเคราะห์ข้อมูล การให้ข้อมูลในการจัด
 ประสพการณ์และนำไปปรับปรุง การสาธิตและการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะจัด
 ประสพการณ์แบบบูรณาการได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

6. บุคลากร หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง
 อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากรด้านในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธรครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้นำเสนอ ตามลำดับดังหัวข้อต่อไปนี้

1. การพัฒนาบุคลากร
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
3. กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา
4. การวิจัยปฏิบัติการ
5. การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า
6. บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กบ้านเหล่าน้อย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

การพัฒนาบุคลากร

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

ความหมายของการพัฒนาบุคลากร มีบุคคลหลายคนได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540 : 154) ได้สรุปความหมายการพัฒนาบุคลากรว่าเป็นการดำเนินการให้บุคลากรในหน่วยงาน ได้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติหรืองานที่จะปฏิบัติ หรือให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้น ซึ่งในการพัฒนาบุคลากรนั้นปกติจะมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อให้บุคลากรมีความสามารถเหมาะสมกับงานที่จะปฏิบัติและเพิ่มพูนความรู้สึกรักงานที่มีต่อการปฏิบัติงานให้สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544 : 18) ให้ความเห็นว่า การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการบริหารงานบุคลากรกระบวนการหนึ่งซึ่งมีจุดหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

จากความหมายการพัฒนาบุคลากรตามที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นการดำเนินการให้บุคลากรได้มี ความรู้ ความสามารถ เจตคติ และมีทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการที่พัฒนาที่หลากหลาย โดยการนำความรู้ของแต่ละคนมารวมกัน และประสานความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยความร่วมมือที่เกิดขึ้นจะเกิดพลังของการร่วมใจให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่แต่ละหน่วยงานกำหนดเอาไว้

2. ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร มีบุคคลหลายคน ได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้
 ธีรวุฒิ ประทุมณพรัตน์ (2536 : 63) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า องค์การการศึกษากำลังต้องการครู อาจารย์ และผู้บริหารที่เหมาะสมกับลักษณะงาน ปัจจุบันยังองค์การการศึกษาเติบโตขึ้นลักษณะงานที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น และต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น แรงกดดันจากการเปลี่ยนแปลงที่มีมารอบด้านขององค์การทั้งภายนอกและภายในองค์การ การศึกษาจึงยังผลให้องค์การแสวงหาบุคคลที่มีความรู้และทักษะที่เป็นปัจจุบัน การพัฒนาบุคลากรเป็นยุทธวิธีที่จำเป็นและสนองความต้องการบุคลากรที่เหมาะสมกับงานปัจจุบันและอนาคต

ธงชัย สันติวงษ์ (2537 : 357) สรุปไว้ว่า เมื่อคนทำงานไปแล้วระยะหนึ่งสภาพแวดล้อมหรือความก้าวหน้าทางวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปอาจจะทำให้คนทำงานตามไม่ทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องพยายามรักษาคุณสมบัติของคนงานให้มีคุณภาพสูงอยู่เสมอ ผู้บริหารต้องร่วมมือกับฝ่ายบริหารบุคคลค้นหาว่า คนงานหย่อนหรือตามไม่ทันในเรื่องอะไรบ้าง จากนั้นก็ต้องจัดเตรียมการอบรมให้ทันเหตุการณ์ดังกล่าว หรือรวมตลอดจนทั้งการจัดการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสูงขึ้นไปอีกด้วย

ปริศนา เสร์บาง (2541 : 16) สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้บุคคลมีความรู้ ความชำนาญเพิ่มขึ้น สามารถติดตามวิทยาการใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งนอกจากจะทำให้บุคลากรก้าวหน้าในหน้าที่การงานแล้ว ยังส่งผลให้หน่วยงานได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และลดความสิ้นเปลืองที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างมาก อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของทุกหน่วยงาน

จากแนวคิดของบุคคลต่างๆ ดังที่ได้เสนอมมาแล้วในตอนต้น พอสรุปได้ว่า ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นยุทธวิธีที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการนำองค์การไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากบุคลากรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของปัจจัยการบริหารงานองค์การ

3. ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร

ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร มีบุคคลหลายคน ได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้
 ระวีง เนตรโพธิ์ (2542 : 32) ได้ให้ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า ขวัญและกำลังใจเป็นรากฐานของสภาวะจิตใจของบุคคลที่แสดงออกด้วยความสนใจหรือกระตือรือร้นในการทำงาน ขวัญและกำลังใจเป็นเสมือนแก่นแท้ของความรู้สึกที่จะอุทิศกายและกำลังใจในการทำงานให้แก่องค์กร ถ้าสมาชิกองค์กรใดไม่มีขวัญกำลังใจ ผลการทำงานขององค์กรนั้นก็มักจะล้มเหลวหรือไม่ประสบผลสำเร็จ

สำนักพัฒนาข้าราชการครู, สำนัก ก.ค. (2540 - 2541 : 16) ได้สรุปถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคลากรว่า เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของข้าราชการครูตลอดชีวิตการเป็นครูให้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของนักเรียน

วิเชียร นามพรหม (2547 : 10) ได้ให้ความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากรว่า จุดมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากรก็เพื่อที่จะให้บุคลากรในหน่วยงานได้มีการพัฒนานตนเองให้สามารถพัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรจากที่กล่าวมาข้างต้น พอที่จะสรุปได้ว่า เพื่อให้บุคลากรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน ได้งานอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและมีผลต่อคุณภาพของนักเรียนด้วยระบบการจัดการบุคลากร คือ ระบบคุณธรรม ซึ่งมีหลักอยู่ 4 ประการ คือ

1. หลักความเสมอภาค
2. หลักความสามารถ
3. หลักความมั่นคง
4. หลักความเป็นกลางทางการเมือง

4. หลักในการพัฒนาบุคลากร

หลักของการพัฒนาบุคลากร มีบุคคลหลายคน ได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2539 : 632) ได้สรุปถึงหลักการในการพัฒนาบุคลากรไว้ 6 ประการด้วยกัน คือ

1. หลักการเสริมสร้างความเชื่อถือศรัทธาของผู้เข้ารับการพัฒนาในการจัดการโครงการพัฒนาบุคลากรใด ๆ ก็ตาม ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวบุคลากรที่เข้ารับการพัฒนามีความเชื่อถือศรัทธาต่อการพัฒนาบุคลากรหรือไม่ ถ้าหากบุคคลใดไม่มีความเชื่อถือศรัทธาเสียแล้ว ย่อมปฏิเสธที่จะยอมรับความรู้ความคิดใหม่ ๆ และจะเป็นมูลเหตุทำให้การพัฒนาบุคลากรล้มเหลวได้โดยง่าย ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาบุคลากรประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาบุคลากร จะต้องพยายามสร้างความเชื่อถือศรัทธาในบรรดาผู้เข้ารับการพัฒนาเสียตั้งแต่แรก ที่มีการพัฒนาโดยการชี้แจงชักจูงหรือโน้มน้าวจิตใจให้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อเกิดความสนใจ มีความต้องการ เข้าใจ และยอมรับประโยชน์ของการพัฒนาบุคลากร เมื่อผู้เข้ารับการพัฒนาก่อเกิดความเชื่อถือศรัทธาแล้วก็ย่อมให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาบุคลากรนั้นอย่างเต็มที่ต่อไป

2. หลักการรักษาระดับความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาให้อยู่ในระดับสูงอยู่เสมอโดยทั่วไปแล้ว ในระยะที่เริ่มแรกที่มีการพัฒนาบุคลากร ผู้เข้ารับการพัฒนาล้วนจะมีความกระตือรือร้น สนใจใคร่เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่จะได้รับการพัฒนา แต่หลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนาแล้วระดับความสนใจจะเริ่มลดลงตามลำดับ จนอาจจะหมดความสนใจต่อไปก็ได้ ถ้าหากโครงการพัฒนาบุคลากรนั้นมีระยะเวลายาวนานมาก ดังนั้นเพื่อที่จะป้องกันมิให้เกิดสภาพเช่นนี้ขึ้นจะต้องมีการเร่งรัดความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาให้อยู่ในระดับสูงอยู่เสมอ การดำเนินการเช่นนี้ สามารถกระทำได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น

- 2.1 โดยการเปลี่ยนแปลงวิธีการและเทคนิคของการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ ๆ เพื่อจะได้ไม่เกิดความจำเจซ้ำซากจนเป็นที่น่าเบื่อหน่าย

- 2.2 โดยการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้เข้าถึงประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับจากการพัฒนาบุคลากร

- 2.3 โดยการสร้างบรรยากาศในระหว่างดำเนินการพัฒนาให้เป็นอย่างฉันทมิตรเป็นกันเองและสนุกครึกครื้นพอสมควรมิใช่เป็นบรรยากาศที่เคร่งขรึม ดึงเครียดจนเกิดความอึดอัดในที่สุด

3. หลักการเสริมสร้างภาพการณ่แสดงออก โครงการพัฒนาบุคลากรที่จะถือได้ว่าประสบความสำเร็จนั้น จะต้องเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมรับการพัฒนาทุกคนได้แสดงความคิดเห็น พูดคุยหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนา ไม่ว่าจะโดยรูปแบบหรือวิธีการอย่างใดก็ตามวิทยาการที่มีประสบการณ์มากและมีความสามารถสูงย่อมรู้จักวิธีการสร้างสถานการณ์ที่จะชักจูงให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นหรือมีพฤติกรรมใด ๆ ที่ต้องใช้สมองหรือสติปัญญา ส่วนวิธีการที่มักพบเห็นว่ามีการใช้กันโดยทั่วไป เช่น

3.1 โดยการป้อนคำถามหรือตั้งประเด็นปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้เข้ารับการพัฒนาตอบหรือแสดงความคิดเห็นเป็นระยะ ๆ ตลอดการพัฒนา

3.2 โดยการสร้างสถานการณ์จำลองอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น แล้วให้ผู้เข้ารับการพัฒนาแต่ละคนวิพากษ์วิจารณ์โดยการสร้างกลุ่มสัมพันธ์

3.3 โดยการกำหนดบทบาทให้ผู้เข้ารับการพัฒนาแต่ละคนเข้ามีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

4. หลักการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ที่จะพัฒนา ก่อนที่จะมีการพัฒนาในประเด็นหัวข้อหนึ่งหัวข้อใดก็ตาม วิทยาการหรือผู้มีหน้าที่จัดการบุคลากรที่ควรจะทำให้ความเข้าใจเป็นเบื้องต้นเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อนั้น ๆ แก่ผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนเสียก่อนเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ เพราะว่าการกระทำเช่นนั้นนอกจากทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดความสนใจใคร่เรียนรู้ต่อไปยังเป็นการเริ่มต้นที่ดีและถูกต้องในการพัฒนาต่อไปอีกด้วย ผู้เข้ารับการพัฒนาจะสามารถจินตนาการในเรื่องนั้น ๆ ได้ล่วงหน้าและเตรียมตัวเพื่อรับกับสถานการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าถ้าหากโครงการพัฒนาบุคลากรใดที่ได้สร้างภาพพจน์ที่ดีในประเด็นหัวข้อเรื่องที่จะพัฒนาเสียตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว

5. หลักการสร้าง ความเข้าใจในประเด็นของเรื่องที่จะพัฒนา มักจะปรากฏอยู่เสมอว่าโครงการพัฒนาบุคลากรที่ประสบความสำเร็จนั้นส่วนใหญ่เนื่องมาจากการที่ผู้เข้ารับการพัฒนาส่วนมากไม่เข้าใจในประเด็นของเรื่องที่ทำการพัฒนา หรือมีฉะนั้นแต่ละคนมีความเข้าใจในเรื่องเดียวกันไปคนละทาง ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย ทั้งในการจัดการพัฒนาและในการสรุปผลที่ได้จากการพัฒนาในแต่ละข้อ ดังนั้นการสร้าง ความเข้าใจในทุก ๆ ประเด็นของเรื่องที่จะพัฒนาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้โครงการพัฒนาบุคลากรสามารถบรรลุผลสำเร็จได้โดยง่าย

5.1 โครงการอธิบายเน้นให้เข้าใจถึงแนวคิดและจุดมุ่งหมายสำคัญของหัวเรื่องที่นำมาพัฒนาว่าอยู่อย่างไรบ้าง จะได้ทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเล็งเห็นถึงความสำคัญเกิดความสบายใจและพยายามทำความเข้าใจเป็นเบื้องต้นเสียก่อนที่จะเข้าถึงเนื้อหาสาระในรายละเอียดต่าง ๆ ต่อไป

5.2 โดยการอธิบายความหมายและความสำคัญของประเด็นในเรื่องนั้น ๆ ให้เข้าใจเสียตั้งแต่เริ่มแรก หากผู้เข้ารับการพัฒนามีปัญหาข้อสงสัยใด ๆ ควรจะอธิบายให้เข้าใจเสียก่อน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือซักถามเพิ่มเติมได้จนหายข้องใจ

6. หลักการเน้นการย้ำ การกล่าวเน้นหรือย้ำในประเด็นใดประเด็นหนึ่งเท่ากับเป็นการชี้แนะให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเข้าใจว่าประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่สำคัญ สมควรแก่การให้ความสนใจเป็นพิเศษ อีกทั้งยังเป็นการช่วยป้องกันมิให้เกิดการหลงประเด็นขึ้นได้ ดังนั้นการเน้นหรือย้ำจึงเป็นหลักสำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดการพัฒนาบุคลากรที่จะช่วยให้การพัฒนาบุคลากรประสบผลสำเร็จ ได้โดยง่าย

สรุปได้ว่าหลักการในการพัฒนาบุคลากรนั้น ผู้จัดจะต้องคำนึงถึงความต้องการขององค์กรหรือหน่วยงาน และความต้องการของบุคลากรเป็นหลักในการพิจารณา ซึ่งจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาอย่างชัดเจนการพัฒนาบุคลากรจึงจะประสบผลสำเร็จ

5. กระบวนการในการพัฒนาบุคลากร

กระบวนการของการพัฒนาบุคลากร มีบุคคลหลายคน ได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

ซุ่มศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2536 : 115) ได้เสนอกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรเป็น

2 วิธี คือ การฝึกอบรม (Training) และการศึกษา (Education)

เด่นพงษ์ พลละคร (2532 : 21) ได้ให้ความเห็นว่ากระบวนการพัฒนาบุคลากรมี

6 ขั้นตอน คือ

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนา
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนา
3. การเลือกใช้วิธีการอย่างเหมาะสม
4. การกำหนดโครงการและแผนงาน
5. การดำเนินการ
6. การประเมินผล

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540 : 156) สรุปกระบวนการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไว้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร หรือปัญหาที่ต้องการแก้ไขโดยวิธีการพัฒนาบุคลากร จากการศึกษาผลผลิตขององค์กร ศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากร และศึกษานโยบาย แผนงาน และเป้าหมายของงานที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ว่ามีส่วนใดที่ต้องดำเนินการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา

2. การวางแผนพัฒนาบุคลากร
3. การดำเนินการพัฒนาบุคลากร
4. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

สรุป กระบวนการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามแนวทางของกระบวนการต่างๆ อย่างสอดคล้องสัมพันธ์โดยตลอด ซึ่งเริ่มจากการสำรวจสภาพปัญหาความจำเป็นในการพัฒนา การวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล

6. วิธีดำเนินการพัฒนาบุคลากร

วิธีดำเนินการของการพัฒนาบุคลากร มีบุคคลหลายคน ได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 70) ได้กำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากรไว้ 4 วิธี คือ

1. การฝึกอบรม
2. การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน
3. การพัฒนาโดยกระบวนการบริหาร
4. การพัฒนาโดยการส่งไปศึกษาต่อ

สุเทพ เทโพบการ (2540 : 6) ได้กำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากรไว้ 3 วิธี คือ

1. การศึกษาเพิ่มเติมในสถานศึกษา
2. การฝึกอบรม
3. การพัฒนาตนเอง

สหชาติ ไชยรา (2544 : 33) สรุปวิธีการพัฒนาบุคลากร ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีวิธีการพัฒนาบุคลากร 5 วิธี คือ การฝึกอบรม การส่งคนไปศึกษาต่อการฝึกอบรมและดูงาน การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเองและการพัฒนาทีมงาน

จากวิธีการพัฒนาบุคลากรที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีหลากหลายวิธีที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานได้ เช่น การฝึกอบรม การนิเทศ การศึกษาดูงาน การศึกษาเพิ่มเติม และการพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน ดังนั้นในการที่จะเลือกใช้วิธีการพัฒนาบุคลากรแบบใดนั้น จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับสภาพทั่วไปและสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 8 - 22) ได้สรุปถึงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และการรักการออกกำลังกาย

กำลังกาย

6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

1.1 คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 - 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจน ต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือ และแก้ไขได้ทันเวลาที่ คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3 - 5 ปี

1.2 ระยะเวลาเรียน

ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1 - 3 ปี การศึกษาโดยประมาณทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุระหว่าง 3 - 6 ขวบ ของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.3 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สารการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคล และสถานที่สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจจะไม่เน้นเนื้อหาการท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีมีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นรักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัยเป็นต้น การจัดประสบการณ์อาจนำสารการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญา และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยสารการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.3.1 ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะ ที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกันด้วยประสบการณ์สำคัญ

1.3.2 สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัยความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้นทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็กเป็นสำคัญ สารที่เด็ก อายุ 3 - 5 ปี ควรเรียนรู้มี

1.4 แนวการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย

แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาโดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1.4.1 หลักการจัดประสบการณ์

1.4.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

1.4.3 การจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ต้องจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และช่วยเหลือในการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มและพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสมด้วยการจัดประสบการณ์ทางสังคมให้เด็กได้เข้าร่วม ควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากการใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ควบคู่กับเรื่องสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กและความสนใจของเด็กทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ผู้ดูแลเด็กควรมีความรู้ในด้านจิตวิทยาและพัฒนาการธรรมชาติของเด็กต้องยอมรับว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กแต่ละคนให้มากที่สุด ที่สำคัญผู้ดูแลเด็กไม่ควรคาดหวังในตัวเด็กสูงเกินความเป็นจริง เช่น เด็กจะต้องเก่งทุกคนซึ่งเป็นไปไม่ได้ ผู้ดูแลเด็กควรมุ่งหวังให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามควรแก่วัยและอัตราพัฒนาของเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

1. ประสบการณ์เรียนรู้ที่ควรจัดให้แก่เด็กปฐมวัย กิจกรรมที่ผู้ดูแลเด็กควรจัดให้กับเด็กปฐมวัยนอกจากเตรียมความพร้อมทางร่างกายที่ทำให้เด็กแข็งแรง แล้วยังต้องทำให้เด็กได้พัฒนาการรับรู้ การพูด การฟัง การจำ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการและความพร้อมทางอารมณ์ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

1.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะในการฟัง จังหวะ พัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรงเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานและเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น ทำท่าประกอบเพลงเคลื่อนไหวร่างกายตามข้อตกลง เด็กวัยนี้กลัมน้ำมันัดใหญ่เจริญเติบโตโดยเฉพาะส่วนแขน ขา ลำตัว การสอนกิจกรรมควรหนักไปทางกลัมน้ำมันัดใหญ่ เช่น ส่วนแขน ขา การรวมกลุ่มไม่ควรเกิน 7 คน กิจกรรมนี้มีทั้งให้เล่นตามลำพังหรือแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งการฝึกจังหวะให้กับเด็ก นักการศึกษาเชื่อว่าจะช่วยให้เด็กเกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนวิชาต่าง ๆ ต่อไป เช่น ทางด้านภาษา สังคมนาฏศิลป์ ฯลฯ นอกจากนี้ขณะที่เรียนอยู่ในโรงเรียนจะไม่มีปัญหาการวิ่งชนคนอื่น หรือสิ่งของต่าง ๆ ในโรงเรียน และน่าจะมีผลต่อชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การรู้จังหวะจะไม่ทำให้กระทบกระทั่งผู้อื่นได้ง่าย สามารถดำเนินชีวิตได้ถูกจังหวะการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ควรเริ่มจากกิจกรรมที่เป็นอิสระไม่ควรมีระเบียบวิธีการยุ่งยากมากนัก ให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระภายในขอบเขตที่กำหนดไว้และผู้ดูแลเด็กควรกำหนดจังหวะเป็นสัญญาณนัดหมายในการเคลื่อนไหวต่างๆ จะช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่น เพลิดเพลินและสนุกสนาน หลังจากการออกกำลังกาย

แล้วควรให้เด็กได้พักผ่อนนั่งพักไต่ต้นไม้หรือนอนเล่นภายในห้องเรียนสักพักก่อนที่จะมีการทำกิจกรรมต่อไป

1.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ให้อารมณ์ดี รู้จักการแบ่งปันและการรอคอย รู้จักการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพด้วยวัสดุ ต่าง ๆ การปั้นดินน้ำมันการพับฉีก ตัด ปะกระดาษ หรือการประดิษฐ์ของเล่นจากเศษวัสดุต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมสร้างสรรค์นี้ควรจัดให้ทุกวัน โต๊ะสำหรับจัดกิจกรรมควรเป็นโต๊ะที่เด็กสามารถล้อมวงทำงานกันได้ มีโอกาสใช้ของร่วมกัน เช่น โต๊ะสำหรับวาดภาพด้วยสีเทียน หรือการตัดปะกระดาษ เป็นต้น ผู้ดูแลเด็กจะคอยอำนวยความสะดวกถ้าเด็กทำไม่ถูกต้องต้องคอยให้คำแนะนำแก้ไข โดยการตั้งคำถามให้เด็ก ได้คิดหาคำตอบเอง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ มีความมั่นใจในตนเอง สำหรับการประเมินผลงานเด็กควรพิจารณาในด้านพัฒนาการ เช่น ความสามารถตามวัย ลักษณะการลากเส้น เป็นต้น การจัดกิจกรรมควรคำนึงความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นและตามวัยของเด็ก

1.3 กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ให้เด็กรู้จักระมัดระวังอันตรายจากการเล่นทั้งตนเองและผู้อื่น รู้จักปรับตัวเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นและเป็นการผ่อนคลายความเครียด เช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นอิสระ เล่นเกม กลางแจ้ง เป็นต้น ผู้ดูแลเด็กต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน ดังนั้นจึงต้องจัดบรรยากาศที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากการเล่น ซึ่งเป็นส่วนช่วยเสริมพัฒนาการเด็กทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เครื่องเล่นสนามต้องมีคุณภาพที่จะช่วยจัดประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กและไม่จำเป็นต้องราคาแพง สิ่งที่สำคัญคือ ขนาดที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย ความปลอดภัยแข็งแรงของเครื่องเล่น ไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก และผู้ดูแลเด็กต้องหมั่นตรวจสอบสภาพเครื่องเล่นให้ปลอดภัยอยู่เสมอ เพื่อความปลอดภัยของเด็ก

1.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกการคิด การสังเกต การเปรียบเทียบ เช่น การสนทนาซักถามประสบการณ์และจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน การเล่า นิทาน เป็นต้น ลักษณะกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กต้องเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น เล่านิทาน ร้องเพลง ถาม-ตอบ หรือให้เด็กเรียนรู้จากของจริง เช่น การสังเกตพืช สัตว์ ของใช้ใน ชีวิตประจำวัน อาชีพของบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเรา หรือในชุมชน เป็นต้น

1.5 กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสรี คือ กิจกรรมที่เล่นตามมุมต่าง ๆ ที่ผู้ดูแลเด็ก จัดมุมประสบการณ์ไว้ เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก ตัวต่อจินตนาการ เป็นต้น กิจกรรมนี้จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสังเกต สำรวจ ปฏิบัติจริง สามารถคิด แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลรวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาทางภาษา รู้จักการแบ่งปันและการรอคอย โดยการ จัดให้เด็กได้เล่นตามมุมต่าง ๆ ผู้ดูแลเด็กควรให้เด็กมีสิทธิที่จะเลือกเล่นตามใจชอบ ซึ่งอาจเลือกเล่น เพียงมุมเดียวหรือหลายมุมก็ได้ ผู้ดูแลเด็กจะทำหน้าที่ดูแลอยู่ห่าง ๆ หรืออาจเข้าไปช่วยในกรณีที่ อ่านนิทานในมุมหนังสือให้เด็กฟัง หรือขณะที่เด็กเล่นบทบาทสมมุติแล้วไม่เข้าใจก็สามารถอธิบายให้เด็ก ฟังได้ตามโอกาสและความเหมาะสม

1.6 กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมเกมการศึกษา คือ กิจกรรมการเล่นที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานการศึกษา เพื่อฝึกความพร้อมในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในชั้นประถมศึกษาต่อไป โดยมุ่งให้เด็กใช้สติปัญญา สังเกต คิดหาเหตุผลและการแก้ปัญหา ตลอดจนเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา รู้จักการแบ่งปัน การรอคอย เช่น การต่อภาพ จับคู่ภาพเหมือนเรียงภาพติดต่อ เป็นต้น โดยอาจจะเล่นเป็นกลุ่มหรือเล่นคนเดียวก็ได้ ซึ่งเกมการศึกษาช่วยในการฝึกทักษะความพร้อมด้านร่างกาย เซาว์ปัญญา อารมณ์ สังคมและสติปัญญาได้อีกด้วย เกมแต่ละชุดจะจัดไว้เป็นชุด ๆ เป็นกล่อง เด็กควรเล่นเป็นชุด ๆ ให้ครบตามชุดนั้น ๆ เนื่องจากแต่ละชุดจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน ผู้ดูแลเด็กควรเดินดูขณะที่เด็กเล่นและคอยให้คำแนะนำเมื่อเด็กเล่นผิดฝึกเด็กให้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยว่า เมื่อเล่นเสร็จแล้วต้องเก็บกล่องให้เป็นชุดๆ เพื่อฝึกความรับผิดชอบ

2. การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้ดูแลเด็กและเด็กทราบว่าในแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร โดยยึดสัดส่วนเวลาตามที่เสนอแนะไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งมีหลักการจัดกิจกรรมดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมในแต่ละวันให้ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านไปพร้อม ๆ กันอย่างเหมาะสม โดยไม่เน้นหนักไปที่พัฒนาการด้านใดด้านหนึ่ง

2.2 จัดกิจกรรมให้มีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่สงบและเคลื่อนไหวกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดมาก และกิจกรรมผ่อนคลายไม่ต้องใช้ความคิดมากนัก

2.3 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น

2.3.1 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ควรใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที

2.3.2 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ควรใช้เวลาประมาณ 30 - 60 นาที

2.4 คำนึงถึงการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กได้พัฒนาลักษณะนิสัยและทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน

2.5 รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน การจัดตารางกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตาราง 1 กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยแบบที่ 1

เวลา กิจกรรมประจำวัน	เวลา กิจกรรมประจำวัน
08.00-09.00 น.	รับเด็ก - เคารพธงชาติ สวดมนต์
09.00-09.30 น.	-กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.30-10.00 น.	-กิจกรรมสร้างสรรค์
10.00-10.30 น.	-กิจกรรมเสรี
10.30-11.20 น.	-กิจกรรมกลางแจ้ง
11.20-11.00 น.	พัก (ล้างมือ-ล้างเท้า)
11.00-11.50 น.	-กิจกรรมเสริมประสบการณ์
11.50-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-15.00 น.	นอนพักผ่อน
15.00-15.10 น.	เก็บที่นอน ล้างหน้า (ดื่มนม)
15.10-15.30 น.	-กิจกรรมเกมการศึกษา
15.30-16.00 น.	เตรียมตัวกลับบ้าน

1.5 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์

การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ (กรมวิชาการ. 2546 : 58-60) ได้ให้ความเห็นว่าการสอนในระดับปฐมวัยนั้นไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพจุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

1. เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

2. เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรผู้สอนควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไร เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น อาทิเช่น คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย

2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3 - 5 ปี ผู้สอนต้องวิเคราะห์ให้ได้เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ซึ่งกำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญและส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ โดยผู้สอนจะต้องวิเคราะห์และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์

4. กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลายรวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่ผู้สอนต้องการสอดแทรกในการจัดประสบการณ์ สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้จัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยคือ หน่วยการจัดประสบการณ์ ซึ่งผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยตามความสนใจของเด็ก โดยพิจารณาจากข้อมูลหลักสูตรแกนกลางหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคม-วัฒนธรรมประกอบ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

1.6 การจัดประสบการณ์แบบหน่วย

ผู้สอนต้องกำหนดหัวเรื่องโดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ซึ่งสามารถทำได้ 3 วิธี คือ

วิธีที่ 1 เด็กเป็นผู้กำหนด

วิธีนี้ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้กำหนดหัวเรื่องได้ตามความสนใจของเด็ก เช่น ขณะที่เดินผ่านต้นมะม่วง เด็กสังเกตเห็นผลมะม่วงและดอกมะม่วงและต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องการออกดอกและผลของต้นมะม่วง ดังนั้นผู้สอนจึงนำเรื่องต้นมะม่วงมาเป็นหัวเรื่องในการจัดทำหน่วยการจัดประสบการณ์

วิธีที่ 2 ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด

วิธีนี้เป็นการกำหนดร่วมกันระหว่างผู้สอนกับเด็ก โดยกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นแล้วนำมาที่สนใจมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์ เช่น ครูอ่านนิทานเกี่ยวกับ “เสือ” ให้เด็กฟัง และอภิปรายเกี่ยวกับเสือ ในที่สุดผู้สอนกับเด็กจึงตัดสินใจร่วมกันกำหนดเรื่อง “เสือ” เป็นหน่วยการจัดประสบการณ์

วิธีที่ 3 ผู้สอนเป็นผู้กำหนด

วิธีนี้ผู้สอนจะเป็นผู้วางแผนกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์และสาระการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยไว้ล่วงหน้า โดยพิจารณาจากโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่จัดทำไว้ หน่วยการจัดประสบการณ์นี้สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมและความสนใจของเด็ก เช่น ผู้สอนกำหนดเรื่อง “ช้าง” ไว้ล่วงหน้าแล้ว แต่เด็กอยากเรียนเรื่อง “ม้า” ผู้สอนสามารถยืดหยุ่นและเปลี่ยนเป็นเรื่อง “ม้า” แทนที่จะเรียนเรื่อง “ช้าง” ได้ โดยต่อไปอาจนำเรื่อง “ช้าง” ไปกำหนดหัวเรื่องการจัดประสบการณ์ในโอกาสต่อไป

จากแนวคิดทั้งหมดเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถสรุปได้ว่า แผนการจัดประสบการณ์ คือ การคิดไว้ล่วงหน้าอย่างมีหลักเกณฑ์ว่า ครูจะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์และการวางแผนการสอนต้องสัมพันธ์กับวิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และถ้าผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แล้ว แม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำให้แผนการจัดประสบการณ์นั้นหรือการสอนครั้งนั้นมีความหมายต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.1 ความหมายของการบูรณาการ

ระบบการเรียนการสอน ต้องปรับเปลี่ยน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้รู้จริง รู้ปฏิบัติ อยู่กับสภาพความเป็นจริง การจัดการเรียนการสอน และประเมินผลตามสภาพจริง ต้องเกิดขึ้นพร้อมกัน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 23 “ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา” ดังนั้น การเรียนการสอนแบบบูรณาการ จึงมีบทบาทมากขึ้น ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ ไว้ดังนี้

อรรถัย มูลคำ และคณะ (2544 : 632) ได้ให้ความหมาย การบูรณาการ คือ การนำความรู้มารวบรวมประมวลไว้ในหน่วยเดียวกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดหมายของหน่วยบูรณาการ ซึ่งหน่วยบูรณาการนี้ จะช่วยให้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของการใช้ชีวิตอีกด้วย เพราะการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันต้องอาศัยหลายอย่าง มาผสมกลมกลืนกัน เพื่อให้เกิดความสุข ไม่ได้แยกเป็นส่วนๆ ดังนั้น วิชาต่าง ๆ ควรจัดให้ผสมกลมกลืนกันไป ส่วนการเรียนแบบบูรณาการ หมายถึง การที่นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาและกระบวนการของแต่ละสาขาวิชาซึ่งผสมผสานเข้าด้วยกันแล้วนำความรู้ไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหา ประเด็นปัญหา หัวข้อหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ

สำลี รักสุทธี (2544 : 34) การเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Instruction) เป็นการสอนที่นำศาสตร์ของสาขาวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานกัน ได้รับประโยชน์จากหลากหลายวิชาที่เน้นองค์รวมของเนื้อหาวิชามากกว่าความรู้ของแต่ละวิชา และจะเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ราชบัณฑิตยสถาน (2544 : 632) บูรณาการ หมายถึง การทำให้สมบูรณ์ คือ การนำหน่วยย่อย ๆ ที่สัมพันธ์กันมาทำเหตุผลเชื่อมโยงถึงศาสตร์ทุกสาขา คือความคิดที่เป็นบูรณาการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การนำวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานกัน จัดสอนในคาบเดียวกัน ซึ่งในแต่ละวิชาต้องอยู่ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน และเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของตัวผู้เรียนมากที่สุด

2.2 รูปแบบการสอนแบบบูรณาการ

จริณ แก้วสนิท (2546 : 42) ได้ให้รายละเอียดรูปแบบการสอนแบบบูรณาการมี

4 รูปแบบ

1. แบบสอดแทรก (Infusion) เป็นการสอนแบบบูรณาการสอดแทรกเนื้อหาของวิชาอื่น ๆ เข้าไปในวิชาของผู้สอน ครูวางแผนการสอนและดำเนินการสอนคนเดียว

2. แบบคู่ขนาน (Paralleled Instruction) เป็นการสอนแบบวางแผนร่วมกัน สอนคนละวิชา ต่างคนต่างสอนไป แต่หัวข้อเรื่องความคิดรวบยอดปัญหาเดียวกัน ระบุสิ่งที่ร่วมกัน และตัดสินใจร่วมกัน จะนำไปสอนอย่างไรในวิชาของตน

3. แบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) เป็นการสอนคล้าย ๆ แบบที่สอง ครูผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป สอนต่างวิชากัน มุ่งสอนหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด และปัญหาต่าง ๆ ต่างคนต่างสอน แต่มอบหมายให้ผู้เรียนทำโครงการร่วมกัน

4. แบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ (Transdisciplinary Instruction) เป็นการสอนที่ครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ มารวมกันเป็นคณะ วางแผนปรึกษาหรือร่วมกันดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มเดียวกัน

2.3 ลักษณะการสอนแบบบูรณาการ

อัญชลี สารัตนะ (2542 : 27) ได้กล่าวถึงลักษณะการสอนแบบบูรณาการจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องยึดหลักที่สำคัญว่า แกนกลางของประสบการณ์อยู่ที่ความต้องการของผู้เรียนและประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ (Unit) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. หน่วยเนื้อหาวิชา (Subject Matter Unit) เป็นการเน้นเนื้อหา หรือหัวข้อเรื่องนำมาบูรณาการ กับวิชาอื่น ๆ
2. หน่วยความสนใจ (Center of Interest) เป็นหน่วยพื้นฐานที่เป็นความสนใจของผู้เรียน

3. หน่วยสร้างเสริมประสบการณ์ (Integrative Experience Unit) เป็นการรวบรวมประสบการณ์มีจุดเน้นอยู่ที่การเรียนรู้ และความสามารถไปสู่การปรับพฤติกรรมและ การปรับตัวของผู้เรียน โดยนำประสบการณ์มาผสมผสานกับประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่

2.4 ลักษณะสำคัญของการสอนแบบบูรณาการ

ความสำคัญของการบูรณาการ คือ การเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ประมวลความรู้หลากหลายและประสบการณ์ที่แตกต่างมาร้อยเรียง เพื่อสร้างประเด็นปัญหาหลัก (Theme) และหัวข้อเรื่อง (Topic) แล้วนำความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ มาสัมพันธ์กับหัวข้อนั้น ๆ มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนและลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง คือ ลักษณะสำคัญโดยรวม ดังต่อไปนี้

1. การบูรณาการระหว่างโรงเรียนกับบ้าน เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การเรียนในโรงเรียนกับชีวิตประจำวันที่บ้าน เมื่อเรียนครบถ้วนแล้ว ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น แสดงถึงคุณค่าของสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง

2. การบูรณาการระหว่างความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้น สิ่งที่ผู้เรียนสนใจมากที่สุด แนะนำให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ เพื่อตอบสนองความสนใจเหล่านั้น ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย (Individual Difference)

3. การบูรณาการระหว่างความรู้กับการกระทำ ในการแสวงหาความรู้เพื่อเรียนรู้เท่านั้น จะต้องมีการปฏิบัติ คือ รู้แล้วต้องลงมือทำ การเรียนรู้แต่ทฤษฎีอย่างเดียวไม่พอ เพราะเมื่อปฏิบัติแล้ว อาจจะมีข้อขัดข้อง มีปัญหาที่ต้องแก้ไข ดังนั้นการบูรณาการนี้เน้นที่ทักษะนิสัย

4. การบูรณาการระหว่าง พัฒนาความรู้กับพัฒนาการจิตใจ การแสวงหาความรู้หรือเรียนรู้แล้วลงมือปฏิบัติ มีทักษะนิสัยแล้ว ก็ต้องมีจิตนิสัยหรือคุณลักษณะแฝงอยู่ด้วย คือ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม ความสนใจและสุขภาพ ครูผู้สอนต้องมีความอ่อนโยน เอื้ออาทรหวังดี และห่วงใยผู้เรียนอย่างแท้จริง จึงจะพัฒนาการจิตใจได้ผล การบูรณาการระหว่างวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พร้อม ๆ กันเพื่อหล่อหลอมให้เกิดความหลากหลายในชีวิตจริง ซึ่งการบูรณาการวิชาต่าง ๆ ดังกล่าว ต้องเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. การบูรณาการการเรียนรู้ในหลากหลายวิชา เข้าเป็นหนึ่งโครงการหรือโครงการซึ่งการทำงานร่วมกันในโครงการ จะสามารถกำหนดความสามารถ (Competencies) ที่เป็นผลจากการปฏิบัติจากการเรียนรู้ของผู้เรียนแทน ว่าได้ทำอะไรและได้ผลปฏิบัติเป็นอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์การปฏิรูปการเรียนรู้ ขั้นตอนการสอนก็เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูที่เป็นผู้บอก (Teacher Centered) ผู้เรียนมีหน้าที่และตอบให้ถูกต้องจากความรู้ที่จำมาจากครู แม้การแสดงความคิดเห็นก็ตาม ต้องตรงตามครูบอก จึงจะได้คะแนนผลของผู้เรียนที่เป็นผลิตผลในสังคม คือ ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เห็นแก่ตัว และคิดไม่เป็น

เป้าหมายการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็เพื่อให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาชีวิต สามารถปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม รู้จักยืดหยุ่นกับความตึงเครียด มองปัญหาอย่างมีปัญญาการรับรู้ การคิด การมีสมาธิ โดยสัมผัสความจริง การคิด การเจริญเติบโต บูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข นับถือการนำเอากระบวนการทางวิทยาศาสตร์และวิธีการแห่งปัญญา ดังกล่าว มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือ กระบวนการแบบแก้ปัญหา (Problem Solving Interaction) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา นำข้อมูลหลักฐาน ที่เกิดจากผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์

ขั้นที่ 2 ตั้งสมมติฐาน สืบต้นเหตุแห่งปัญหา และอภิปราย ช่วยกันแก้ปัญหาอย่างมีระบบ มีเหตุผล และบูรณาการระบบต่าง ๆ ให้แก้ไขปัญหาลงไปด้วยกัน

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ จัดกิจกรรมเป็นงานกลุ่ม เช่น โครงการหรือหน่วยงานโดยสร้างบูรณาการของกิจกรรมนั้นไว้ และเชื่อมโยงความคิดเข้าด้วยกัน

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ผลจากการปฏิบัติ โดยการสังเกต บันทึก และนำข้อมูลมาตรวจสอบแยกแยะข้อมูล มีปัญหาแห่งเหตุและผล บันทึกไว้เป็นหลักฐาน

ขั้นที่ 5 การสรุปผล สรุปการวิเคราะห์จากขั้นที่ 4 มาตรวจสอบอีกครั้ง ทบทวนนำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติตามลักษณะแห่งปัญหาลงต่อไป

2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

มีบุคคลหลายคนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ดังต่อไปนี้

วิริยะ บุญยะนิวาสน์ (2544 : 13) ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหมายถึง การเรียนรู้เชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544 : 5) ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นองค์รวมผสมผสานความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นกลุ่มก้อนมีการเชื่อมโยงอย่างกว้างขวาง ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองได้เรียนรู้ในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544 : 35-36) ได้สรุปการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดเรื่องที่จะสอน โดยศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน
2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลัก และวิชาการที่จะนำมาบูรณาการ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนสำหรับหัวข้อนั้น ๆ เพื่อการวัดผลและประเมินผล
3. การกำหนดเนื้อหาย่อย เป็นการกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อย ๆ สำหรับการเรียนการสอนให้สอนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้
4. การวางแผนการสอน เป็นการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบโดยการเขียนแผนการสอนซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญเช่นเดียวกับแผนการสอนทั่วไปคือสาระสำคัญ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดประเมินผล
5. การปฏิบัติการสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอนรวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ความสอดคล้องสัมพันธ์กันของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลสำเร็จของการสอนตามจุดประสงค์ โดยบันทึก จุดเด่น จุดด้อยไว้สำหรับการปรับปรุง หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
6. การประเมินปรับปรุงและการพัฒนาการสอน เป็นการนำผลการสอนมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและแผนการพัฒนาแผนการสอนแบบบูรณาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

มีบุคคลหลายคนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการไว้ ดังต่อไปนี้

อรรถัย มูลคำ และคณะ (2544: 12) ได้กำหนดลักษณะสำคัญของการบูรณาการไว้โดยรวม ดังต่อไปนี้

1. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ เพราะในปัจจุบันนี้ ปริมาณของความรู้มีมากขึ้นเป็นทวีคูณ รวมทั้งมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับการเรียนการสอนวิธีเช่นเดิม เช่น การบอกเล่า การบรรยายและการท่องจำ อาจไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ ผู้เรียนควรจะเป็นผู้สำรวจความสนใจของตนเองว่าในองค์ความรู้ที่หลากหลายนั้นอะไร คือสิ่งที่ตนเองสนใจอย่างแท้จริง คนควรแสวงหาความรู้เพื่อตอบสนองความสนใจเหล่านั้นได้อย่างไร เพียงใดและด้วยกระบวนการเช่นไร ซึ่งแน่นอนว่ากระบวนการเรียนการสอนลักษณะนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference)
2. เป็นการบูรณาการระหว่างการพัฒนาทางความรู้และการพัฒนาทางจิต นั่นคือ ให้ความสำคัญแก่จิตพิสัย คือ เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ และสุนทรีย์ แก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยไมใช่เน้นแต่องค์ความรู้หรือพุทธิพิสัยเพียงอย่างเดียว อันที่จริงการทำให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งเสียก่อนที่จะลงมือศึกษานั้น นับได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญยิ่งสำหรับจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นทั้งผู้สอนและผู้เรียน เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ ความสัมพันธ์ของบูรณาการระหว่างความรู้และความกระทำของข้อนี้ ก็มีนัยแห่งความสำคัญและสัมพันธ์เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวไว้ในข้อที่สองเพียงแต่เปลี่ยนจิตพิสัยเป็นทักษะพิสัยเท่านั้น

3. เป็นการบูรณาการระหว่างที่โรงเรียนกับสิ่งที่ป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนคือการตระหนักถึงหลักความสำคัญแห่งคุณภาพชีวิตของผู้เรียนว่าเมื่อได้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้วสิ่งที่สอนในห้องเรียนต้องมีความหมายและมีคุณค่าต่อชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง

4. เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เจตคติ และการกระทำที่เหมาะสมกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง ตอนสนองต่อคุณค่าในการดำรงชีวิตของผู้เรียนแต่ละคน การบูรณาการของวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อตอบสนองความต้องการหรือเพื่อการตอบปัญหาที่ผู้เรียนซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่ควรกระทำในขั้นตอนของการบูรณาการการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง

2.7 ความจำเป็นของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง จำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลายสาขาวิชาร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนรู้ในลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นกับชีวิตจริง ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ช่วยให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงและในทางกลับกันก็สามารถเชื่อมโยงเรื่องชีวิตจริงภายนอกห้องเรียนหรือนำไปใช้จริง ช่วยขจัดความซับซ้อนทางเนื้อหาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ให้ทันเหตุการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสัมพันธ์วิชาจึงมีความสัมพันธ์มากกว่าที่ต่างวิชาเพิ่มเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตร

2.8 รูปแบบของการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

มีบุคคลหลายคนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของการเรียนการสอนแบบบูรณาการไว้ ดังต่อไปนี้

วิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 26-27) ได้จัดรูปแบบของการเรียนการสอนแบบบูรณาการไว้เป็น 2 แบบ คือ

1. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชา
2. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชา
 - 2.1 การสอนแบบบูรณาการสอดแทรก (Infusion)
 - 2.2 การสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel)
 - 2.3 การสอนแบบบูรณาการสหวิทยาการ (Multidisciplinary

Instruction)

2.4 การสอนบูรณาการแบบข้ามวิชาสอนเป็นคณะ (Transdisciplinary Instruction)

2.8.1 การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชา

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544 : 36) การบูรณาการภายในวิชา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์ในวิชาเดียวกันโดยทั่วไปซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถโยงใยแนวคิด สารความรู้ ทักษะ ตลอดจนความคิดรวบยอดของเนื้อหาสาระวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชาที่มีจุดเน้นอยู่ภายในวิชาเดียวกันแม้มีความคิดรวบยอด จุดประสงค์ของเนื้อหาต่าง ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้

หลักการก็คือ มีการกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะเชื่อมโยงความคิดรวบยอดต่าง ๆ มีการวางแผนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องศึกษาลงมือปฏิบัติ และสรุปความด้วยตนเอง เป็นการบูรณาการความสามารถทุกด้านเนื้อหาวิชาเดียวกันโดยใช้กระบวนการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2539 : 24) ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชา เป็นการบูรณาการภายในวิชาเดียวกัน ใช้กันมากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ได้แก่ การอ่านและการเขียน รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรู้หนังสือหรืออ่านออกเขียนได้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย การจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้ จะมีผลทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือโลกรอบตัว เรื่องไวยากรณ์ ตัวสะกด เครื่องหมายวรรคตอนตลอดจนการใช้ที่ถูกต้องและชัดเจนขึ้น เมื่อนักเรียนได้มีกิจกรรมการเรียนและจะได้ผลมากเมื่อถึงขั้นที่เด็กสร้างตำราขึ้นด้วยตัวเอง ในการเรียนการสอนแบบบูรณาการนั้น ทั้งครูและนักเรียนจะต้องช่วยกันเลือกหัวข้อเรื่อง (Theme) ที่จะเรียน ช่วยกันพิจารณาเลือกหนังสืออ่าน ซึ่งการเลือกหนังสืออ่านเป็นกิจกรรมที่สำคัญมาก เพราะหนังสืออ่านต่าง ๆ นั้นจะช่วยให้แนวคิดในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชา ไม่ใช่จะทำได้เฉพาะวิชาภาษาไทยเท่านั้นกล่าวคือสามารถบูรณาการในวิชาอื่น ๆ ได้เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ จากการเชื่อมโยงความรู้ แนวคิด ความคิดรวบยอด และทักษะต่าง ๆ ซึ่งการเชื่อมโยงหรือการบูรณาการนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

สรุป การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชา มีจุดเน้นอยู่ภายในวิชาเดียวกัน แต่มีความคิดรวบยอด จุดประสงค์ของเนื้อหา ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ หลักการก็คือมีการกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะเชื่อมโยงความคิดรวบยอดต่าง ๆ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องศึกษาลงมือปฏิบัติและสรุปความด้วยตนเองและเป็นการบูรณาการความสามารถทุกด้านในเนื้อหาวิชาเดียวกัน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.8.2 การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชา

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544 :40) กล่าวว่า การบูรณาการระหว่างวิชา หมายถึง การรวมเอาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ มารวมกันภายใต้หัวข้อหรือ Theme เดียวกันเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ครอบคลุมกลุ่มลึกโดยใช้ทักษะความรู้ความเข้าใจในมวลความรู้มากกว่าหนึ่งวิชาขึ้นไปเพื่อแก้ปัญหา หรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจ แนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการ

กรมวิชาการ (2539 : 30) ให้ความเห็นว่า การจัดการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชาเป็นการรวมหรือชุมนุมศาสตร์ต่าง ๆ ภายใต้หัวข้อเรื่อง หรือ Theme เดียวกัน เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ครอบคลุมโดยใช้ทักษะความรู้ความเข้าใจในความรู้ วิชาการต่าง ๆ มากกว่า 1 วิชาขึ้นไป เพื่อการแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจ แนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการวิชาการต่าง ๆ ที่รวมกันเข้ามาในลักษณะนี้ คือ โลกที่แท้จริงคล้าย ๆ กับการนำผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ อย่างครบถ้วนมานั่งชุมนุมกัน เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์เดียวกันให้เข้าใจ และฝึกกำลังความรู้ความสามารถ ปรับเปลี่ยนสังเคราะห์ความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ขึ้นมารวมกันและใช้ประโยชน์ต่อไป

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชา มีหลักเช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชาเดียวกัน กล่าวคือ ครูและนักเรียนช่วยกันกำหนดหัวข้อเรื่องช่วยกันเสริมบรรยากาศของการเรียนรู้ ตารางปรับเปลี่ยนไปเพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใหม่ ข้อที่แตกต่างกัน คือ การจัดการสอนระหว่างวิชาจะช่วยในการเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ ได้มากกว่า ครูและนักเรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดด้วยวิธีที่หลากหลายเป็นวิธีการ บูรณาการที่สมบูรณ์มากที่สุดจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ ในลักษณะองค์รวมกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีอย่างหลากหลาย ห้องเรียนจะเป็นเหมือนโลก ที่ย่อส่วนเข้ามาไม่ว่าจะเป็นวิชาใดก็สามารถบูรณาการได้อย่างดีและการเรียนวิชาหนึ่งสามารถเอื้อหรือเสริมการเรียนอีกวิชาหนึ่งได้ กิจกรรมที่หลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดต่าง ๆ และจากพฤติกรรม การเรียนรู้ดังกล่าวของเด็ก ครูก็จะรู้ถึงวิธีการคิดของนักเรียน จึงอาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชานี้จะช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึงวิธีการคิด และการแสวงหาความรู้ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อยู่รอบตัว

วิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 26-27) ได้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชาไว้ด้วยกัน 4 รูปแบบ คือ การสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) หมายถึง เป็นการสอนที่ครูผู้สอนในวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของวิชาอื่น ๆ เข้าไปในการสอนของตน เป็นการวางแผนการสอนและสอนโดยครูคนเดียว

สรุป การสอนบูรณาการแบบบูรณาการระหว่างวิชา หมายถึง เป็นการสอนที่ครูสอนวิชาต่าง ๆ จะมาร่วมกันสอนเป็นคณะหรือทีมร่วมกันวางแผนปรึกษาหารือ กำหนดหัวข้อเรื่อง ความคิดรวบยอด ปัญหาร่วมกัน แล้วดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มเดียวกัน

2.9 การสร้างบทเรียนแบบบูรณาการ

จริณ แก้วสนิท (2546 : 45) ได้สร้างบทเรียนแบบบูรณาการ มี 2 ลักษณะ คือ การสอนบูรณาการตามรูปแบบที่ 1 และ 2 และการสอนบูรณาการตามรูปแบบที่ 3 และ 4

วิธีที่ 1 เลือกหัวข้อเรื่อง (Them) ก่อน แล้วดำเนินการพัฒนาหัวข้อเรื่องให้สมบูรณ์ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ชัดเจน กำหนดแหล่งข้อมูลหรือทรัพยากรที่จะใช้ในการค้นคว้าและเรียนรู้ แล้วจึงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับ

ขั้นที่ 1 เลือกหัวข้อเรื่อง (Theme) โดยวิธีการต่อไปนี้

1. ระดมสมองของครูและนักเรียน
2. เน้นให้สอดคล้องกับชีวิตจริง
3. ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. กำหนดหัวข้อเรื่องให้แคบลง โดยสัมพันธ์กับชีวิตจริงตามความสนใจ

ของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 พัฒนาหัวข้อเรื่อง ดังนี้

1. เขียนวัตถุประสงค์ โดยกำหนดความรู้และความสมารถที่ต้องการจะ
2. เกิดกับผู้เรียน เขียนวัตถุประสงค์ให้เชื่อมโยงระหว่างวิชาให้ชัดเจน
3. กำหนดเวลาสอนให้เหมาะสมกับกำหนดการต่าง ๆ ใช้เวลา

น้อยแค่ไหน

4. เตรียมสื่อ เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ระบุทรัพยากรที่ต้องการ ควรคำนึงถึงสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น หาง่าย
ประหยัด

ขั้นที่ 4 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

1. กำหนดกิจกรรมการเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาอื่น
2. กำหนดจุดมุ่งหมายของกิจกรรมให้ชัดเจน
3. เลือกวิธีที่ครูต่าง ๆ จะทำงานร่วมกัน
4. เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม
5. จัดทำเอกสารแนะนำการปฏิบัติกิจกรรม
6. ครูเตรียมสื่อ วัสดุ ล่วงหน้า ได้แก่ แบบประเมิน ใบความรู้

ใบงานแบบบันทึกแบบทดสอบและอื่น ๆ

ขั้นที่ 5 ดำเนินกิจกรรมตามรายการที่วางไว้อย่างเคร่งครัด มีการ
ตรวจสอบและร่วมมือกับครูคนอื่นอยู่เสมอ เพื่อความก้าวหน้าของกิจกรรม

ขั้นที่ 6 ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

ขั้นที่ 7 ประเมินกิจกรรมการสอน หาจุดเด่น จุดด้อย เพื่อมาปรับปรุง

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูด้วยกัน

วิธีที่ 2 เลือกจุดประสงค์รายวิชา แล้วนำมาสร้างเป็นหัวเรื่อง (Theme)
ร่วมกันระหว่างจุดประสงค์ที่เลือกไว้ กำหนดแหล่งข้อมูลหรือทรัพยากรที่จะใช้ในการค้นคว้าและเรียนรู้
แล้วจึงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับ รายละเอียดของแต่ละวิธี

ขั้นที่ 1 เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้จาก 2 รายวิชาที่มีความสัมพันธ์กัน

ขั้นที่ 2 นำจุดประสงค์ตามขั้นที่ 1 มาสร้างเป็นหัวเรื่อง (Theme)

ขั้นที่ 3 ระบุทรัพยากรที่ต้องการ

ขั้นที่ 4 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 5 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 6 ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

ขั้นที่ 7 ประเมินกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูด้วยกัน

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมมีขั้นตอนคล้ายคลึงกันกับวิธีหนึ่ง แตกต่างกันที่
ลำดับขั้นเท่านั้น สำหรับการบูรณาการตามรูปแบบที่ 3 แบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary
Instruction) และตามรูปแบบที่ 4 (Transdisciplinary Instruction) ที่เน้นงาน หรือ โครงการที่
เกี่ยวข้องกับเนื้อหามากกว่า 1 สาขาวิชา ดังนั้น วิธีการสร้างบทเรียนบูรณาการในขั้นที่ 4
การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนจึงสร้างเป็นงานกิจกรรมหรือโครงการ (Project) ให้นักเรียนทำ
เพราะจะส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงและนำความรู้ความสามารถจากหลากหลายวิชามาสร้างกิจกรรม
ต่าง ๆ ในโครงการได้อย่างดี

2.10 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

จริณ แก้วสนิท (2546 : 46) ให้ความเห็นว่า ครูมีบทบาทและหน้าที่ในการ
เตรียมการและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบูรณาการ ดังต่อไปนี้

1. ทำการศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์เรื่องที่สอน ซึ่งการศึกษาหลักสูตรนั้นจะต้องศึกษาบูรณาการกับวิชาต่างๆ ด้วยเพื่อจะได้เนื้อหาบูรณาการกัน
2. การเตรียมแหล่งข้อมูล ครูจะต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้ให้พร้อมเพราะครูจะเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ดังนั้น ครูอาจเตรียมโดยทำสื่ออุปกรณ์ ใบความรู้ เป็นต้น
3. การจัดทำแผนการสอน ก่อนทำการสอนทุกครั้ง จำต้องมีการวางแผนและเตรียมการสอนด้วยการจัดทำแผนการสอน
4. การเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนด้วยวิธีใดก็จะต้องมีการเตรียมสื่อและอุปกรณ์ทั้งนั้น บทบาทของครูตรงนี้ คือ การเตรียมสื่อเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การเรียนของผู้เรียน
5. เตรียมการวัดประเมินผล เมื่อมีการเรียนการสอนก็จะต้องมีการประเมินผล ดังนั้น ครูต้องเตรียมเครื่องมือสำหรับวัดประเมินผลด้วย
 - 5.1 การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา ครูต้องทำตัวเสมือนพ่อแม่มที่มีน้ำใจคอยให้ความช่วยเหลือผู้เรียนตลอดเวลา
 - 5.2 การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง ครูเป็นผู้คอยสนับสนุนและเสริมแรงให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีที่พึ่งและมีครูคอยให้กำลังใจ
 - 5.3 การเป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ครูต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยทำเสมือนว่าตนเป็นเพียงผู้เรียนคนหนึ่งเท่านั้น
 - 5.4 การเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เกี่ยวกับกระบวนการเรียน พฤติกรรมการเรียนและให้เสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน
 - 5.5 การเป็นมิตรหรือสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ครูต้องคอยเป็นมิตรคอยให้ความช่วยเหลืออย่างอบอุ่นแก่ผู้เรียน

จากข้อความที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า บุคลากรครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งบุคลากรครูจำเป็นต้องทำตัวให้มีความพร้อมมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนการสอน สื่ออุปกรณ์ ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี

2.11 บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

จริณ แก้วสนิท (2546 : 47) ได้กำหนดบทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการไว้ดังต่อไปนี้

1. มีส่วนร่วมในห้องเรียน ทางด้านร่างกาย จิตใจ ในทุก ๆ ด้านสถานที่กำหนดให้
2. ศึกษาค้นคว้าปฏิบัติด้วยตนเองทุกเรื่องราว เพื่อให้เกิดความรู้
3. ตั้งใจเรียนด้วยความสนุกสนาน ตื่นเต้น ทำทหายอยู่ตลอดเวลาเรียนในสถานการณ์จริง (Reality) เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
4. กระฉับกระเฉง ว่องไว ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
5. ทำงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ และเต็มใจ เจตคติที่ดีต่อกัน
6. ตอบคำถามด้วยความเป็นจริงจากประสบการณ์ของตนเอง
7. มีความสามารถในการแก้ปัญหา คิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์

8. มีความสามารถในการสื่อสารเป็นอย่างดี

9. สามารถสร้างความรู้ (Construct) สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.12 การจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544 : 49) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร จะทำให้ผู้เขียนแผนการสอนมองเห็นแนวทางในการเขียนแผนการสอนได้ชัดเจน และเขียนแผนการสอนได้ตรงตามหลักสูตรกำหนด

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์หลักสูตร จะช่วยให้ทราบว่าหลักสูตรมีจุดประสงค์อะไร มีเนื้อหากิจกรรมอะไร มีเวลาเท่าใด การจัดการเรียนการสอนจะวัดผลเป็นอย่างไร เมื่อเข้าใจแล้วจึงจะนำไปวางแผนดำเนินการต่อไป

ขั้นที่ 3 การจัดทำกำหนดการสอนเป็นการวางแผนแบบกว้าง โดยนำรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์คำอธิบายในหลักสูตรมาแยกย่อยเนื้อหา จุดประสงค์กิจกรรมและกำหนดคาบเวลาในการสอน

ขั้นที่ 4 การเขียนแผนการสอนจะต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นการเตรียมการสอนที่จะหลอมรวมเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ตั้งแต่ 2 กลุ่มประสบการณ์ขึ้นไปเข้าด้วยกันซึ่งอาจใช้กลุ่มประสบการณ์ใดเป็นแกนก็ได้ และในการกำหนดกิจกรรมจะต้องสนองความแตกต่างของผู้เรียนด้วย

จริณ แก้วสนิท (2546 : 49-53) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร จะทำให้ผู้เขียนการสอนมองเห็นแนวทางในการเขียนแผนการสอนได้ชัดเจนและเขียนแผนการสอนได้ตรงตามที่หลักสูตรกำหนด

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์หลักสูตร จะช่วยให้ทราบว่าหลักสูตรมีจุดประสงค์อะไร มีเนื้อหา กิจกรรมอะไร มีเวลาเท่าใด การจัดการเรียนการสอนจะวัดผลเป็นอย่างไร เมื่อเข้าใจแล้วจึงนำไปวางแผนดำเนินการต่อไป

ขั้นที่ 3 การจัดการกำหนดการเรียนการสอน เป็นการวางแผนกำหนดแบบกว้างโดยการนำรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ คำอธิบาย ในหลักสูตรแยกย่อยเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรมและกำหนดเวลาในการสอน

ขั้นที่ 4 การเขียนแผนการสอนจะต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นการเตรียมการสอนที่จะหลอมรวมเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ตั้งแต่ 2 กลุ่มประสบการณ์ขึ้นไปเข้าด้วยกันซึ่งอาจใช้กลุ่มประสบการณ์ใดเป็นแกนก็ได้และในการกำหนดกิจกรรมต้องตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนด้วย ที่กล่าวมาทั้งหมดพอที่จะสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 4.1 กำหนดเรื่องที่จะสอน โดยศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน

ขั้นที่ 4.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชาการที่จะนำมาบูรณาการ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน สำหรับหัวข้อนั้น ๆ เพื่อการวัดผลและประเมินผล

ขั้นที่ 4.3 กำหนดเนื้อหาย่อย เป็นการกำหนดเนื้อหาหรือหัวข้อเรื่อง ๆ สำหรับการเรียนการสอนให้ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้

ขั้นที่ 4.4 วางแผนการสอน เป็นการกำหนดรายละเอียดของการสอน ตั้งแต่ต้นจนจบโดยการเขียนแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วยองค์สำคัญเช่นเดียวกับแผนการสอนทั่ว ๆ คือสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล

ขั้นที่ 4.5 การปฏิบัติการสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอน รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ความสอดคล้องสัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลสำเร็จของการสอนตามจุดประสงค์ โดยบันทึกจุดเด่นจุดด้อยไว้สำหรับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

จากแนวความคิดเกี่ยวกับการสร้างหน่วยเนื้อเรื่องบูรณาการทั้ง 3 แนว ดังที่นำเสนอจะมองเห็นสิ่งที่เหมือนกันประการหนึ่ง คือ จะมีการกำหนดเนื้อเรื่อง (Theme) เพื่อเป็นแกนกลางในการจัดการเรียนการสอนในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ การเลือกเนื้อเรื่องต้องหลีกเลี่ยงการเลือกเรื่องที่ยาก ๆ แต่ไม่มีความหมาย รวมทั้งหลีกเลี่ยงการเลือกมโนคติที่กว้างเกินไป เนื้อเรื่องจะต้องแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของมโนคติและนำเข้าสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและส่งเสริมความเข้าใจความสัมพันธ์ของมโนคติ ต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นเพียงลำดับกิจกรรม (Series of Actives) และเนื่องจากครูแต่ละคนมีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชาของตน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม (Team Planning)

การวางแผนการสอน

ขั้นที่ 1 การเลือกประเด็นหลัก (Theme) โดยใช้วิธี

1. ระดมพลังสมองของผู้เรียนและครู
2. กำหนดโครงการสอนให้สัมพันธ์กับความเป็นจริง
3. ศึกษาหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้
4. ศึกษาการสอนแบบบูรณาการแบบต่าง ๆ
5. ทำหัวข้อ (Topic) หาความสัมพันธ์กับความรู้ในวิชาอื่น ๆ
6. เลือกหัวข้อที่ต้องการ

ขั้นที่ 2 การพัฒนาหัวข้อเรื่อง

1. กำหนดเวลาการทำงานในหัวข้อนั้น ๆ
2. กำหนดจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของเนื้อหา ในกิจกรรมให้ชัดเจน
4. สร้างวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความเชื่อมโยง

ผู้เรียนคาดการณ์ของผลสำเร็จของงาน

ขั้นที่ 3 แหล่งข้อมูล

1. กำหนดแหล่งข้อมูล ช่วยให้ครูสามารถนำแบบการเรียนการสอนแบบ

สหวิทยาการ

2. ตัวอย่างแหล่งข้อมูล
3. ชุมชนและสมาชิกในชุมชน
4. ผู้ปกครอง
5. การออกสำรวจ
6. เทคโนโลยี
7. ผู้สอนจากแหล่งอื่น ๆ
8. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อ ผู้ให้คำปรึกษา
9. แหล่งข้อมูลท้องถิ่น

ขั้นที่ 4 การพัฒนากิจกรรม

1. สร้างกิจกรรม การเรียนการสอนให้ผสมผสานกับวิชาอื่น
2. การติดต่อแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอแนะในการพัฒนากิจกรรม
3. การกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน โดยใช้ประโยค 1 – 2 เพื่อให้เห็นภาพรวม
4. การกำหนดสื่อการสอน
5. ผู้เรียนเลือกวิชาเรียนและเลือกสื่อที่กำหนด และสัมพันธ์กับจุดประสงค์
6. ผู้เรียนและครูร่วมออกแบบใบงาน และวิธีการประเมินผลไปพร้อมๆ กัน

ขั้นที่ 5 การสร้างกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ให้มีความต่อเนื่องกับพัฒนากิจกรรม
2. สามารถปรับเปลี่ยน แก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
3. ดำเนินการตามวัตถุประสงค์

3.1 ถ้าสอนร่วมกับครูผู้อื่นในการบูรณาการวิชาด้วยกัน ต้องพบกันและ

ตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรม

3.2 ถ้าสอนผู้เดียว แต่บูรณาการกับวิชาอื่น ๆ ก็สอบถามจากผู้ที่สอนวิชานั้น ๆ ในเนื้อหาที่จะนำมาสัมพันธ์กัน

ขั้นที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า

1. ผู้เรียนสามารถประเมินผลของตนเองได้
2. ผู้เรียนผลัดกันประเมินผลเพื่อน
3. ครูผู้สอนเสริมความก้าวหน้าของงาน โดยการแนะนำเพิ่มเติม
4. ครูผู้สอนประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนได้

ขั้นที่ 7 การประเมินผลกิจกรรม

1. ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้เมื่อปฏิบัติกิจกรรมโดยแบบประเมิน
2. ผู้เรียนผลัดกันประเมินผล คุณภาพของงานหรือความสำเร็จของกิจกรรมครู

ออกแบบการประเมินผลหลากหลาย และเปรียบเทียบกับการประเมินผลระหว่างทำกิจกรรม เพื่อความก้าวหน้าของงาน บันทึกความเปลี่ยนแปลงของงานตั้งแต่แรกว่า มีความก้าวหน้าขึ้นบ้างหรือไม่ ข้อบกพร่องที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข เพื่อการพัฒนาในครั้งต่อไป

สรุป การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ จะเกิดอย่างสมบูรณ์ ต้องมีการฝึกกระบวนการทางปัญญาจากการเรียนรู้หลายรูปแบบมาก่อน ซึ่งได้กล่าวถึงความเป็นมาก่อนหน้านี้แล้ว การเรียนรู้ที่กล่าวถึงมาแล้วผสมผสานเน้นแนวคิดของบูรณาการสอดแทรกอยู่ทุกตอน และจะเน้นถึง

วิธีการเรียนรู้บางส่วนเพื่อให้มองเห็นภาพของการบูรณาการชัดเจนขึ้น การประสมประสานความรู้ และทักษะอื่น ๆ ในหลาย ๆ วิชาเข้ามาสร้างเป็นงาน เป็นการบูรณาการเรียนรู้ เราจะนำ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้หลาย ๆ วิธีรวม เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนทุกด้าน ทั้งในด้านความคิด ด้านการปฏิบัติ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้เป็นผู้ที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างเป็นสุข ก่อนจะเกิดการ บูรณาการที่แท้จริง การเชื่อมโยงบูรณาการความรู้จากสรรพสิ่งทั้งปวง จะรู้จักตัวตนของตนเองมากขึ้นว่าความรู้ที่ได้รับมาเป็นส่วน ๆ มาเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียว คือ ตัวเรา จะรู้เห็นความจริงเท่ากับการเรียนรู้และนำจริยธรรม คุณธรรมผสานไปกับความรู้ด้วยเพื่อเป็นการ อยู่อย่างมีความสุขและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.1 ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

มีนักทฤษฎี และนักวิชาการที่สำคัญได้แสดงความเห็นถึงการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2539 : 131) ให้ความเห็นว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ การประชุมที่มีลักษณะเช่นเดียวกับการประชุมอบรมนอกเหนือไปจากความรู้ความ เข้าใจในเรื่องหนึ่งแล้วการประชุมเชิงปฏิบัติการยังมีภาคปฏิบัติด้วย

วิลาศ สิงห์วิสัย (2538 : 95) ได้กล่าวถึงการประชุมเชิงปฏิบัติการว่าเป็น กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีระบบ เพื่อให้บุคคลนั้นมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย การประชุมเชิงปฏิบัติการทุกครั้ง จะต้องยึดถือจุดประสงค์ของหน่วยงานเป็นหลัก พฤติกรรมของบุคคลในหน่วยงานจะได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น

พนัส หันนาครินทร์ (2539 : 146) ได้สรุปถึง การประชุมเชิงปฏิบัติการว่า หมายถึงการพบปะการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาทางภาคปฏิบัติในระหว่างผู้ที่มี ประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้วและความสนใจที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน ประโยชน์ที่ได้จากการประชุม เชิงปฏิบัติการ คือ ผลของงานจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ทันที ครูเองก็ได้เพิ่มพูนความสามารถทำสิ่ง ใหม่สำหรับตนเองได้ก็จะเกิดกำลังใจอันจะทำงานให้ก้าวหน้าต่อไป ดังนั้น ลักษณะการประชุมเชิง ปฏิบัติการจึงเป็นการประชุมที่มีการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาหรือมีการปฏิบัติจริงระหว่างผู้มี ประสบการณ์ในงานนั้นแล้ว อาจมีวิทยากรมาให้ความรู้เป็นพื้นฐานที่ตรงกันก่อนลงมือกระทำหรือ ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ โดยเน้นผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการกลับไปเป็นแนวทางปฏิบัติการทำงาน ของตน

โดยสรุป การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการฝึกอบรมระหว่างการทำงานที่ดีที่สุด แบบหนึ่ง โดยผู้ที่เข้าประชุมลงมือปฏิบัติการแก้ไขปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยแทนนั่งฟังแต่ อย่างเดียว เช่นการจัดทำอุปกรณ์การสอน การจัดทำแผนการสอนของโรงเรียน และสัมมนาทาง วิชาการ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนผลการประชุมเชิงปฏิบัติการจะได้เป็นผลงานหรือ

คำตอบเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ โดยที่สมาชิกได้มีส่วนร่วมด้วยและอาจขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นที่ปรึกษาให้นำแนะนำและเป็นวิทยากรได้

1.2 ขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ดังนี้

สมเกียรติ ศรีจักรวาล (2542 : 147) ให้ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการและขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หมายถึง การจัดประชุมขึ้นเพื่อเพิ่มหรือเสริมทักษะบางเรื่องให้แก่ผู้เข้าประชุมโดยเฉพาะ วิธีการอาจประกอบด้วยการบรรยายหรืออภิปรายติดตามด้วยการลงมือปฏิบัติ ภายใต้การดูแลให้คำแนะนำของที่ปรึกษา ขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย

1. ขั้นการวางแผนดำเนินงาน

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ดีและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการวางแผนดำเนินการอย่างละเอียดในทุกขั้นตอน อาศัยหลัก 7 ประการ

1.1 การแจกแจงรายละเอียดของงาน ผู้ดำเนินการประชุมต้องแจกแจงรายละเอียดของงานทั้งหมดที่จำเป็น ต้องดำเนินการในการจัดประชุม นั้น ๆ เพื่อช่วยในการกำกับติดตาม การจัดลำดับความสำคัญ ติดต่อสถานที่ อาหาร เครื่องดื่ม การเชิญวิทยากร พิธีการต่าง ๆ

1.2 การจัดอันดับก่อนหลังของงาน เมื่อทำการแจกแจงงานต่าง ๆ ที่ต้องการดำเนินงานแล้วจึงนำงานเหล่านี้มาจัดลำดับก่อนหลังเพื่อจะได้ทราบว่าจะงานใดจำเป็นต้องดำเนินการก่อน

1.3 การประมาณกาลเวลาที่ใช้ในแต่ละงานรวมทั้งกำหนดเวลาเริ่มต้นและแล้วเสร็จด้วย

1.4 การจัดทำกรอบความรับผิดชอบ จะได้ไม่ทำงานซ้ำซ้อนและหรือบางงานไม่มีผู้รับผิดชอบเพราะไม่ทราบว่าเป็นงานของใคร

1.5 การมอบหมายผู้รับผิดชอบที่สำคัญในการมอบหมายงาน ควรเน้นให้ทราบถึงกรอบความรับผิดชอบและกำหนดเวลาแล้วเสร็จในงานนั้นด้วย

1.6 การจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อให้งานทำงานมีระบบมากขึ้น สะดวกในการกำกับติดตามงานต่อไป

1.7 การกำกับติดตามงาน มีความสำคัญและจำเป็นมากในการวางแผนและจัดประชุม เพื่อตรวจสอบดูว่างานต่าง ๆ ที่มอบหมายให้แต่ละฝ่ายหรือแต่ละคนรับผิดชอบนั้นทำเสร็จเรียบร้อยหรือไม่ จะต้องเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอย่างไร

2. ขั้นตอนเตรียมงาน

การประชุมเชิงปฏิบัติการจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การเตรียมงานที่ดี เริ่มตั้งแต่การประเมินความต้องการ การจัดทำโครงการ การติดต่อสถานที่ การติดต่อวิทยากร และประธานในพิธีเปิดในการประชุม

3. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

นับว่าเป็นช่วงที่มีความสำคัญนอกจากการบริหาร และจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 การประชุมซักซ้อมความเข้าใจและความพร้อมทุกฝ่าย
- 3.2 การตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์
- 3.3 การต้อนรับ การต้อนรับที่ดีและเป็นกันเองย่อมสร้างความอบอุ่นและประทับใจแก่ผู้เข้ารับการประชุม
- 3.4 การเลี้ยงรับรองหรือเลี้ยงต้อนรับ เป็นการสร้างบรรยากาศที่สามารถสร้างความเป็นกันเองและสร้างความประทับใจ
- 3.5 การลงทะเบียน การประชุมที่มีคนเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมากหากผู้จัดไม่มีการวางแผนที่ดีแล้ว ในช่วงของการลงทะเบียนจะมีผู้คนมาแออัด ทำให้เสียเวลาและทำลายบรรยากาศที่ดีในการร่วมประชุม เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วสำเร็จในการลงทะเบียนควรมีการสมัครล่วงหน้าและวางแผนการลงทะเบียนที่ดี
- 3.6 พิธีการเปิดการประชุม
- 3.7 การปฐมนิเทศ
 - 3.7.1 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ความคุ้นเคยระหว่างวิทยากรและผู้เข้าร่วมประชุม ผู้จัดกับผู้เข้าร่วมประชุมหรือผู้เข้าร่วมประชุมด้วยกันเอง
 - 3.7.2 เพื่อแนะนำสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
 - 3.7.3 เพื่อแนะนำกำหนดการในที่ประชุมหรือตอบข้อซักถาม
- 3.8 การแนะนำและขอบคุณวิทยากร บุคคลที่รับผิดชอบ คือ พิธีกร
- 3.9 การจัดกิจกรรมระหว่างประชุม ประกอบด้วย การถ่ายภาพ การบริการเครื่องมืออุปกรณ์ แสงเสียง เอกสาร อาหารว่าง และเครื่องดื่ม การจ่ายค่าตอบแทนและบริการพิเศษ
- 3.10 การเลือกตั้งประธานและกรรมการ
- 3.11 การเลี้ยงส่งหรือเลี้ยงอำลา
- 3.12 การประเมินผล จะมีรูปแบบ 2 รูปแบบ คือ
 - 3.12.1 การประเมินผลทั่วไป เป็นการประเมินช่วงท้ายก่อนพิธีเปิดหรือหลังพิธีปิด ทั้งนี้ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็น วิทยากร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 3.12.2 การประเมินผลลัพท์ ผลตอบแทน หรือความคุ้มค่าของการประชุมเชิงเศรษฐศาสตร์
 - 3.12.3 พิธีการปิดประชุม โดยทั่วไปผู้คนให้ความสนใจน้อยจะทำในลักษณะไม่เป็นทางการมากนัก ยกเว้นจะมีการมอบเกียรติบัตรหรือวุฒิบัตร ซึ่งจะมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าพิธีเปิด

4. ขั้นตอนหลังการปฏิบัติ

ถือว่าเป็นขั้นสุดท้ายของการจัดประชุมกิจกรรมต่าง ๆ มีน้อย ซึ่งรวมถึงการสรุปค่าใช้จ่าย กระบวนการประชุม แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงต่อไปการรายงานผล และส่งจดหมายของคณวิทยาการและผู้เกี่ยวข้อง

สมิต สัจฉกร (2543 : 16-24) กล่าวถึงการประชุมเชิงปฏิบัติการ ไว้ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ จะเป็นการรวมกลุ่มของคนจำนวน 12 คน หรือมากกว่าที่มีความสนใจหรือปัญหาาร่วมกัน มาพบปะกันเพื่อใช้เวลาในการปรับปรุงความสามารถ ความเข้าใจ สามารถใช้เมื่อต้องการที่จะได้รับผลอย่างใดอย่างหนึ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1.1 เพื่อทำความเข้าใจปัญหา
- 1.2 เพื่อสำรวจปัญหา
- 1.3 เพื่อพยายามหาข้อแก้ไขปัญหา
- 1.4 เพื่อศึกษาปัญหาด้วยการสอบถาม
- 1.5 เพื่อพิจารณาด้วยการสอบถาม
- 1.6 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคคล
- 1.7 เพื่อส่งเสริมการศึกษา รวมถึงการแก้ปัญหาและคิดค้นวิธีการต่าง ๆ

2. ประโยชน์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมมีประโยชน์อย่างมาก ต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีม ดังนี้

- 2.1 ช่วยให้การงานทางความคิดร่วมกัน
- 2.2 ช่วยให้เกิดความรับผิดชอบและแบ่งเบาภาระได้ดี
- 2.3 ช่วยในการกระจายข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ
- 2.4 ช่วยในการรวบรวมข้อมูล จากผู้เกี่ยวข้องมีความกว้างขวางครอบคลุม
- 2.5 ช่วยให้มีมารอบคอบในการตัดสินใจ
- 2.6 ช่วยในการประสานงาน ประสานความคิดเห็น ความเข้าใจ
- 2.7 ช่วยให้มีการหยั่งความคิดเห็น
- 2.8 ช่วยไม่ให้ส่วนผลผลิตในการตัดสินใจรวดเร็วตามลำพัง
- 2.9 ช่วยให้เกิดความรู้สึกว่าแต่ละคนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ
- 2.10 ช่วยให้ผู้สามารถติดตามความคืบหน้าของงาน
- 2.11 ช่วยให้ผู้สามารถมีมุมมองในปัญหาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

จากการกล่าวข้างต้นสรุปว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการในการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูอย่างมีระบบ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยต้องคำนึงถึงกลวิธีความเหมาะสมของเทคนิคที่จะนำมาใช้ ต้องเหมาะสมกับหัวข้อที่จะนำมาอภิปราย จำนวนของบุคลากร ความรู้พื้นฐาน ความชำนาญ ประสบการณ์ วิธีแก้ไข เวลา อุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ งบประมาณที่มีอยู่ การประเมินค่าที่เกี่ยวกับ เจตคติของผู้รับการอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.3 จุดเน้นของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการที่จะปรับปรุงการศึกษาโดยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและอาศัยการเรียนรู้จากผลสืบเนื่องของการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น

1.3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่ต้องนำตัวเองเข้าไปร่วมในกิจกรรม เป็นการประชุมที่บุคคลจะต้องดำเนินการเพื่อที่จะปรับปรุงงานที่ตนเองปฏิบัติอยู่ (และใช้แนวทางปฏิบัติของบุคคลอื่นเป็นข้อมูลทฤษฎี)

1.3.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการของการผ่านขั้นตอนของการสะท้อนภาพตนเองในลักษณะเกลียวสว่าน ซึ่งมีวัฏจักรของการวางแผน การดำเนินการ (การใช้แผนการดำเนินการ) การสังเกต และการสะท้อนข้อมูลเพื่อการวางแผนต่อไปให้ดีขึ้น การเริ่มต้นการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ดีวิธีหนึ่ง อาจทำโดยการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่สนใจทั่ว ๆ ไป (ในลักษณะของการสำรวจทั่วไปเพื่อหาข้อมูล) หลังจากนั้นก็พิจารณาว่าข้อมูลเหล่านั้นสามารถสะท้อน

1.3.4 ให้เห็นอะไรได้บ้าง แล้วนำมาวางแผนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติการ เพื่อการเปลี่ยนแปลงหรืออาจจะเริ่มต้นด้วยการค้นหา สิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงรวบรวมข้อมูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์และสร้างแผนงานที่ดีเพื่อการปฏิบัติการ ซึ่งการเริ่มต้นทั้งสองกรณีนี้ คือ การทำความเข้าใจในประเด็นปัญหาในด้านหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาและปฏิรูปโดยผ่านกระบวนการของการประชุมเชิงปฏิบัติการ แต่ในการสะท้อนภาพจากข้อมูลในเกลียวของการปฏิบัติงานนั้นจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนและมีระบบ โดยผ่านการกลั่นกรองวิพากษ์วิจารณ์จากกลุ่มผู้ดำเนินงานร่วมกัน

1.3.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการร่วมมือกันทำงาน การวิจัยประเภทนี้ต้องมีความรับผิดชอบในการกระทำเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น ขยายขอบเขตให้มีความร่วมมือระหว่างกลุ่มที่ทำงานร่วมกันโดยตรงไปให้กว้างที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อผลของการปฏิบัติที่ดีจะตามมา

1.3.6 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ก่อให้เกิดชุมชนแบบพัฒนาตนเองโดยสมาชิกจะเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือทุกขั้นตอนของกระบวนการประชุม (การวางแผนการปฏิบัติงานตามแผนการสังเกตและการสะท้อนข้อมูล) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างชุมชนให้พึ่งตนเองมีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง ในด้านความสัมพันธ์ของเหตุการณ์การปฏิบัติและผลสืบเนื่องที่ตามมามีความเป็นอิสระในการที่จะคิดเกี่ยวกับสถาบันและตนเอง เพื่อที่จะสร้างกฎ ระเบียบและคุณค่าทางสังคมของตนเองขึ้น

1.3.7 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีระบบ ที่บุคคลปฏิบัติตามเจตนาที่ได้ไตร่ตรองดีแล้ว ซึ่งไม่ใช่เป็นการกระทำโดยบังเอิญหรือไม่มีแผนงานแต่เป็นกระบวนการของการใช้สติปัญญาอย่างรอบคอบ เพื่อที่จะดำเนินการใด ๆ ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ (มีข้อมูลพร้อมเพรียงที่จะยอมรับในการปฏิบัติ) โดยผ่านแนวทางของชีวิตที่แน่นอนมีคุณค่าทางการศึกษา

1.3.8 การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับบุคคล โดยการสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติสอบถามถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องระหว่างเหตุการณ์กระทำ และผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นทำให้เข้าใจสภาพความสัมพันธ์ระหว่างการทำและการกระทำที่กระทบต่อชีวิตของเขาซึ่งทฤษฎีของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้พัฒนาตามแนวหลักการนี้ กล่าวคือ ใช้ผลของการกระทำเป็นแนวทางในการพิจารณาเพื่อพัฒนาการกระทำที่ผ่านกระบวนการของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.3.9 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการเปิดให้บุคคลทำการปฏิบัติแนวคิดของข้อสมมติเกี่ยวกับสถาบันที่ไปทดสอบ เก็บรวบรวมกิจกรรมจากแนวปฏิบัติที่ผ่านมา ซึ่งมีความผิดพลาดมาตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงในการปฏิบัติในครั้งต่อไป

1.3.10 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการเปิดใจกว้างในการรวบรวมเหตุหรือโดยไม่เพียงแต่เก็บรายละเอียดที่จะอธิบายสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างชัดเจนถูกต้องที่สุดเท่านั้น โดยกำหนดคำถามที่จะหาคำตอบและการเก็บข้อมูลจากชีวิตจริง แล้วรวบรวมและวิเคราะห์ด้วยตนเองพร้อมทั้งการตัดสินใจชี้ขาดปฏิกิริยาโต้ตอบ และความประทับใจกับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้นด้วย

1.3.11 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการเก็บเรื่องราวส่วนตัวของเราสามารถจะบันทึกความก้าวหน้าและสะท้อนความคิดเห็นของเราเกี่ยวกับการเรียนรู้ 2 ชุด คู่ขนานกันคือการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติที่เรากำลังศึกษาอยู่ว่าการปฏิบัติของเรากำลังพัฒนาไปอย่างไรและการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการหรือการปฏิบัติการของการศึกษาว่าโครงการวิจัยปฏิบัติการของเราดำเนินการไปอย่างไร

1.3.12 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกระบวนการทางการเมืองเพราะการวิจัยนี้จะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อผู้อื่น ด้วยเหตุนี้การประชุมเชิงปฏิบัติการจะทำให้เกิดการต่อต้านในการเปลี่ยนแปลงทั้งในตัวของผู้วิจัยและผู้อื่นด้วย

1.3.13 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวข้องกับคนในการวิเคราะห์ขั้นวิกฤตเกี่ยวกับสถานการณ์ (ชั้นเรียน โรงเรียน ระบบ) ที่เขาดำเนินการอยู่สภาพการเหล่านี้เป็นระบบของสถาบันหรือแบบของการต่อต้าน ที่นักประชุมเชิงปฏิบัติการพบ คือ การเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่างแนวทางใหม่กับแนวทางเดิม ที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้วด้วยการวิเคราะห์อย่างวิกฤตในสถาบันแห่งหนึ่งนั้น นักประชุมเชิงปฏิบัติการจะเข้าใจรากฐานการต่อต้านและความขัดแย้งโดยมีการแข่งขันระหว่างการปฏิบัติและแนวคิดด้านการศึกษาและคุณค่า ด้านองค์กรและการตัดสินใจ ความเข้าใจนี้ช่วยให้นักวิจัยปฏิบัติการผ่านพ้นอุปสรรคและการต่อต้านได้ เช่น การขอความร่วมมือกับผู้อื่น ในกระบวนการวิจัยชักชวนให้ผู้อื่นตรวจค้นการกระทำหรือการปฏิบัติงานหรือโดยการทำงานร่วมกันในบริบทของโรงเรียนที่กว้างออกไป เพื่อจะเข้าใจระบบการศึกษาดีขึ้น เข้าใจระบบการตัดสินใจและงานด้านการศึกษา ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3.14 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เริ่มต้นด้วยงานเล็ก ๆ โดยการทำงานผ่านกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจจะเพียงบุคคลเดียว ก็สามารถจะลงมือทำได้และขยายงานต่อไป เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์แนวคิด หรือสถาบันซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปนโยบายหรือแนวปฏิบัติในชั้นเรียน โรงเรียนหรือระบบ ในวงกว้างออกไป

1.3.15 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เริ่มจากวัฏจักรเล็ก ๆ ของการวางแผนการปฏิบัติการสังเกตและการสะท้อนภาพ ซึ่งจะช่วยให้นิยาม ประเด็นปัญหาแนวคิดและข้อตกลงเบื้องต้นได้

1.3.16 การประชุมเชิงปฏิบัติการเริ่มจากผู้ทำงานร่วมมือกันในกลุ่มเล็ก ๆ แต่จะกว้างขวางในการปฏิบัติการในชุมชน จนขยายผลของการปฏิบัติออกไป

1.3.17 การประชุมเชิงปฏิบัติการ จะช่วยให้เราสามารถเก็บรวบรวมบันทึกความก้าวหน้าต่างๆ (ก) บันทึกเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงด้านกิจกรรมและการปฏิบัติ (ข) บันทึกความเปลี่ยนแปลงของสื่อภาษา (ค) บันทึกการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมและรูปแบบของ

องค์กรที่อธิบายคุณลักษณะของการปฏิบัติของเรา (ง) บันทึกพัฒนาการในการรับรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

1.3.18 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้เราได้เหตุผลเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาแก่บุคคลอื่น ๆ ได้ โดยสามารถแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เรานำมาใช้ การวิเคราะห์และการตรวจสอบเหตุผลว่าเรากำลังทำอะไร ในการพัฒนาเหตุผลเหล่านี้ เราอาจจะขอให้ผู้อื่นพิจารณาการปฏิบัติงานของเราในแง่ของทฤษฎีและหลักฐานเพื่อการสะท้อนผลการปฏิบัติตนเองอีกด้วย

สรุปโดยรวม การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมชี้แจงแนะนำ อภิปรายและเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ประชุมกลุ่มย่อยและแบ่งกลุ่มทำงานเพื่อเพิ่มหรือเสริมทักษะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้แก่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ผู้เข้าร่วมประชุมโดยเฉาะควรนำผลผลิตที่มีคุณภาพอันเป็นเป้าหมายขององค์กร

2. การนิเทศการสอน

การนิเทศการสอนเป็นคำประสมระหว่างการนิเทศการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศและการสอนคือ การนิเทศการสอนเป็นส่วนย่อย (Subset) ของการนิเทศโกลด์แฮมเมอร์ และคณะ (ฉวีวรรณ ลากเสถียร. 2540 : 48 ; อ้างอิงมาจาก Goldhammer and others. 1980 : 208-211) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนว่า เป็นส่วนย่อยของการนิเทศ เนื่องจากการนิเทศถูกตีความหมายได้หลายความหมาย จึงทำให้บทบาทของการนิเทศไม่คงที่ การนิเทศการสอนในโรงเรียนจึงถูกข้อจำกัด ความหมายที่แตกต่างไปตามแนวคิดของนักการศึกษา

อัลฟอนโซ โซ และคณะ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544 : 225 ; อ้างอิงมาจาก Alfonso and others. 1981) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอน เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอย่างเป็นทางการในองค์กรนั้น ซึ่งชี้แนะถึงพฤติกรรมของครู ในทางที่จะให้ความสะดวกในการเรียนของนักเรียน และสัมฤทธิ์ผลถึงเป้าหมายขององค์กร

แฮร์ริส (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544 : 225 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1985) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการนิเทศการสอนว่าเป็นสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนได้กระทำต่อผู้ใหญ่ และสิ่งอื่นๆ เพื่อจะรักษาไว้หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียนในวิถีทางตรง ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสอนซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นและช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน การนิเทศการสอนมีความสัมพันธ์กับการสอนมากกว่าตัวนักเรียน เป็นหน้าที่ของการปฏิบัติงานในโรงเรียน ไม่ใช่งานเฉพาะและเป็นหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนการนิเทศการสอน จึงเป็นกระบวนการของผู้นิเทศที่มุ่งจะปรับและพัฒนาการสอนในสถานศึกษา โดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนลักษณะงานนิเทศการสอน งานที่ปฏิบัติในสถานศึกษาเป็นงานที่มีเป้าหมายอยู่ที่การเรียนการสอนซึ่งก็คือ งานนิเทศการสอน ลักษณะงานนิเทศการสอนตามที่แฮร์ริส ได้แบ่งไว้ 10 ประการ คือ

1. งานพัฒนาหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวกับการออกแบบปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน เช่น งานหลักสูตรช่างเทคนิค ควรจะได้พิจารณาถึงความต้องการของตลาดแรงงาน ความต้องการของอุตสาหกรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความต้องการของผู้เรียนประกอบด้วย

2. การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในการแปลความหมายของหลักสูตร เป็นพฤติกรรมการเรียนการสอน การแนะนำการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้องเหมาะสม

3. การเลือกบุคลากร เป็นการจัดให้มีคณะบุคคลเพื่อรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้ง การคัดเลือกบรรจุ ทดสอบและการพัฒนาบุคลากร
 4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้พอเพียงตามความจำเป็นต่อการใช้ในการเรียน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 5. การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การคิดและการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการเรียนการสอน
 6. การจัดอบรมประจำการ จัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้า
 7. การปฐมนิเทศจัดให้มีความรู้เบื้องต้นแก่ครูใหม่ให้สามารถเข้าใจและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ในการปฏิบัติงาน
 8. การบริการพิเศษ เป็นการจัดบริการอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการสอนรวมทั้งงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักการณ์นโยบายแนวปฏิบัติในการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน
 9. งานสัมพันธ์ชุมชน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนให้มีความเข้าใจ รวมทั้งการดำเนินการด้านบริการการศึกษาให้ดีขึ้น
 10. งานประเมินผล เป็นการประเมินผลการสอนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเรียน เพื่อจะนำมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
- ความมุ่งหมายของการนิเทศการสอน
- ความมุ่งหมายของการนิเทศการสอนเป็นการมุ่งปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งมีดังนี้
1. เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู
 - 1.1 การนิเทศการสอนให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการสอน เพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของตน
 - 1.2 การนิเทศการสอน ช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน
 - 1.3 การนิเทศการสอนช่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการสอนของครู
 2. เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียน อันจะส่งผลถึงคุณภาพของนักเรียน
 3. เพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน
 4. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน
- แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอน
1. การนิเทศการสอน เป็นระบบย่อยของระบบโรงเรียน หากมองสังคมเป็นระบบหนึ่ง จะเห็นว่าในระบบหนึ่ง จะเห็นว่าในระบบสังคมประกอบด้วยระบบย่อยหลายระบบระบบการศึกษาเป็นระบบหนึ่งในสังคมและระบบโรงเรียนเป็นระบบย่อยของการศึกษา ส่วนระบบการนิเทศการสอนเป็นระบบย่อยของระบบโรงเรียน การศึกษาเกี่ยวกับระบบจะมองเห็นองค์ประกอบต่างในระบบการนิเทศ ได้แก่ ผู้นิเทศการสอนมีผลต่อการสอนของครู และการสอนของครูมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียน

2. การสอนเป็นพฤติกรรมที่เรียนรู้ได้ การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ผู้นิเทศสามารถนิเทศครูเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสอนได้ เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

3. การนิเทศการสอนเป็นการให้การศึกษาต่อเนื่องของครู ครูซึ่งอยู่ในโรงเรียนและประกอบอาชีพด้วยการสอนต้องมีความรู้ใหม่ ๆ ทั้งทางด้านเนื้อหาวิชาและด้านการสอน การนิเทศการสอนจะเป็นการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งถือว่าเป็นการให้การศึกษาต่อเนื่อง

หลักการนิเทศการสอน

อาดัม และดิกกี (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544 : 225 ; อ้างอิงมาจาก Adam and Dickey. 1996) ได้ให้หลักการพื้นฐาน เกี่ยวกับการนิเทศการสอนดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงาม
 - 1.1 การจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักวิธีการสอนต่าง ๆ
 - 1.2 ช่วยพัฒนาความรู้ทางวิชาการเฉพาะ ให้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ
 - 1.3 พัฒนาให้มีความเชื่อมั่นในการสอน และมีประสบการณ์ในการใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 1.4 การพัฒนาทัศนคติ และอุดมการณ์ในการทำงานอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
 - 1.5 การพัฒนาประมวลรายวิชา โครงการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน
 - 1.6 ร่วมมือจัดทำสื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ที่จำเป็นและหาได้ในโรงเรียนและท้องถิ่น
 - 1.7 ช่วยพัฒนาประสบการณ์การประเมินผลและเทคนิคการใช้และการเตรียมเครื่องมือประเมินผล
 - 1.8 ช่วยวางแผนและพัฒนาผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียนและปัญหาอื่น
2. การนิเทศมีความเป็นประชาธิปไตย
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำของการศึกษามากกว่าที่จะเป็นโดยตำแหน่ง
 - 2.2 ต้องยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูมีอิสระในการใช้ความสามารถของตนเอง ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีขึ้น
 - 2.3 เปิดโอกาสให้ครูมีความคล่องตัวในการดำเนินงานต่าง ๆ ส่งเสริมให้ครูมีความคิดริเริ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวางแผนการทำงาน
 - 2.4 การใช้อำนาจหน้าที่ควรเป็นที่ยอมรับจากกลุ่ม และหมู่คณะ
 - 2.5 ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 2.6 อำนาจย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีประชาธิปไตย ทุกคนมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถและความเป็นผู้นำ
 - 2.7 ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาเทคนิค ครู จะต้องร่วมมือกันเพื่อช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอน

3. การนิเทศเป็นกระบวนการสร้างสรรค์
 - 3.1 ผู้นิเทศและครูร่วมกันสร้างบรรยากาศในการนิเทศ ด้วยการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน
 - 3.2 ผู้นิเทศให้อิสระแก่ครู ได้มีความคิดสร้างสรรค์ ตามความสามารถของแต่ละคน
4. การนิเทศยึดหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์
 - 4.1 ให้การยอมรับ นับถือบุคคลอื่น เป็นพื้นฐานในการสร้างมนุษยสัมพันธ์
 - 4.2 ให้ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอย่างบริสุทธิ์ใจ
 - 4.3 สร้างความเชื่อถือและศรัทธาให้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือเพื่อสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น
5. การนิเทศเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ
 - 5.1 ขวัญกำลังใจของครูที่ดี ย่อมส่งผลในการทำงานให้ดีขึ้นไปด้วย
 - 5.2 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนขึ้นอยู่กับขวัญของครูที่ให้กำลังใจแก่ผู้เรียน
 - 5.3 ครูเองก็ต้องการขวัญกำลังใจ
 - 5.4 การดำเนินงานควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล
6. การนิเทศเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน
 - 6.1 การนิเทศเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน
 - 6.2 การนิเทศเป็นการปรับปรุงการสอนของครู
 - 6.3 งานนิเทศเป็นการพัฒนาหลักสูตร
 - 6.4 การประเมินผลการสอน มีความจำเป็นในการปรับปรุงการเรียนการสอน
7. การนิเทศเป็นการประสานสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศกับงานอื่น ๆ
 - 7.1 การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างการนิเทศกับงานอื่น ๆ
 - 7.2 การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ๆ

หลักการนิเทศการสอน มีเป้าหมายหลักย่อย อยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน การนิเทศการสอนต้องผ่านครูและบุคลากรอื่น ทางการศึกษาเพื่อจะไปสู่นักเรียน หลักการนิเทศการสอนจึงมุ่งที่ครู เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น หลักการนิเทศการสอนก็คือ พฤติกรรมของครูมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน หากครูได้แสดงถึงความรู้ความสามารถและมีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมแล้ว คุณภาพของนักเรียนจะดีควบคู่ไปด้วย

การศึกษาถึงกระบวนการสังเกตการณ์สอนโดยใช้วิธีการนิเทศ เพื่อให้ได้ทราบถึงทักษะกระบวนการที่ครูนำมาจัดประสบการณ์ ซึ่งกระบวนการสอนที่มีความเหมาะสมที่สุดสำหรับการนิเทศที่เป็นเอกลักษณ์ (สังัด อุทรานันท์. 2532 : 186) ได้นำวิธีการนิเทศแบบคลินิกมาใช้และปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู โดยครูและผู้นิเทศจะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการวางแผนการสอน การสังเกตการณ์สอน และการประเมินแนวการจัดประสบการณ์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกันและขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้ครูสามารถนิเทศงานเองได้ในที่สุด

และการดำเนินงานนั้นครูและผู้นิเทศจะร่วมกันสร้างสัมพันธ์ความเชื่อมั่น ความจริง และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

การนิเทศแบบคลินิกตามรูปแบบของโกลด์แฮมเมอร์ ประกอบด้วย

5 ขั้นตอนด้วยกัน ซึ่งเป็นลำดับที่ต่อเนื่องของการนิเทศการสอน ซึ่งความต่อเนื่องของการนิเทศการสอนนี้เมื่อรวมกันเรียกว่า วัฏจักรของการนิเทศ (Cycle of Supervision) โกลด์แฮมเมอร์ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544 : 50 - 55 ; อ้างอิงมาจาก Goldhammer. 1980 : 33-35) ได้แบ่งขั้นตอนการนิเทศแบบคลินิกไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตการณ์สอน หลักสำคัญในการประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตการณ์สอน เพื่อจัดสรรให้เกิดภาพพจน์และขอบข่ายของวิธีดำเนินการนิเทศ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องแต่ละขั้นตอน มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เป็นการรับรองและทะนุถนอมความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้นิเทศโดยครูและผู้นิเทศต่างมีทัศนคติและมีความรู้สึกที่กลมเกลียว สมาน สามัคคีและเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อจะได้ดำเนินในขั้นตอนไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทำให้เกิดความเข้าใจที่ช่วยทำให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานร่วมกันครู และผู้นิเทศต้องการความรวดเร็ว คล่องตัวในเรื่องแผนการสอนและบันทึกการสอนของครูที่จะทำการสอน ซึ่งผู้นิเทศจะทำการสอนสังเกต ในบทเรียนและแผนการสอนของครู ซึ่งทำให้ได้ผลดีมากขึ้น

3. เป็นการฝึกซ้อมการสอน การกำหนดแผนการสอน ในเชิงความคิดรวบยอดในการสอนของเขา เพื่อเพิ่มเติมต่อครู และผู้นิเทศจะทำนายและคาดหวังไว้ล่วงหน้าในการแก้ไขปัญหาต่อการสอน

4. การแก้ไขแผนการสอน การให้โอกาสครูได้ฝึกซ้อมขั้นตอนและการสอน

5. การทำสัญญาร่วมกัน หมายความว่า การประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตการณ์สอนนี้ เป็นช่วงเวลาที่ครูและผู้นิเทศจะทำข้อตกลงกันอย่างชัดเจน ให้ทุกอย่างดำเนินไปตามขั้นตอน จนครบวัฏจักรของการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกตการณ์สอน ผู้นิเทศจะลงมือสังเกตการณ์สอนเพื่อจะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับครู เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายถึง การจัดกระบวนการสอนหรือการจัดกระบวนการจัดการประสบการณ์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้วางแผนการสอนในอนาคต ซึ่งเป็นคุณภาพและความสำเร็จของการตกลงร่วมกันในการประชุม และให้เกิดความกระจำมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดวิธีการประชุม การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตการณ์สอน เพื่อจัดให้เป็นระเบียบ แยกแยะเป็นหมวดหมู่ให้มีระบบและสามารถจัดการเก็บข้อมูลได้ ส่วนการกำหนดวิธีการประชุม มีจุดมุ่งหมายเพื่อวางแผนการและดำเนินการประชุมการนิเทศ ซึ่งจะติดตามมาในขั้นตอนที่ 4 และเป็นองค์ประกอบสำคัญเบื้องต้น ดังนั้นการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนจึงเปรียบเหมือนหัวใจของการนิเทศแบบคลินิก

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมนิเทศ การให้ข้อมูลป้อนกับแก่ครู และการหาข้อสรุปร่วมกันในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เป็นจุดมุ่งหมายของการประชุมนิเทศสำหรับแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์ในหลักการของการนิเทศแบบคลินิกนั้น ครูมีสิทธิทางวิชาชีพที่จะให้ข้อมูลป้อนกลับต่อผู้นิเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ของเขา ที่จะพัฒนาทักษะและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

กิจกรรมการนิเทศการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 83) สรุปว่า กิจกรรมการนิเทศการสอนเป็นการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดหมายของลักษณะการนิเทศ สิ่งสำคัญของผลจากการจัดกิจกรรมคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ ในการเลือกกิจกรรมเพื่อการนิเทศการสอนควรคำนึงถึงจุดหมายของกิจกรรมนั้น เพื่อความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ ซึ่งกิจกรรมที่ใช้จะได้ผลที่ต่างกัน ขนาดของกลุ่มก็มีผลต่อกิจกรรมที่จะนำมาใช้เพื่อการนิเทศมีมากกว่า 20 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมให้ผลแตกต่างกันออกไป ที่ผู้นิเทศจะเลือกใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนิเทศดังนั้นผู้นิเทศควรเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับการนิเทศ โดยคำนึงถึงจุดหมายทั้งในระดับบุคคลและเป้าหมายของโรงเรียน กิจกรรมการนิเทศการสอนที่โรงเรียนควรเลือกใช้ มีดังนี้

1. การบรรยาย
2. การประชุมสัมมนา
3. การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน
4. การสาธิต
5. การอภิปราย
6. การอ่าน
7. การระดมสมอง
8. การเยี่ยมชั้นเรียน
9. การฝึกปฏิบัติ
10. การทัศนศึกษา

กิจกรรมการนิเทศการสอนดังกล่าว คณะผู้นิเทศจะต้องร่วมกันวางแผนและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจึงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพของการสอนของครู ในที่นี้จะนำเสนอเฉพาะกิจกรรมการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เลือกใช้ในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายที่จะส่งผลต่อการปรับปรุงพัฒนากลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี

การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน

กิจกรรมหลักที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของการนิเทศการสอน ได้แก่การสังเกตการสอนในชั้นเรียน วิธีการสังเกตจึงได้รับความสนใจและนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานการสอนของบุคลากรในสถานศึกษา เพราะเชื่อว่าการสังเกตการสอนสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ช่วยเหลือครูในการทำงานร่วมกันในเรื่องเนื้อหา วิธีการสอน วัสดุ สื่อ และอุปกรณ์การสอน การวัดผล ตลอดจนแก้ปัญหาการเรียนการสอนต่าง ๆ การมีโอกาสได้เข้าเยี่ยมเพื่อสังเกตการณ์สอนเท่านั้น ที่สามารถสัมผัสและเข้าถึงเรื่องต่าง ๆ และการสังเกตการณ์สอนนี้จะก่อให้เกิดกิจกรรมนิเทศอื่น ๆ ตามมา

ความจำเป็นในการสังเกตการณ์สอน

สังกัด อุทรานันท์ (2532 : 17) ได้กำหนดความจำเป็นของการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูปรับปรุงการสอนโดยตรง
2. ช่วยในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการนิเทศ ที่มุ่งด้านปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูสามารถนิเทศตนเองได้ การสังเกตการณ์สอนเป็นสิ่งจำเป็นในการนิเทศการสอน เพราะทำให้ผู้นิเทศได้พบสภาพจริงในการสอนของผู้รับการนิเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการสอนร่วมกัน

หลักการสังเกตการณ์สอนชั้นเรียน

ธีรวิทย์ ประทุมณพรัตน์ และคณะ (2536 : 44 - 45) ได้เสนอหลักการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. หลักความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Colleagueship Principle)
2. หลักการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Principle)
3. หลักการริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiation Principle)
4. หลักการสร้างความรู้สึกที่ดี (Nice Feeling Principle)
5. หลักการปรับปรุง (Improvement Principle)
6. หลักการตั้งเป้าหมายร่วมกัน (Common Goal Principle)

สรุปได้ว่า การนิเทศการสอนมีเป้าหมายหลักอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน การนิเทศการสอนต้องผ่านครูและบุคลากรอื่นทางการศึกษาเพื่อจะนำไปสู่แก่นักเรียน หลักการนิเทศการสอนจึงมุ่งที่ครูเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน หากครูได้แสดงถึงความสามารถ และมีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสม คุณภาพของนักเรียนก็จะดีควบคู่ไปด้วย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

1. ความหมายและมโนทัศน์เบื้องต้นของการวิจัยปฏิบัติการ

ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับความหมายและมโนทัศน์เบื้องต้นของการวิจัยปฏิบัติการ ไว้ดังนี้

ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 4) ได้ให้ความหมายและมโนทัศน์เบื้องต้นของการวิจัยปฏิบัติการได้ดังนี้ คำว่า “Action Research” เมื่อพิจารณาถึงการใช้ประโยชน์ หรือจุดมุ่งหมายเป็นเกณฑ์ในการจำแนกประเภทของการวิจัย การวิจัยปฏิบัติการจะถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ซึ่งได้มีการบัญญัติหรือกล่าวถึงในตำราภาษาไทยหลายคำ เช่น “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ” “การวิจัยเชิงปฏิบัติ” “การวิจัยดำเนินการ” หรือ “การวิจัยในชั้นเรียน” ซึ่งน่าจะทำความเข้าใจในความหมายและมโนทัศน์ของคำให้ชัดเจน ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายและมโนทัศน์พื้นฐานของการวิจัยปฏิบัติการไว้ และได้รับการยอมรับดังนี้

เคอร์ท เลวิน (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Kurt Lewin. 1946) กล่าวถึงมโนทัศน์การวิจัยปฏิบัติการว่า มีเป้าหมายที่ต้องการให้การปฏิบัติในสังคม ทั้งการวางแผนหรือการบริหารจัดการเป็นไปอย่างดีที่สุด ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีลักษณะต้องเทียบเคียงกับเงื่อนไขและผลที่เกิดขึ้น ตามลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคม ที่มีความแตกต่างกัน และผลวิจัยนั้นเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

แมคเคอร์แนน (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 5 ; อ้างอิงมาจาก McKernan. 1996) ให้ความหมายการวิจัยปฏิบัติการว่า เป็นกระบวนการทบทวนการทำงานในขอบเขตที่เกิดปัญหาขึ้น เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน และสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานของตนเอง โดยผู้ปฏิบัติงานเอง

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 6) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าแบบสองสะท้อนตนเองของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบโดยการระบุปัญหาหรือความต้องการพัฒนาในงานที่รับผิดชอบ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เป็นการวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ให้เพื่อนร่วมงานได้มีโอกาสนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาการทำงานต่อไป การวิจัยปฏิบัติการมาจากการเชื่อมโยงคำ 2 คำ คือ คำว่า “การปฏิบัติ” (Action) และ “การวิจัย” (Research) ซึ่งเป็นการเน้นให้ความหมายว่าเป็นการใช้กระบวนการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานหรือเป็นการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติให้เป็นหนึ่งเดียวกัน จากแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 7) ได้สรุปถึงมโนทัศน์พื้นฐานที่สำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ 7 ประการ คือ

1. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการเชื่อมโยง 2 เรื่องเข้าด้วยกัน คือ แนวคิด (Ideal) ซึ่งเป็นทฤษฎี (Theory) อยู่บนหอคอยงาช้าง (Ivory Tower) ไปสู่การปฏิบัติได้จริง (Practical) ซึ่งอยู่ล่างๆ ระดับรากหญ้า (Grass Root)
2. ผู้ปฏิบัติงานคือนักวิจัย (Practitioners as a Researcher) ซึ่งอยู่ในองค์กรหรือชุมชนที่กำลังเผชิญสภาพการณ์การปฏิบัติงานที่เป็น ปัญหาหรือข้อสงสัยที่คลุมเครือไม่กระจ่าง
3. เป้าหมาย คือ
 - 3.1 เพื่อแก้ปัญหา (To Solve Problem)
 - 3.2 เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานแบบมืออาชีพ (To Improve Professional Practice)
4. หัวใจสำคัญที่แฝงอยู่ในกระบวนการ (Process) ของการวิจัยปฏิบัติการ คือ การมีส่วนร่วม (Participation) และความร่วมกัน (Collaboration) เพื่อนำไปสู่ความเกี่ยวข้องกัน (Involvement) ของผู้เกี่ยวข้อง (Participants) ในองค์กรหรือชุมชนที่ดำเนินการวิจัย
5. การมีส่วนร่วม (Participation) ในการวิจัยปฏิบัติการ คือ การร่วมกันตระหนักในปัญหา (Awareness) วางแผน (Plan) ตัดสินใจ (Decision making) ลงมือปฏิบัติ (Practice) ส่องสะท้อนตัวเอง (Reflection) และรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging)
6. เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าแบบวิวัฒน์ (Evolving) ที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้นเป็นลำดับจากจุดเล็กๆ (Emall Scale) ของคนกลุ่มหนึ่งในประเด็นปัญหาที่ไม่ใหญ่โตซับซ้อนเกินไป

7. จุดเด่นข้อหนึ่งของการวิจัยปฏิบัติการคือ ผู้ปฏิบัติงานในฐานะนักวิจัยเมื่อได้ทำวิจัยแล้ว ผลวิจัยจะตอบสนองความต้องการของตนเอง ทำให้อยากศึกษาค้นคว้าและปรับปรุงพัฒนางานต่อไป (Self-reflective Inquiry)

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปความหมายและมโนทัศน์ของการวิจัยปฏิบัติการได้ว่าเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าแบบร่วมมือกัน เพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ที่ตนเอง ทีมงาน หรือองค์กรกำลังเผชิญอยู่ให้เกิดแนวทางการปฏิบัติ หรือวิธีการปรับปรุงแก้ไขสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงานและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ให้เกิดขึ้นของตนเอง ทีมงาน และองค์กร

2. ประเภทของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับประเภทของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ไว้ดังนี้

แมคเคอร์แนน (McKernan. 1996) ได้แบ่งการวิจัยปฏิบัติการออกเป็น

3 ประเภท คือ

การวิจัยปฏิบัติการทางการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Action Research) เป็นการวิจัยปฏิบัติการที่อาศัยกระบวนการวิทยาศาสตร์เป็นวิธีวิจัยหรือวิธีแก้ปัญหา

1. รูปแบบวิจัยปฏิบัติการของ Kurt Lewin ที่มีขั้นตอน คือ

- 1.1 การวางแผน (Planning)
- 1.2 การค้นหาความจริง (Fact Finding)
- 1.3 การดำเนินการ (Execution)
- 1.4 การวิเคราะห์ผล (Analysis)

2. รูปแบบวิจัยปฏิบัติการของ Ta-Noel Hilda ซึ่งเป็นนักทฤษฎีหลักสูตรได้ประยุกต์วิธีการของ Dewey ที่มี 5 ขั้นตอน มาใช้ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรโดยแยกเป็น

6 ขั้นตอน คือ

- 2.1 ระบุปัญหา
- 2.2 วิเคราะห์ปัญหา
- 2.3 กำหนดแนวคิดหรือสมมุติฐานรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
- 2.4 ปฏิบัติหรือดำเนินการ
- 2.5 ประเมินผลการปฏิบัติ

3. รูปแบบวิจัยปฏิบัติการของ Lippitt - Radke ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

- 3.1 เริ่มต้นจากกลุ่มที่มีความต้องการที่จะค้นหาความรู้ความจริง
- 3.2 ร่วมกันกำหนดว่า “อะไรคือสิ่งที่กลุ่มอยากรู้”
- 3.3 สร้างเครื่องมือวิจัยที่เป็นวิทยาศาสตร์ขึ้นมา
- 3.4 กำหนดกลุ่มเป้าหมายและทดลองใช้เครื่องมือ
- 3.5 รวบรวมข้อมูลโดยมีการร่วมกันกำกับ ติดตามอย่างใกล้ชิด
- 3.6 รวบรวมข้อมูลด้านทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เกี่ยวข้อง เช่น

ตั้งคำถามว่า “มองสิ่งต่างๆ แตกต่างไปจากเดิมหรือไม่เมื่อรู้ความจริง”

3.7 ร่วมมือกันค้นหาความจริงและนำเสนอความจริง ซึ่งอาจต้องใช้เทคนิคเฉพาะ และควรแบ่งงานกันอย่างเสมอภาค

3.8 ในบางครั้งข้อค้นพบที่เกิดขึ้น อาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมหรือการรับรู้ทางสังคมของกลุ่มหรือคนใดคนหนึ่ง ซึ่งต้องช่วยกันสำรวจให้พบ

3.9 เสนอข้อค้นพบให้กลุ่มอื่นรู้ โดยการสนทนาหรือเขียนเป็นรายงาน

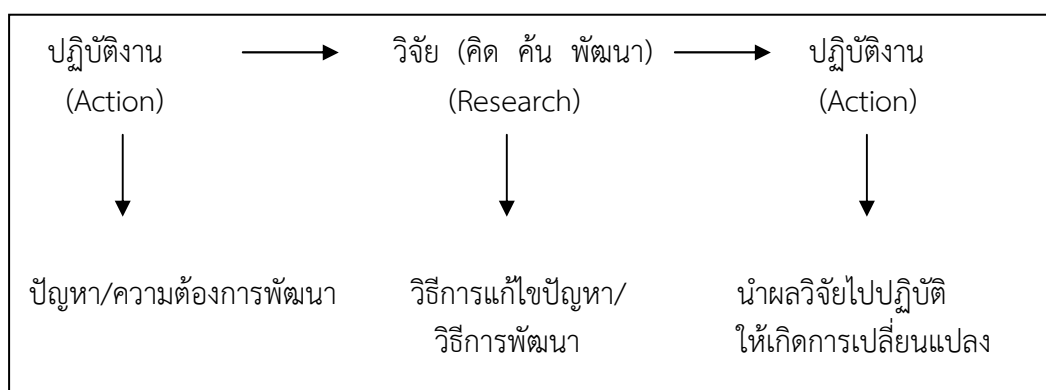
3. คุณลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการ

ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการไว้ดังนี้

แมคเคอร์แนน (McKernan. 1996) ได้อธิบายลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. ปัญหาที่นำมาวิจัย ต้องเป็นปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน
 2. ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้
 3. ปัญหานั้นเป็นปัญหาในเชิงปฏิบัติ ไม่ใช่ปัญหาเชิงทฤษฎีหรือเชิงหลักการ
 4. มีการเสนอทางออกของปัญหาและปรับเปลี่ยนไปจนกว่าการวิจัยจะเสร็จสิ้น
 5. เป้าหมายคือต้องการให้ผู้วิจัยเข้าใจปัญหา
 6. ใช้วิธีวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยและสถานการณ์ปัญหาที่เกาะติดเพื่อศึกษา
 7. กรณีศึกษาในที่นี้ เป็นการรายงานตามการรับรู้และความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ ของครูหรือผู้เรียน ฯลฯ
 8. ใช้การบรรยายข้อมูลจากสัญลักษณ์ทางภาษาที่แสดงออกมาในชีวิตประจำวัน
 9. กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลได้อย่างอิสระ
 10. เปิดรับหรือรวบรวมข้อมูลได้อย่างอิสระภายในกลุ่มหรือในระหว่างการศึกษาปฏิบัติ
- ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 140) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการไว้ดังนี้

1. ผู้วิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน
2. สิ่งที่ถูกวิจัย คือ การปฏิบัติงานในภาระหน้าที่ต่างๆ
3. วัตถุประสงค์การวิจัย คือ การพัฒนาการทำงาน การค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเน้นผลการวิจัยที่จะนำไปเปลี่ยนแปลงการทำงาน
4. วิธีการวิจัย คือ กระบวนการค้นหาข้อความรู้ที่มีขั้นตอนหลักสำคัญ คือ การวิจัยและ การปฏิบัติ ลักษณะสำคัญ คือ
 - 4.1. เป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติงานและผลที่เกิดขึ้น
 - 4.2. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อนร่วมงาน มีส่วนในการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานและผลที่ได้รับ
 - 4.3. เป็นกระบวนการที่มีวิธีการดำเนินงานเป็นวงจรต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน กล่าวคือ “ปฏิบัติงานไปวิจัยไป”
 - 4.4. ผลที่ได้รับจากการวิจัย นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน

ภาพประกอบ 1 ลักษณะของวิจัยและการปฏิบัติงาน

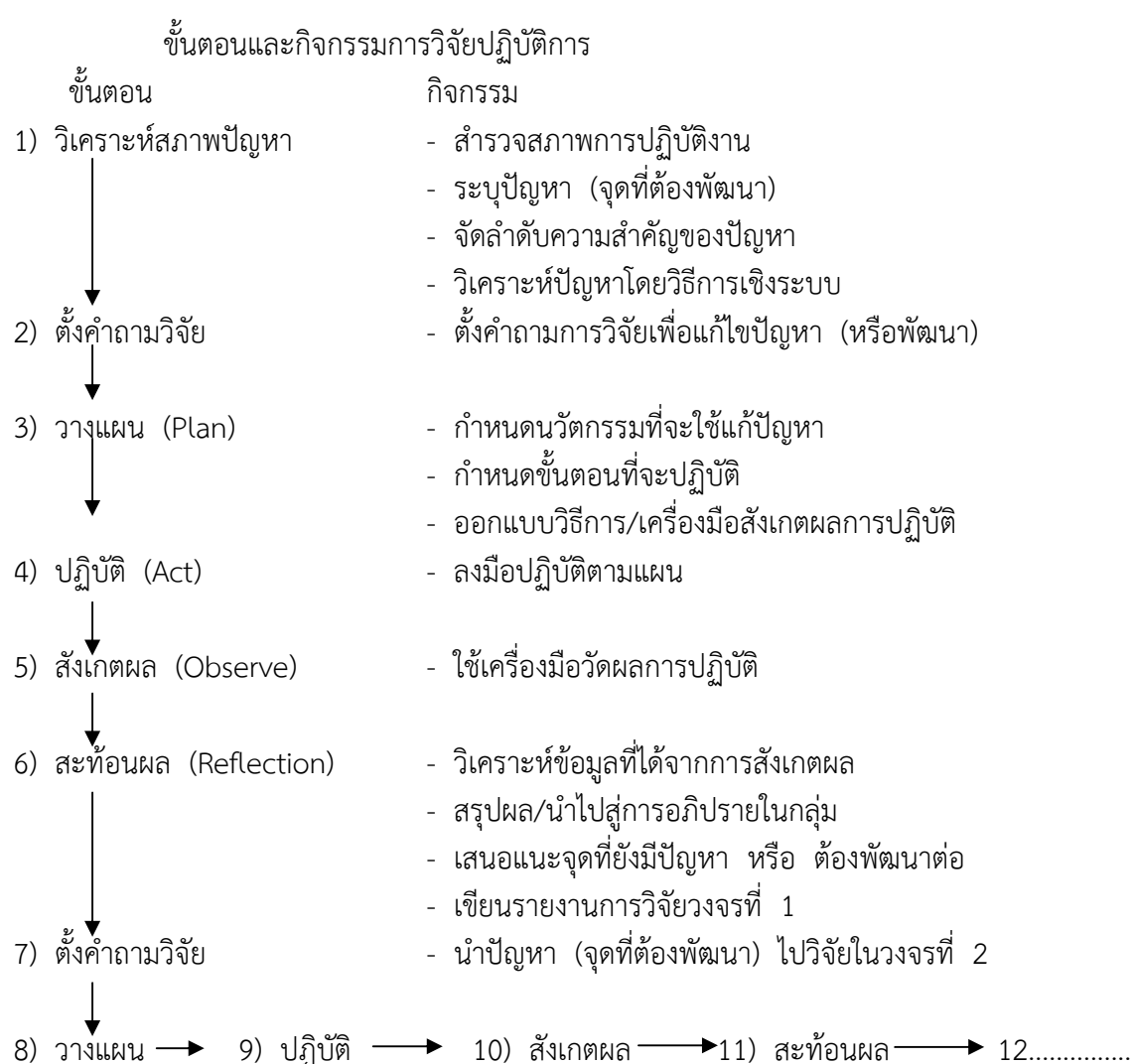
4. หลักการสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ

แมคเคอร์แนน (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 9-10 ; อ้างอิงมาจาก McKernan. 1996) ได้ให้ความเห็นว่า การวิจัยปฏิบัติการมีหลักการสำคัญอยู่ 16 ประการ ดังนี้

1. เพิ่มพูนความเข้าใจในปัญหาต่างๆ
 2. มุ่งปรับปรุงการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานบุคคล
 3. เน้นที่ปัญหาเร่งด่วนของผู้ปฏิบัติงาน
 4. ให้ความสำคัญต่อความร่วมมือกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 5. ดำเนินการวิจัยภายใต้สถานการณ์ที่กำลังเป็นปัญหา
 6. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรมชาติ
 7. เน้นการศึกษาเฉพาะกรณีหรือศึกษาเพียงอย่างเดียว
 8. ไม่มีการควบคุมหรือจัดกระทำต่อตัวแปร
 9. ปัญหา วัตถุประสงค์ และระเบียบวิธี มีลักษณะเป็นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ความจริง
 10. มีการประเมินหรือสะท้อนผลที่เกิดขึ้นเพื่อทบทวน
 11. ระเบียบวิธีวิจัยมีลักษณะเป็นนวัตกรรม สามารถคิดขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับปัญหาได้
 12. กระบวนการศึกษามีความเป็นระบบหรือเป็นวิทยาศาสตร์
 13. มีการแลกเปลี่ยนผลวิจัยและการนำไปใช้จริง
 14. การบรรยายข้อมูล หรือการอภิปรายร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ
 15. คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องมาจากการทำความเข้าใจ การตีความหมาย และการคิดอย่างอิสระ
 16. เป็นการวิจัยที่ปลดปล่อยความคิดอย่างอิสระ และเป็นการเสริมสร้างพลังที่ร่วมในการทำงาน (Empowerment) ให้ผู้เกี่ยวข้อง
5. ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ
- ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการไว้ดังนี้

ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 142-143) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการไว้ว่า ขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการที่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในทางการศึกษา คือ กระบวนการทำงานที่เป็นวงจรวิจัยแบบบันไดเวียน ตามแนวคิดที่พัฒนาโดย Stephen Kemmis ซึ่งเสนอว่าการวิจัยปฏิบัติการมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) หลังจากสำรวจสภาพปฏิบัติงานแล้วนำมาวิเคราะห์ และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข
2. การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (Action)
3. การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน (Observation)
4. การสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน (Reflection)

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนและกิจกรรมวิจัยปฏิบัติการ

จากภาพประกอบจุดเน้นสำคัญ คือ กิจกรรมการวิจัยปฏิบัติการต้องอาศัยกระบวนการทำงานเป็นทีม (Teamwork) โดยครูอาจารย์ทุกท่านต้อง ตระหนักร่วมกัน และมีส่วนร่วม รวมทั้งลงมือลงใจ ในการปรับปรุงพัฒนางานของตนเองและให้ความร่วมมือกับคนอื่น ๆ

สรุป การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่และให้แนวทางปฏิบัติหรือวิธีแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงานกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ

การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

การตรวจสอบข้อมูล หลัง จากที่ได้เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนสำคัญในการทำวิจัยคือการตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพคือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยแบ่งเป็น (สุภางค์ จันทวานิช. 2540 : 94)

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบของข้อมูลนั้น จะต้องตรวจสอบแหล่งที่มา 3 แหล่ง ได้แก่ เวลา สถานที่ และบุคคล

1.1 การตรวจสอบแหล่งเวลา หมายถึง การตรวจสอบข้อมูลในช่วงเวลาที่ต่างกัน เพื่อให้ทราบว่าข้อมูลที่ได้รับในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้นเหมือนกันหรือไม่

1.2 การตรวจสอบสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กัน จะเหมือนกันหรือไม่

1.3 การตรวจสอบบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือการตรวจสอบว่าผู้วิจัย แต่ละคนจะได้ข้อมูลต่างกันอย่างใด แทนการใช้ผู้วิจัยคนเดียวทั้งหมด ซึ่งจะสร้างความแน่ใจได้ดีกว่าผู้วิจัยเพียงคนเดียว

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าผู้วิจัยสามารถใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมตีความข้อมูลแตก ต่างกันได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจทำได้ง่ายกว่าถ้ายังอยู่ในระดับสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) และแนวคิด ขณะลงมือตีความสร้างข้อสรุปเหตุการณ์แต่ละอย่าง การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎีนี้เป็นการตรวจสอบที่ทำให้ยากกว่าการตรวจสอบด้าน อื่นๆ

4. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้การสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่ง เอกสาร หรือทำการซักถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรืออาจซักถามผู้ให้ข้อมูลหลังจากสรุปผลการศึกษา เพื่อความแน่นอนว่าข้อสรุปนั้นเที่ยงตรงตามความเป็นจริงหรือไม่ แล้วจึงแก้ไขเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป

บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กบ้านเหล่าน้อย

1. สภาพทั่วไปของตำบล

เป็นที่ราบลุ่ม สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย มีพื้นที่ทั้งหมด 35 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลเป็นที่ราบดินส่วนใหญ่เป็นดินทรายประชาชนมี อาชีพหลัก คือ ทำนา ส่วนใหญ่ทำนาปีละ 1 ครั้ง มีบางหมู่บ้านที่ทำนาปรังข้าวเล็กน้อย โดยมีข้อจำกัดที่แหล่งน้ำไม่เพียงพอในฤดูแล้ง หลังจากเสร็จสิ้นฤดูกาลทำนา ประชาชนส่วนใหญ่จึงว่างงาน ต้องหาอาชีพเสริมทำ เช่น เลี้ยงสัตว์, ปลูกผักสวนครัว เป็นต้นด้านศักยภาพในชุมชน ประชาชนในตำบลค้อวัง เป็นสังคมชนบทมีการติดต่อระหว่างหมู่บ้านเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีของคนในตำบล เป็นอย่างดี ซึ่งส่งผลให้ตำบลเกิดพัฒนาได้ผลเป็นอย่างดีอย่างต่อเนื่องที่ผ่านมา ประชาชนเกิดการเรียนรู้ด้านการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งจะผลดีต่อไปในอนาคตข้อจำกัดในการพัฒนาตำบลค้อวัง ประชาชนส่วนมากมีรายได้อยู่ในระดับต่ำประชาชนมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงาน ที่กรุงเทพฯ ในช่วงหลังฤดูการเก็บเกี่ยว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นวัยแรงงาน กลุ่มคนเหล่านี้ถือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง. 2554 : 3 - 4)

2. อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ต.น้ำอ้อม อ.ค้อวัง จ.ยโสธร

ทิศใต้ ติดกับ ต.สร้างปี อ.ราชสีห์ จ.ศรีสะเกษ

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.ฟ้าห่วน อ.ค้อวัง จ.ยโสธร

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.ไผ่ อ.ราชสีห์ จ.ศรีสะเกษ

3. จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต อบต. 2,571 คน และจำนวนหลังคาเรือน 538 หลังคาเรือน

4. ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลัก ทำนา

อาชีพเสริม ทำไร่

5. ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

5.1 องค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง

5.2 วัด 3 แห่ง

5.3 ลำห้วยพระบาง 1 แห่ง

5.4 เทศบาลตำบล 1 แห่ง

6. ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลค้อวัง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด 5 ศูนย์ โดยสังกัดเทศบาลตำบลค้อวัง จำนวน 4 ศูนย์ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดงมะหรี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านค้อวัง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเปาะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผิ่ววน และสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง จำนวน 1 ศูนย์ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าน้อย มีเด็กปฐมวัยในความดูแลเป็นชาย 27 คน เป็นหญิง 35คน รวม 62 คน

7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลการบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปี พ.ศ. 2542 และได้รับการถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2545 จากการออก

ประเมิน และการกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่ผ่านมาพบว่ากระบวนการในการจัดการประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยไม่สอดคล้องและสนองต่อความต้องการของเด็ก ตามหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2546 ที่เน้นการจัดการประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยที่หลากหลายโดยการบูรณาการ แต่ผู้ดูแลเด็กยังยึดรูปแบบการจัดการประสบการณ์แบบเดิม ๆ ที่มีตัวผู้ดูแลเด็กเป็นศูนย์กลางใช้หนังสือ และการท่องจำเป็นเครื่องมือในการจัดการประสบการณ์ ผู้ดูแลเด็กมุ่งเพียงให้เด็กออกจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามที่กำหนดไว้เท่านั้น ทำให้การจัดการประสบการณ์ยังคงอยู่ในวังวนแห่งรูปแบบเดิม ๆ จากการสำรวจสภาพปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล สอบถาม และสังเกต เด็กปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองบางส่วนพบว่า มีสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 1) ปัจจัยในด้านตัวผู้ดูแลเด็ก พบว่า ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการจึงไม่สามารถนำไปจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้ 2) ผู้ดูแลเด็กไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็ก ทำให้ไม่สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับใหม่ ๆ มาถ่ายทอดให้เด็กได้ ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่ต่ำ

ดังนั้นเพื่อเน้นการตอบสนองต่อกระบวนการจัดการประสบการณ์ที่เน้นตัวเด็กเป็นศูนย์กลางทางองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง จึงได้ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้พัฒนาการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางโดยนำการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการเข้ามาใช้ในการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กประจำวัน ให้ผู้ดูแลเด็กยึดแบบบูรณาการและเทคนิคต่าง ๆ ที่จะสามารถพัฒนาการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐานตามเป้าหมายที่วางไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

เชาวฤทธิ์ นำเจริญ (2552 : 111 - 115) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านมูลกระบืออำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์ การศึกษาเอกสารคู่มือการปฏิบัติการประชุมเชิงปฏิบัติการ และ การนิเทศภายใน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีความมั่นใจ เกิดทักษะและมีความชำนาญในการจัดการเรียนรู้และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ นักเรียนมีความพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพราะได้แสดงความคิดเห็น มีความสุขในการเรียนรู้มีสื่อที่เร้าใจและสนใจในการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น มีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าแสดงออก สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

สังวรณั แสงวงศ์(2552 : 100 - 104) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านป่าตาว อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธรโดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน และการนิเทศแบบกัลยาณมิตร พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถ เขียนแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ดี ต่อเนื่องเหมาะสมตามขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอนคือ การกำหนดหัวเรื่องที่สอน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนการวางแผนการสอน การปฏิบัติการสอน และการประเมินผลการสอน นักเรียนมี

ความพอใจ มีความสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็น มีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความสนุกสนานในการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

กฤษฎา แก้วประเสริฐ (2552 : 77 - 82) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านโจดอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาโดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตการสอน การมอบหมายงาน และการนิเทศภายใน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ ตามหลักวิชาการ การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง เป็นไปตามขั้นตอน มีกิจกรรมหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน กระตือรือร้นและ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

พลอยพัชชา อามาตย์ (2552 : 98 - 103) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าจั่ว อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศและการนิเทศภายในพบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถจัดประสบการณ์การสอนแบบบูรณาการได้ครบทุกขั้นตอน ผู้เรียน มีความพอใจ สนุกกับการเรียน กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ศุภวรรณ จิตต์ภักดี (2553 : 99-101) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านตะเคียนราม อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเป็นอย่างดีและสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการเขียนแผนการสอนและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความมั่นใจในการสอน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มขึ้น

ดุสิต สาลี (2553 : 98-101) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านไทรนิคมพัฒนา อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอน พบว่า เมื่อครบ 2 วงรอบแล้วทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการได้ ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา

จุฬารณ ตรีกุล (2553 : 106-108) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน เมื่อครบ 2 วงรอบแล้ว พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ซึ่งได้นำไปพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัชรินทร์ หงส์สา (2553 : 99 - 102) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลศาลเจ้าพ่อขุนศรี อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน พบว่า เมื่อดำเนินการพัฒนาครบทั้ง 2 วงรอบแล้ว ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและมีความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ตามกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรมได้เป็นอย่างดี

เนาวรัตน์ เสถียรเขต (2553 : 93 - 95) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในพบว่า ทำให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ถูกต้อง และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้ ผู้เรียนมีความพอใจ สนุกกับการเรียน กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ดำรงค์ ประเสริฐสังข์ (2553 : 118-120) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมปฏิบัติการและการนิเทศ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย และสามารถจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยได้ดียิ่งขึ้น มีกิจกรรมหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน กระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฟอร์ด (Ford. 2000 : 1728-A) ได้ศึกษาเพื่อทดสอบผลการบูรณาการเทคนิคหุปัญญา และการสอนเชิงแนวคิดที่บูรณาการที่มีต่อการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนตั้งอยู่ในฐานทัพทหาร โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มกลุ่มหนึ่งเข้าร่วมในชั้นเรียนที่สอนแบบดั้งเดิม อีกกลุ่มหนึ่งเข้าร่วมในชั้นเรียนที่บูรณาการหุปัญญาเข้ากับการสอนเชิงแนวคิดที่บูรณาการในชั้นเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและสังคมศึกษาครู 3 คน บูรณาการการสอนเชิงแนวคิดที่บูรณาการหุปัญญาเข้าในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและสังคม ภายใต้การนิเทศของผู้ช่วยผู้บริหาร และหลังจากมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมครูประจำการมา 5 ครั้ง เกี่ยวกับหุปัญญาและการสอนเชิงแนวความคิดที่บูรณาการแล้วใช้แบบทดสอบทักษะพื้นฐานของรัฐไอโอวา เป็นแบบทดสอบทั้งสองแบบกับกลุ่มทดลองที่ใช้เวลา 29 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในชั้นที่สอนแบบดั้งเดิม ได้คะแนนในการทดสอบก่อนและหลังในวิชาการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่านักเรียนที่ใช้วิธีหุปัญญาการสอนเชิง/แนวคิดที่บูรณาการ ส่วนนักเรียนที่ใช้วิธีหุปัญญาการสอนเชิง/แนวคิดที่บูรณาการ ได้คะแนนในการทดสอบก่อนและหลังของภาษาสูงกว่านักเรียนในชั้นที่สอนแบบดั้งเดิมแต่ไม่มีความแตกต่างดังกล่าว เมื่อพิจารณาตามเพศ กลุ่มชาติพันธุ์หรือศทางทหารของผู้ปกครองของนักเรียน อย่างไรก็ตามการศึกษานี้พบว่า คะแนนของนักเรียนในแบบทดสอบทักษะเบื้องต้นของรัฐไอโอวา ก่อนและหลังการทดลอง ได้รับผลจากยศทางทหารของผู้ปกครองและกลุ่มชาติพันธุ์ของ

นักเรียน บุตรนายทหารมีคะแนนทดสอบทักษะเบื้องต้นของรัฐไอโอวาทุกฉบับสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง และนักเรียนผิวขาวทำคะแนนได้สูงกว่านักเรียนที่ไม่ใช่ผิวขาว และนักเรียนหญิงทำคะแนนได้สูงกว่านักเรียนชายแบบทักษะเบื้องต้นของรัฐไอโอวาก่อนและหลังการทดลอง

ฮาร์ทซเลอร์ (Hartzler. 2000 : 865-A) ได้ศึกษาการวิเคราะห์งานวิจัยซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ และผลกระทบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 วิชา คือ ภาษาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ในทุก ๆ ระดับชั้นเรียน โดยพบว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายร่วมกับการเน้นให้เกิดทักษะ เป็นวิธีการสอนที่สามารถประสบความสำเร็จได้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นวิธีที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียนซึ่งมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ รวมทั้งนักเรียนที่มาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจในทุกระดับด้วย แต่เป็นที่น่าสนใจว่า การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ ซึ่งได้รับการริเริ่มโดยหน่วยงานของรัฐองค์กร หรือ มหาวิทยาลัย คือหลักสูตรที่สามารถประสบความสำเร็จได้สูงสุดในขณะที่การจัดการหลักสูตรแบบบูรณาการ ซึ่งริเริ่มโดยครู และหรือบุคลากรนั้นกลับประสบความสำเร็จได้ในที่สุดผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการพบว่า นักเรียนมีผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่ากับกลุ่มของนักเรียนซึ่งใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม

แม็กซ์เวล (Maxwell. 2001 : 1473) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพของวิธีการสอนแบบบูรณาการ เพื่อใช้ในการสอนภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเป็นภาษาที่สอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการมีผลคะแนนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในส่วนของทักษะด้านความเข้าใจและทักษะด้านการใช้ภาษา แต่สิ่งที่น่าสนใจมากที่สุดคือ เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับระดับความสามารถของนักเรียนเหล่านั้น โดยพบว่า ทำให้พวกเขาสามารถกล่าวสุนทรพจน์เป็นภาษาฝรั่งเศสได้อย่างต่อเนื่องด้วย

โจนส์ (Jones. 2003 : 1202-A) ได้ศึกษาการศึกษาารูปแบบของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งใช้วิธีการบูรณาการ วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไว้ร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่า ชั้นเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไว้ร่วมกันมีรูปแบบและลักษณะเช่นเดียวกับชั้นเรียนที่จัดการเรียนการสอน ตามหลักการในเอกสารการปฏิรูปการสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน และเพื่อเป็นการสนับสนุนผลการศึกษาดังกล่าว ในการวิจัยครั้งนี้ยังได้พบความเชื่อที่ว่า ควรจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไว้ร่วมกัน เพราะทั้งสองวิชาต่างก็มีจุดเชื่อมโยงกับธรรมชาติและโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งนักเรียนควรให้ความสำคัญเท่า ๆ กัน ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ พบว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมอบหมายงานให้นักเรียนโดนเน้นวิธีการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกครั้งเสมอไปเพราะเพียงแค่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไว้ร่วมกันก็สามารถช่วยให้ครูสร้างจุดเชื่อมโยงกันได้แล้ว แม้ว่าพวกเขายังมิได้พยายามที่จะใช้วิธีการเรียนรู้แบบบูรณาการนี้อย่างจริงจังก็ตาม และยังพบด้วยว่า นักเรียนซึ่งอยู่ในชั้นเรียนแบบบูรณาการก็สามารถมองเห็นจุดเชื่อมโยงระหว่างวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้ เช่นเดียวกับที่พวกเขาสามารถมองเห็นจุดเชื่อมโยงระหว่างการดำรงชีวิตจริง และทุก ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่พวกเขาได้เข้าร่วมนั่นเอง

คิง (King. 2004 : 3179-A) ได้ศึกษาผลกระทบของวิธีการสอนแบบบูรณาการที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ในชั้นเรียนวิชาพีชคณิตเบื้องต้นผลการวิจัยพบว่า ปรากฏว่ามีระดับแตกต่าง ระหว่างคะแนนผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนการสอน นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบของวิธีการบูรณาการ ซึ่งรวมวิธีการสอน 3 แบบคือ การสอนโดยตรง การเรียนรู้แบบเน้นความเป็นเลิศ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในผลคะแนนที่สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนของนักเรียนในกลุ่มควบคุม นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบด้วยว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบของการบูรณาการ (การสอนโดยตรง การเรียนรู้แบบเน้นความเป็นเลิศ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ) สามารถแสดงผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการบรรยายเช่นกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ต้องอาศัยกระบวนการหลาย ๆ อย่าง เพื่อหาข้อสรุปว่า การดำเนินการในครั้งนี้มีผลการดำเนินการอย่างไร ถือว่าเป็นตัวสำคัญที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนว่า ครูผู้สอนนั้นมีการพัฒนาไปได้มากเพียงใดแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาครูผู้สอนต่อไปหรือไม่อย่างไร ตัวสรุปผลสามารถชี้ชัดว่า การดำเนินการพัฒนาในครั้งนี้ได้ผลเป็นอย่างไร แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงหาแนวทางที่จะพัฒนาให้ครูผู้สอนมีความชำนาญทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการยิ่งขึ้นต่อไป ผลจากการดำเนินการผู้ที่ได้รับผลประโยชน์คงจะเป็นใครไปไม่ได้ นอกจากตัวผู้เรียนเองที่สามารถมีความรู้ มีประสบการณ์ที่หลากหลายผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้มากขึ้น ทำให้ผู้เรียนสนใจการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เป็นเยาวชนที่ดีของประเทศและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น

1. ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (Research Participants) จำนวน 5 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า
 - 1.2 ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 4 คน
2. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ประกอบด้วย
ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กบ้านเหล่าน้อย จำนวน 4 คน
3. ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 16 คน ประกอบด้วย
 - 3.1 วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ
จำนวน 1 คน
 - 3.2 ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวนทั้งหมด 15 คน

ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นกระบวนการในการดำเนินการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร เป็นการศึกษาโดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ผู้ศึกษาค้นคว้าจะประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ วงจร PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (1988 : 11 - 15) ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2555 เป็น 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบไปด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) มีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

การพัฒนาในวงรอบที่ 1

1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จะร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ด้วยการประชุมกลุ่ม (Focus Group Technique) ปรีกษาหารือและสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา เสร็จแล้วจึงร่วมกันสรุปสภาพปัญหาของการจัดประสบการณ์การของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 กำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ในการพัฒนา ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าประชุมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง แล้วร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอน ดังนี้

1.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมาอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจและฝึกทักษะการจัดประสบการณ์ให้แก่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและสามารถเตรียมการสอนโดยเขียนแผนการจัดประสบการณ์ได้

1.2.2 การนิเทศการสอน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ ชี้แนะและปรับปรุงแก้ไขให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.3 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำร่วมกันเขียนโครงการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานศึกษา เนื้อหาสาระการอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดทำแบบประเมินผลการอบรม การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอน ตามกำหนดแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 แผนปฏิบัติการ การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร วงรอบที่ 1

กลยุทธ์	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนิน	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวม ข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
1. การประชุมเชิง ปฏิบัติการ 1.1 การบรรยายจาก วิทยากร 1.2 การฝึกปฏิบัติ ตามใบงาน	- ให้ผู้ดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายมี ความรู้ความเข้าใจในการจัด ประสบการณ์แบบบูรณาการ - ให้ผู้ดูแลเด็กสามารถเขียน แผนการจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการได้	16-17 ม.ค. 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา - วิทยากร	- แบบทดสอบ - การสัมภาษณ์ - การประเมินผล	- แบบทดสอบ - แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่1 - แบบประเมิน แผนการจัด ประสบการณ์	- ผู้ร่วมศึกษา - ผู้ร่วมศึกษา - วิทยากร

ตาราง 2 (ต่อ)

กลยุทธ์	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนิน	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวม ข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
2. การนิเทศการสอน 2.1 การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ 2.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	- ให้ผู้ดูแลเด็กนำแผนการจัด ประสบการณ์แบบบูรณาการ ไปสู่การปฏิบัติได้ - ให้ผู้ดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมาย สามารถจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการได้ - เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายได้ เรียนรู้อย่างสนุกสนาน	18 ม.ค. 2555 ถึง 10 มี.ค. 2555	- ผู้ปกครองเด็ก - เด็กปฐมวัย - ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา - วิทยากร	- การสังเกต - การสัมภาษณ์ - การประเมิน - การนิเทศ	- แบบสังเกต ฉบับที่ 1 และ 2 - แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 - แบบประเมินการ จัดประสบการณ์ การเรียนรู้ แบบบูรณาการ - แบบบันทึกการ นิเทศ	- ผู้ศึกษา ค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า - วิทยากร - ผู้ปกครองเด็ก

2. ขั้นตอนการปฏิบัติการ (Action)

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามกิจกรรมที่ได้วางแผนปฏิบัติการ ดังนี้

2.1 กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่ใช้วิทยากรภายนอกที่มีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย มาบรรยายให้ความรู้พื้นฐานและการฝึกปฏิบัติตามใบงาน มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและนำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการไปปฏิบัติจริงได้ โดยใช้เวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน ระหว่างวันที่ 16-17 มกราคม 2555 การอบรมเชิงปฏิบัติการ แยกเป็นรายกิจกรรม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 การบรรยายให้ความรู้พื้นฐาน เป็นการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการโดยวิทยากรเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการแก่ผู้เข้าอบรม และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ซักถามแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน

2.1.2 การฝึกปฏิบัติตามใบงาน วิทยากรจะให้ผู้เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการฝึกการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และนำไปปฏิบัติจริงในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.2 กิจกรรมการนิเทศการสอน เป็นกิจกรรมที่ผู้ศึกษาและผู้ร่วมศึกษาร่วมกันติดตามผลการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ เพื่อให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การนิเทศการสอนจะแยกเป็นรายกิจกรรม ดังนี้

2.2.1 การสังเกตการจัดประสบการณ์ คือ การสังเกตผู้ดูแลเด็กตามแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ในการนิเทศการสอนในขณะที่ผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.2.2 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ สอบถามตามแบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการปฏิบัติจริงได้ หลังจากจัดกิจกรรมการนิเทศการสอนเสร็จสิ้นแล้ว

3. ขั้นตอนการสังเกต (Observation)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกิจกรรมทั้ง 2 กลยุทธ์ โดยเรียงลำดับ ดังนี้

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบหลังการฝึกอบรม และการประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

3.2 การนิเทศการสอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็ก สัมภาษณ์ผู้ปกครอง และการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

4. ขั้นตอนการสะท้อนผล (Reflection)

ผู้ศึกษาและกลุ่มผู้ร่วมศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 2 มาวิเคราะห์และสะท้อนผลทั้ง 2 กิจกรรมว่าประเด็นใดบรรลุ

วัตถุประสงค์ ประเด็นใดไม่บรรลุวัตถุประสงค์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนผลร่วมกันไปปรับแผนเพื่อพัฒนาต่อไป

การพัฒนาในวงรอบที่ 2 มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning)

1.1 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าประชุมสรุปผลร่วมกันเพื่อนำปัญหา ข้อดี ข้อด้อย สิ่งที่ต้องปรับปรุงในการดำเนินการในวงรอบที่ 1 มาพิจารณาตามกรอบเนื้อหา ทั้ง 3 ด้าน พบว่า การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ทั้ง 6 ขั้นตอน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ยังไม่มีความมั่นใจและความเชื่อมั่นในขั้นตอนการปฏิบัติการสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 5

1.2 กลยุทธ์และเป้าหมายการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกัน กำหนดเพื่อดำเนินการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมาย ที่ประชุมได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนา คือ กลยุทธ์ การนิเทศแบบคลินิก เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีทักษะในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถจัด ประสบการณ์แบบบูรณาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ครบทุกขั้นตอน โดยใช้กลยุทธ์นิเทศการสอน จำนวน 4 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 21 มีนาคม 2555 เวลา 09.00-15.00 น. ณ ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กคนที่ 1 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าร่วมกัน นำเสนอขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนการปฏิบัติการสอน เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือ แนะนำผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความเข้าใจและเกิดทักษะในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ครั้งที่ 2 วันที่ 22 มีนาคม 2555 เวลา 09.00 - 15.00 น. ณ ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กคนที่ 2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าร่วมกัน นำเสนอขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ทั้ง 6 ขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนการปฏิบัติการสอน เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือ แนะนำผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความเข้าใจและเกิดทักษะในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ครั้งที่ 3 วันที่ 23 มีนาคม 2555 เวลา 09.- 15.00 น. ณ ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กคนที่ 3 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้แนะนำ ชี้แนะ ให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัด ประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เข้าใจทั้ง 6 ขั้นตอน มีปัญหาและข้อสงสัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ให้ซักถาม จนเกิดความเข้าใจเป็น อย่างดี โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบแบบเดิมที่ใช้หลังการฝึกอบรมผลการ ประเมินโดยใช้แบบทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดี

ครั้งที่ 4 วันที่ 24 มีนาคม 2555 เวลา 09.00 - 15.00 น. ณ ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กคนที่ 4 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้แนะนำ ชี้แนะ ให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความเข้าใจเกี่ยวกับการ จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เข้าใจทั้ง 6 ขั้นตอน มีปัญหาและข้อสงสัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ให้ซักถาม จนเกิดความ เข้าใจเป็นอย่างดี โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบแบบเดิมที่ใช้หลังการ ฝึกอบรมผลการประเมินโดยใช้แบบทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดี และผู้ศึกษาค้นคว้าได้ให้จัดประสบการณ์ แบบบูรณาการ ในชั้นเรียน ซึ่งเป็นขั้นตอนการปฏิบัติการสอนโดยผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า ได้ร่วมกิจกรรมนิเทศภายในซึ่งกันและกัน สังเกตการณ์จัดประสบการณ์ การปฏิบัติการจัด

ประสบการณ์ ดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติการสอน สังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าร่วมกันนำเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะร่วมกัน

ครั้งที่ 5 วันที่ 25 มีนาคม 2555 เวลา 13.00 - 16.30 น. โดยใช้สถานที่ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและนักศึกษาค้นคว้า ได้ร่วมกัน อภิปรายแสดงความคิดเห็นการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเพื่อนำเสนอปัญหาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการสอนให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 แผนปฏิบัติการ การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2

ตาราง 3 การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร
วงรอบที่ 2

กลยุทธ์	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนิน	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวม ข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
1. การนิเทศแบบคลินิก 1.1 การประชุมวางแผน 1.2การสังเกตการณ์สอน 1.3การวิเคราะห์ข้อมูล 1.4การให้ข้อมูล 1.5การสาธิตและการปฏิบัติ ร่วมกัน	- ความสามารถเขียนแผนการ จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ไปสู่การปฏิบัติได้ - ความสามารถจัด ประสบการณ์แบบบูรณาการได้	11-31 มี.ค. 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา - วิทยากร -กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	- การสังเกต - การสัมภาษณ์ -การประเมิน -การนิเทศ	- แบบสังเกต ฉบับที่ 1และ2 - แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 3 -แบบประเมินการ จัดประสบการณ์ การเรียนรู้ แบบบูรณาการ -แบบบันทึกการ นิเทศ	- ผู้ศึกษา ค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า - วิทยากร - กลุ่มผู้ให้ ข้อมูล

2. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action)

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าดำเนินการนิเทศการสอนตามแผนที่วางไว้

3. ขั้นสังเกต (Observation)

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 4 ฉบับ คือแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า แบบบันทึกการนิเทศ และแบบประเมินการจัดประสบการณ์

4. ขั้นสะท้อน (Reflection)

ผู้ศึกษาค้นคว่าบันทึกสะท้อนผลการนิเทศการสอน นำข้อมูลจากการ มาร่วมกัน สรุปประเด็นและนำประเด็นปัญหาที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมาอภิปรายร่วมกันในข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้า เรื่องการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร มีดังนี้

1. ประเภทเครื่องมือ

1.1 แบบทดสอบ มีจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย

แบบทดสอบ ผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หลังเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นรายการทดสอบ

1.2 แบบสัมภาษณ์ มีจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย

แบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการปฏิบัติจริงได้ หลังจากจัดกิจกรรมการนิเทศการสอนเสร็จสิ้นแล้วซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นรายการสัมภาษณ์

1.3 แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ มีจำนวน 1 ฉบับ แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ทำหลังจากการฝึกประชุมเชิงปฏิบัติการเสร็จแล้ว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมิน

1.4 แบบสังเกต มีจำนวน 1 ฉบับ

แบบสังเกตผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในการนิเทศการสอนการจัดประสบการณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นรายการสังเกต

1.5 แบบบันทึกการนิเทศ ใช้เก็บข้อมูลในกิจกรรมการนิเทศการสอนเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญจากผู้ให้การนิเทศ โดยเก็บข้อมูลตามกรอบและวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

แบบบันทึกการนิเทศ ครูผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในการนิเทศการสอนการจัดประสบการณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นรายการสังเกต

1.6 แบบประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีลักษณะเป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ใช้ประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างการจัดประสบการณ์ใช้บันทึกข้อมูลการประเมินของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเก็บข้อมูลตามกรอบและวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมิน

2. วิธีสร้างแบบทดสอบและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะดำเนินการเป็นขั้นตอนโดยแยกตามประเภทของ เครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

2.1 แบบทดสอบ มีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 18 - 22)

2.1.2 วิเคราะห์จุดประสงค์ กำหนดโครงสร้าง รูปแบบของข้อคำถามและศึกษารายละเอียด หลักเกณฑ์ วิธีการเขียนและวิธีการสร้างแบบทดสอบ

2.1.3 ดำเนินการสร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมจุดประสงค์ เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประสิทธิภาพสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัย ตลอดจนหลักการและโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546

2.1.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

2.1.5 ปรับปรุงแก้ไข ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

2.1.6 นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.1.6.1 นายฉลอง เมืองพิล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุดขุนสวาสดี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร วุฒิปริญญา กศ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

2.1.6.2 นางกิตติยา วิเชียรชาติ ตำแหน่ง ครู โรงเรียนเลิงนกทา เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

2.1.6.3 นางฉัตรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านคึมยาวเชี่ยวชาญด้านการวิจัยและวัดผลประเมินผลทางการศึกษา

2.1.7 ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตาม
คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ คือปรับเปลี่ยนคำถามให้สื่อความหมายได้ถูกต้อง สอดคล้องระหว่างข้อ
คำถามกับจุดประสงค์และเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์แบบ
บูรณาการหาค่าความสอดคล้องตามสูตร IOC ของ โรวินेलลี (Rovinelli) และแฮมบลินตัน
(Hambleton) การวิจัยเบื้องต้นของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 8 - 168) ค่าของแต่ละข้อ
ระหว่าง 0.66 - 1.00 จำนวน 20 ข้อ สรุปว่า แบบทดสอบนี้ใช้ได้ จัดทำเป็นเครื่องมือฉบับ
สมบูรณ์นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

2.1.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วจัดพิมพ์แบบทดสอบ
ฉบับสมบูรณ์ ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน และสวยงาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำ
ศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ของผู้ศึกษาค้นคว้า มีวิธีการสร้างและ
ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น
(บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 18 - 22)

2.2.2 กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนรูปแบบการสัมภาษณ์

2.2.3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามกระบวนการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย

2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้า
อิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

2.2.5 ปรับปรุงแก้ไข ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

2.2.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดิม ตามข้อ 2.1.6
ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

2.2.7 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตาม
คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นคือ ข้อสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหา
ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

2.2.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์
ฉบับสมบูรณ์ ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน และสวยงาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำ
ศึกษาค้นคว้า ต่อไป

2.3 แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ เป็นแบบประเมินแผนการจัด
ประสบการณ์ของผู้ศึกษาค้นคว้า มีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 ศึกษารูปแบบการสร้าง แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์
จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 18 - 22)

2.3.2 กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนรูปแบบการประเมินแผนการจัด
ประสบการณ์

2.3.3 ดำเนินการสร้างแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ ตามกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.3.4 นำแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

2.3.5 ปรับปรุงแก้ไข ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

2.3.6 นำแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดิมตามข้อ 2.1.6 ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าความสอดคล้องตามสูตร IOC ของ โรวินेलลี (Rovinelli) และแฮมบลินตัน (Hambleton) การวิจัยเบื้องต้นของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 8-168) ค่าของแต่ละข้อระหว่าง 0.66 - 1.00 สรุปว่า แบบประเมินแผนนี้ใช้ได้

2.3.7 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นคือให้ตรวจสอบเกณฑ์การประเมินให้ถูกต้องและมี 5 ระดับ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ พิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

2.3.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ฉบับสมบูรณ์ ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน และสวยงาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำศึกษาค้นคว้า ต่อไป

2.4 แบบสังเกต เป็นแบบสังเกตของผู้ศึกษาค้นคว้า มีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.4.1 ศึกษารูปแบบการสร้าง แบบสังเกต จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 18 - 22)

2.4.2 กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนรูปแบบการสังเกต

2.4.3 ดำเนินการสร้างแบบสังเกต ตามกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.4.4 นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

2.4.5 ปรับปรุงแก้ไข ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

2.4.6 นำแบบสังเกตที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดิมตามข้อ 2.1.6 ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

2.4.7 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกต ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ พิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

2.4.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์แบบสังเกตฉบับสมบูรณ์ ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน และสวยงาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำศึกษาค้นคว้า ต่อไป

2.5 แบบบันทึกการนิเทศ มีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพ ดังนี้

2.5.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา การวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2543 : 18-22) วิจัยการศึกษาเบื้องต้นของอาจารย์ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 119-132) และเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

2.5.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 41-42)

2.5.3 สร้างแบบบันทึกการนิเทศฉบับร่างตามกรอบและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์

2.5.4 นำแบบบันทึกการนิเทศเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ และจัดพิมพ์

2.5.5 นำแบบบันทึกการนิเทศที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตามข้อ 2.1.6

2.5.6 ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.6 แบบประเมินการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.6.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางของ บุรชัย ศิริมหาสาทร (2545 : 15-35) เพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.6.2 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบประเมินจากเอกสารตำรา งานวิจัยเบื้องต้น ของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 8 -168)

2.6.3 ร่างแบบประเมิน ตามกรอบและประเด็นการศึกษาค้นคว้าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.6.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะในแบบประเมินควรมีคำชี้แจงบอกรายละเอียดการประเมินที่ชัดเจน

2.6.5 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินการจัดประสบการณ์ ให้ถูกต้องสมบูรณ์แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และด้านการวัดผลประเมินผล และการวิจัย ตามข้อ 2.1.6 เพื่อตรวจสอบคุณภาพและหาความสอดคล้องตามสูตร IOC ของ โรวินेलลี (Rovinelli) และแฮมบลินตัน (Hambleton) การวิจัยเบื้องต้นของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 8 - 168) ค่าของแต่ละข้อระหว่าง 0.66 - 1.00 สรุปว่า แบบประเมินนี้ใช้ได้

2.6.6 ปรับปรุงแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ คือปรับปรุงคำชี้แจงรายละเอียดในแบบประเมิน ประกอบด้วย เกณฑ์การประเมินและสรุปผลการประเมินแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

2.6.7 จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการรวบรวมครั้งต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2555 โดยแบ่งเป็น 2 วงรอบ ได้แก่ วงรอบที่ 1 ระหว่าง วันที่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2555 และวงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 10-31 มีนาคม 2555 โดยดำเนินการตามกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายโดยใช้แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ กลยุทธ์ การนิเทศการสอน เก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายและผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบสังเกตการจัดประสบการณ์ แบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็ก แบบบันทึกการนิเทศ และแบบประเมินการจัดประสบการณ์ ซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกิจกรรมพัฒนา ดังตาราง 4

ตาราง 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวม	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล	วันเดือนปีที่เก็บข้อมูล
วงรอบที่ 1 1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ - การเขียนแผนการจัดประสบการณ์และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 2. การนิเทศการสอน - การสังเกตการสอน - การเขียนแผนการจัดประสบการณ์และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	- การทดสอบ - การสัมภาษณ์ - การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้	- กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - วิทยากร	16-17 มกราคม 2555
วงรอบที่ 2 การนิเทศแบบคลินิก - การสังเกตการสอน - การเขียนแผนการจัดประสบการณ์และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	- การสัมภาษณ์ - ประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - กลุ่มผู้ให้ข้อมูล - การบันทึกผลการนิเทศ	- กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - วิทยากร - กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	19 มกราคม 2555 ถึง 10 มีนาคม 2555
วงรอบที่ 2 การนิเทศแบบคลินิก - การสังเกตการสอน - การเขียนแผนการจัดประสบการณ์และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	- การสัมภาษณ์ - ประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ - กลุ่มผู้ให้ข้อมูล - การบันทึกผลการนิเทศ	- กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - วิทยากร	10-31 มีนาคม 2555

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลมาตรวจสอบและวิเคราะห์แจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของผู้ดูแลเด็ก แบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของผู้ดูแลเด็กแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มาจัดหมวดหมู่ตามกรอบการศึกษาโดยใช้เทคนิคแบบสามเส้า

(Triangulation Technique)

2. ดำเนินการแปรผลข้อมูลโดยอาศัยความสัมพันธ์ของข้อมูลในมิติต่าง ๆ คือ มิติด้านข้อมูล มิติด้านผู้ศึกษาค้นคว้า และมิติด้านบุคคล โดยอาศัยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) ดังนี้

2.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation)

2.1.1 มิติบุคคลในการตรวจสอบ จากบุคคล 16 คน

2.1.2 มิติเวลาเป็นการตรวจสอบข้อมูลในช่วงต่างเวลาก่อนการพัฒนา และหลังการพัฒนา

2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้ศึกษา (Investigator Triangulation) ตรวจสอบว่า ผู้ศึกษากับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ข้อมูลต่างกันอย่างไรร

2.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation)

2.3.1 ตรวจสอบจากแบบทดสอบ

2.3.2 ตรวจสอบจากการสัมภาษณ์

2.3.3 ตรวจสอบจากแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์

2.3.4 ตรวจสอบจากการสังเกต

2.3.5 ตรวจสอบจากแบบประเมินการจัดประสบการณ์

2.3.6 ตรวจสอบจากการนิเทศ

3. วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ และจะนำข้อมูลดังกล่าวมาดำเนินการดังนี้

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ จะนำข้อมูลจาก แบบสังเกตผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ มาหาค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ในการประเมินระดับคุณภาพ ที่ได้จากศึกษารูปแบบการสร้างแบบบันทึก จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 166) ดังนี้

เกณฑ์การประเมินแผนการจัดประสบการณ์

คะแนนเฉลี่ย 4.51 -5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 -4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 -3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย	1.51	-2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00	-1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด
เกณฑ์การประเมินการจัดประสบการณ์				
คะแนนเฉลี่ย	4.51	-5.00	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.51	-4.50	หมายถึง	ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.51	-3.50	หมายถึง	พอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.51	-2.50	หมายถึง	ควรปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ย	1.00	-1.50	หมายถึง	ปรับปรุง

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) โดยตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการตรวจสอบแหล่งของข้อมูลที่จะนำมาพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา แหล่ง สถานที่ และแหล่งบุคคล แล้วนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์เนื้อหาในส่วนที่เป็นคำถาม คำแนะนำ การอภิปราย แสดงความคิดเห็นมาสรุปเป็นประเด็นและนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์และนำไปจัดประสบการณ์แบบบูรณาการปรากฏผล การศึกษาค้นคว้านำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1
2. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1
3. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2
4. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2
5. สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ รวมทั้งการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและการนำแผนไปจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงร่วมกัน ดำเนินการวางแผนพัฒนา ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน แต่ละกลยุทธ์มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการจนนำไปสู่การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้ ซึ่งได้ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน ระหว่าง วันที่ 16 - 17 มกราคม 2555 ณ ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร โดยมีผู้ศึกษาค้นคว้า ครูผู้ดูแลเด็กซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน และมี นายประสิทธิ์ ศรีงามตำแหน่ง ครูชำนาญการ มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ มีกิจกรรมที่ปฏิบัติ ดังนี้

1.1 วันที่ 16 มกราคม 2555 ภาคเช้า เวลา 08.00 - 12.00 น.วิทยากรได้มอบหมายให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ทั้ง 6 ขั้นตอนและการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ วิทยากรผู้ให้การอบรมได้บรรยาย ให้ความรู้ความเข้าใจถึงแนวคิดปรัชญา หลักการ โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพ.ศ. 2546 กระบวนการศึกษาธิการ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงไปสู่เรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการที่สำคัญ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นที่ 4 การเขียนแผนการสอน ขั้นที่ 5

การปฏิบัติการสอน ขั้นที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนาการสอน ตลอดจนหลักและวิธีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ จากคู่มือหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการและคู่มือในการประชุมปฏิบัติการอีกทั้งยังเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้ซักถามปัญหาข้อสงสัยจนเป็นที่เข้าใจ

ภาคบ่าย เวลา 13.00 – 16.00 น. วิทยากร ได้มอบหมายให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยมีวิทยากรและผู้ศึกษาค้นคว้าได้ชี้แจง ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาในแต่ละกิจกรรมและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรม โดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้นำเสนอแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการที่เขียนเสร็จในที่ประชุม โดยมีวิทยากรและผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยและตรวจประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยใช้แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ พร้อมทั้งได้ปรับปรุง แก้ไข หาจุดบกพร่อง และหาแนวทางปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการให้ถูกต้องเหมาะสม

1.2 วันที่ 17 มกราคม 2555 ภาคเช้า เวลา 08.00 - 12.00 น. วิทยากรได้ทบทวน กิจกรรมที่ร่วมกันปฏิบัติในวันแรก และได้บรรยาย และสาธิต แนวการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ทั้ง 6 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นที่ 4 การเขียนแผนการสอน ขั้นที่ 5 การปฏิบัติการสอน ขั้นที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนาการสอนโดยบูรณาการการจัดประสบการณ์สำคัญระดับปฐมวัย 6 กิจกรรมในชั้นเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมกลางแจ้งการจัดกิจกรรมเสรี และการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา วิทยากรได้เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ จึงทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความสนใจ ตั้งใจ และสนุกสนานกับการสาธิต การจัดประสบการณ์ของวิทยากร

ภาคบ่าย เวลา 13.00 – 16.30 น. วิทยากร ผู้ศึกษาค้นคว้า และกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าร่วมกันทบทวนกิจกรรมที่ดำเนินมาในตอนแรก และสนทนาถึงปัญหาและข้อสงสัยต่างๆ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการที่สำคัญ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นที่ 4 การเขียนแผนการสอน ขั้นที่ 5 การปฏิบัติการสอน ขั้นที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนาการสอน ต่อจากนั้นให้กลุ่มเป้าหมายได้นำเสนอผลงาน โดยนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนได้ คนละ 1 แผน ลองฝึกปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ โดยมีวิทยากรเป็นที่ปรึกษาเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข การฝึกปฏิบัติจริงในจุดที่ต้องปรับปรุงและยังไม่สมบูรณ์ จากนั้นกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มเป้าหมายได้ร่วมกันสรุปข้อมูล แก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันจนเป็นที่น่าพอใจ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทำแบบทดสอบหลังประชุมเชิงปฏิบัติการ สัมภาษณ์และประเมินการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ รวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ปัญหาต่อไป

ผลการดำเนินงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบและการสัมภาษณ์ ปรากฏผลดังนี้

1.1 ผลการประเมินโดยใช้แบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจ ของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการก่อนและหลังการประชุมปฏิบัติการ ปรากฏผลตามตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ก่อนและหลังการประชุมปฏิบัติการ

ลำดับที่	ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	คะแนนก่อน	ร้อยละ	คะแนนหลัง	ร้อยละ	ผลต่าง
1	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1	8	40.00	17	85.00	9
2	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2	10	50.00	17	85.00	7
3	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3	12	60.00	19	95.00	7
4	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4	11	55.00	18	90.00	7
คะแนนรวม		41	-	71	-	30
เฉลี่ย		10.25	-	17.75	-	7.50
ร้อยละ		51.25	51.25	88.75	88.75	37.50

จากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ก่อนและหลังการประชุมปฏิบัติการโดยรวม คะแนนเฉลี่ยก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ เท่ากับ 10.25 คิดเป็นร้อยละ 51.25 หลังประชุมเชิงปฏิบัติการ คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 17.75 คิดเป็นร้อยละ 88.75 ผลการเปรียบเทียบคะแนนวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีคะแนนเฉลี่ยหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการมากกว่าก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ แสดงว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้น

1.2 ผลการรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการกำหนดเรื่องที่จะสอน ขั้นตอนการกำหนดจุดประสงค์ ขั้นตอนกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นตอนวางแผนการจัดประสบการณ์ ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนการประเมินปรับปรุงพัฒนาการสอนและด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ดิฉันเข้าใจขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หลังจากเข้ารับการฝึกอบรมยังไม่เข้าใจเท่าที่ควร สืบสนอยู่บางขั้นตอนแต่หลังจากการนิเทศภายในแล้วดิฉันสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้ดีขึ้นกว่าเดิม...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคนที่ 1. 17 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...หลังจากได้ฝึกอบรมการจัดแผนการจัดประสบการณ์ ดิฉันมีความเข้าใจวิธีการเขียนได้ถูกวิธีและครบทุกขั้นตอนได้...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคนที่ 2. 17 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...ดิฉันความรู้สึกสบายใจ หลังจากฝึกอบรมมาแล้ว สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคนที่ 3. 17 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...ดิฉันมีความรู้เข้าใจการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ได้ครบทุกขั้นตอน...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคนที่ 4. 17 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

2. การเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลการประเมินการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย รู้จักองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ โดยมีองค์ประกอบคือ ชื่อหน่วย ชื่อแผน วัน เดือน ปี ระยะเวลาจุดประสงค์สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การประเมินเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ปรากฏผลตามตาราง 6

ตาราง 6 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ลำดับที่	ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	ผลการประเมิน	แปลผล
1	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1	4.38	เหมาะสมมาก
2	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2	4.34	เหมาะสมมาก
3	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3	4.53	เหมาะสมมากที่สุด
4	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4	4.46	เหมาะสมมาก
รวมเฉลี่ย		4.42	เหมาะสมมาก

จากตาราง 6 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คนโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 4.42 อยู่ในความเหมาะสมในระดับมาก แสดงว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทั้ง 4 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เหมาะสมพร้อมที่จะไปจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดีโดยแยกเป็นรายบุคคลได้ดังนี้ ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.38 อยู่ในความเหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.34 อยู่ในความเหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3 มีค่าเฉลี่ย

4.53 อยู่ในความเหมาะสมในระดับมากที่สุดผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดและครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.46 อยู่ในความเหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

สรุปผล การประชุมปฏิบัติการ

ผลการดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทั้ง 4 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนในการเขียนแผนและการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นที่ 4 การเขียนแผนการสอน ขั้นที่ 5 การปฏิบัติการสอน ขั้นที่ 6 การประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาการสอน หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้วผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ประชุมปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอแนะสิ่งที่ยังบกพร่อง หาข้อสรุปและทำการสะท้อนผลกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ร่วมกันคิดและหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ดีขึ้นโดยศึกษาเอกสารตำรา ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มเติม และศึกษาวิธีการสอนแบบบูรณาการเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การดำเนินการพัฒนาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการแก่เด็กปฐมวัย

2. การนิเทศการสอน

การนิเทศการสอนมีเป้าหมายเพื่อการให้คำแนะนำช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุงแก้ไขและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการในชั้นเรียนได้ ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ให้ครบทุกขั้นตอนของกิจกรรม โดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำร่วมกันประชุมวางแผนการนิเทศการสอน ในวันที่ 4 มีนาคม 2555 เวลา 13.00-15.00 น. โดยกำหนดเป้าหมายการนิเทศการสอน คือ การสังเกตการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและวิทยากร เพื่อกำกับติดตามและช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เขียนไว้ไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้ คือ 1) การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดเนื้อหาย่อย 4) การวางแผนการสอน 5) การปฏิบัติการสอน 6) การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน ได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 ประเภท คือ แบบสังเกต การสอนของครู แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และแบบนิเทศการจัดประสบการณ์ โดยกำหนดการนิเทศการสอนในชั้นเรียนของกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 4 คนๆ ละ 1 วัน ได้กำหนดปฏิทินการนิเทศ ดังนี้

ตาราง 7 กำหนดการนิเทศการสอนกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 1

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	วัน เดือน ปี	เวลา	ผู้นิเทศติดตาม
1. ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1	5 มีนาคม 2555	08.00-16.30 น.	1.นายประสิทธิ์ ศรีงาม 2.ผู้ศึกษาค้นคว้า
2. ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2	6 มีนาคม 2555	08.00-16.30 น.	
3. ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3	7 มีนาคม 2555	08.00-16.30 น.	
4. ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4	8 มีนาคม 2555	08.00-16.30 น.	

ผลการดำเนินการพัฒนาครูด้วยการนิเทศการสอน ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มเป้าหมาย ได้ประชุมร่วมกันเพื่อนำข้อมูลที่รวบรวมไว้ นำมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า ทั้ง 6 ขั้นตอน พอสรุปผลการดำเนินการพัฒนา ดังนี้

1. ข้อมูลจากการสังเกตการสอนและการนิเทศ

1.1 การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจสามารถ กำหนดหัวเรื่องที่จัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้และสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่เป็น คู่มือในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจโดยกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้ได้ และมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร

1.3 การกำหนดเนื้อหาย่อย กลุ่มเป้าหมายสามารถกำหนดสาระการเรียนรู้ มาจัดลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการ เลือกวิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการ ศึกษาปฐมวัย โดยกำหนดเนื้อหาย่อยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับตัวบุคคล และสถานที่ ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก

1.4 การวางแผนการสอน กลุ่มเป้าหมายสามารถวางแผนการจัดประสบการณ์ และเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้ และกำหนดขั้นตอนและองค์ประกอบแผนการจัด ประสบการณ์ตามขั้นตอน ดังนี้ สาระสำคัญ จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ วิธีดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล

1.5 การปฏิบัติการสอน กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการตามขั้นตอนและองค์ประกอบที่ได้มีการวางแผนไว้ แต่กลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 4 คน ไม่สามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการตามที่ได้มีการวางแผนไว้ เกิดอาการประหม่า การ พูดไม่เป็นธรรมชาติ อาการตื่นเต้น ไม่มีความมั่นใจ จนไม่สามารถจัดกิจกรรมตาม ที่ได้มีการวางแผนไว้

1.6 การประเมินปรับปรุงพัฒนาการสอน กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ ในการสร้างแบบประเมินพัฒนาการสอน หลังจากการนิเทศในชั้นเรียนและได้ร่วมกันวิจารณ์การจัด ประสบการณ์ มีข้อเสนอแนะ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำไปปรับแผนการจัดประสบการณ์ใหม่ เพื่อใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

“...คิดว่าเมื่อเราเตรียมการเรียนการสอนมาเป็นอย่างดี มีการเตรียมแผนการจัดประสบการณ์ จะทำให้การสอนเป็นไปตามที่ตั้งใจไว้แต่พอสอนจริงๆกลับประหม่า และหลงลืมในหลายๆ ขั้นตอน...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1. 8 มีนาคม 2555 : แบบสัมภาษณ์)

“...นี่กว่าจัดทำแผนการเรียนรู้มาดีแล้ว แต่พอลองมาจัดการเรียนรู้กลับมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมนักเรียนมาก นักเรียนระดับนี้มีความสามารถในการเรียนสั้น ทำให้ยังต้องมีการปรับปรุง...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2. 8 มีนาคม 2555 : แบบสัมภาษณ์)

“...สอนมาหลายปี แต่ยังไม่เคยมีใครมานั่งดูการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ เหมือนครั้งนี้จึงทำให้ไม่ค่อยมีความมั่นใจในตัวเอง กลัวว่าตนเองจะสอนไม่ดีและถูกตำหนิ...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3. 8 มีนาคม 2555 : แบบสัมภาษณ์)

3. ข้อมูลจากการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายได้นำหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้ คือ 1) การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดเนื้อหาย่อย 4) การวางแผนการสอน 5) การปฏิบัติการสอน 6) การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอนมา ปฏิบัติการสอนและมีผลประเมินตามตาราง 8

ตาราง 8 ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 1

ลำดับที่	กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	ผลการประเมิน	แปลผล
1	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1	3.33	พอใช้
2	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2	3.36	พอใช้
3	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3	3.45	พอใช้
4	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4	3.46	พอใช้
รวมเฉลี่ย		3.40	พอใช้

จากตาราง 8 ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน โดยรวม มีค่าเฉลี่ย 3.40 อยู่ในความเหมาะสมในระดับพอใช้ สรุปได้ว่าผลการดำเนินการนิเทศการสอน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ไม่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้โดยมีผลการประเมินเป็นรายบุคคล คือ ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 3.33 อยู่ในความเหมาะสมในระดับพอใช้ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 3.36 อยู่ในความเหมาะสมในระดับพอใช้ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 3.45 อยู่ในความเหมาะสมในระดับพอใช้ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 3.46 อยู่ในความเหมาะสมในระดับพอใช้ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

สรุปผลการดำเนินการพัฒนาด้วยกลยุทธ์การนิเทศการสอน ผลการพัฒนาครูที่เป็นกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 4 คน ให้มีความรู้ ความเข้าใจการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการให้สามารถเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและนำไปจัดประสบการณ์แบบบูรณาการจากการรวบรวมข้อมูล จากการสังเกตการจัดประสบการณ์ นิเทศการจัดประสบการณ์ การสัมภาษณ์ และการประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและหลักการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ แต่การนำไปจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้ คือ 1) การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดเนื้อหาย่อย 4) การวางแผนการสอน 5) การปฏิบัติการสอน 6) การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน ปรากฏว่ากลุ่มเป้าหมาย

มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ไม่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้เหมาะสมได้ ในขั้นที่ 5 การปฏิบัติการสอน

การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1

ผลการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ผู้ศึกษาค้นคว้า และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้สรุปร่วมกัน ดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน จากผลการทดสอบก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีคะแนนก่อนประชุมเชิงปฏิบัติการ เฉลี่ย 10.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 51.25 และผลการทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมาย ได้คะแนนเฉลี่ย 17.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.25 แสดงให้เห็นว่า จากการทำแบบทดสอบ การสังเกตการประสบการณ์ การนิเทศ และการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการเพิ่มมากขึ้น

2. ด้านการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากการประเมินการเขียนแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มเป้าหมาย ทุกคนสามารถเขียนแผนการสอนได้ครบถ้วน คือ มีสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลซึ่งจากการประเมินแผนการสอน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 4 คน มีค่าเฉลี่ย 4.42 อยู่ในความเหมาะสมในระดับมาก แสดงว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เหมาะสมพร้อมที่จะไปจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการจากการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ปรากฏว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีค่าเฉลี่ย 3.40 อยู่ในความเหมาะสมในระดับพอใช้ และจากการสังเกตการจัดประสบการณ์ การนิเทศการจัดประสบการณ์และจากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 4 คน ไม่สามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้ ทุกขั้นตอน สามารถจัดประสบการณ์ได้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อเรื่องที่สอน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการสอนและ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน ส่วนขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการสอน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ไม่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการให้เหมาะสมได้

สรุปผลการดำเนินการในวงรอบที่ 1

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2555 เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ให้มีความรู้ ความเข้าใจ การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการให้สามารถเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและนำแผนไป

จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบ แบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการแบบประเมินการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และแบบนิเทศการจัดประสบการณ์ ผลการดำเนินการ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการเพิ่มมากขึ้น สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างเหมาะสม ด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าไม่สามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้ทุกขั้นตอน สามารถจัดประสบการณ์ได้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการสอนและ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน ส่วนขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการสอน จึงได้ประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การดำเนินงานพัฒนาในวงรอบที่ 2 ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันวางแผน ที่ประชุมได้ปรึกษาหารือร่วมกัน ได้ข้อสรุปว่า ให้มีการพัฒนาการดำเนินงานโดยใช้กิจกรรมการพัฒนาด้วยกลยุทธ์การนิเทศแบบคลินิก ระหว่างวันที่ 11-31 มีนาคม 2555 โดยการให้คำปรึกษาแนะนำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสาธิตการสอน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอนได้ โดยเฉพาะขั้นตอน 5 การปฏิบัติการสอน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 3 แบบสังเกตการจัดประสบการณ์ แบบบันทึกการนิเทศ และแบบประเมินการจัดประสบการณ์ ได้มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศ ตามตาราง 9

ตาราง 9 กำหนดการนิเทศการสอนกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 2

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	วัน เดือน ปี	เวลา	ผู้นิเทศติดตาม
1. ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1	21 มีนาคม 2555	08.00-16.30 น.	1.นายประสิทธิ์ ศรีงาม 2.ผู้ศึกษาค้นคว้า
2. ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2	22 มีนาคม 2555	08.00-16.30 น.	
3. ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3	23 มีนาคม 2555	08.00-16.30 น.	
4. ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4	24 มีนาคม 2555	08.00-16.30 น.	

ผลการดำเนินการจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในวงรอบที่ 2 หลังจากได้รับการพัฒนาโดยการประชุมวางแผน มอบหมายงาน การสังเกตการณ์สอนการวิเคราะห์ข้อมูล การให้ข้อมูลการข้อดี ข้อด้อยในการจัดประสบการณ์ ให้คำปรึกษาแนะนำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสาธิตการสอน จากวิทยากรและผู้ศึกษาค้นคว้า ปรากฏผลดังนี้

1. ข้อมูลจากการสังเกตการสอน และการนิเทศ

ผู้ศึกษาค้นคว้าร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 4 คน มีการเตรียมการจัดประสบการณ์ จัดเนื้อหาสาระได้เหมาะสมกับผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอน และจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครบทุกขั้นตอน การจัดประสบการณ์สำคัญและกิจกรรมพัฒนาประสบการณ์ได้สอดคล้องเหมาะสม มากขึ้น มีการใช้สื่อการสอน และ อุปกรณ์การเรียนการสอนมากขึ้น สามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ได้อย่างต่อเนื่องนักเรียนส่วนมากมีความพอใจและชอบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ เพราะนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ และมีสื่อการเรียนการสอนมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกลุ่ม กล่าวคือ กล่าวแสดงออก ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนา

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต ดังนี้

“...ได้แนวคิดดี ๆ จากการนิเทศและศึกษาเอกสารเพิ่มเติม รวมทั้งได้รับคำชี้แนะจากวิทยากร ครั้งนี้ ทำให้รู้ว่าการใช้สื่อการเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ควรทำอย่างไร...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1. 24 มีนาคม 2555 : แบบสัมภาษณ์)

“...สังเกตเห็นว่าครูมีความรู้ ความมั่นใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ส่วนคนที่ยังมีข้อบกพร่องอยู่ในวงรอบที่ 1 ก็พยายามซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับวิทยากรในประเด็นที่ต้องการแก้ไข...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2. 24 มีนาคม 2555 : แบบสัมภาษณ์)

“...ได้รับการดูแลให้ความช่วยเหลือ และสังเกตการสาธิตการสอนของวิทยากร ทำให้มีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการมากขึ้น...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3. 24 มีนาคม 2555 : แบบสัมภาษณ์)

“...ดิฉันมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการน้อยกว่าครูคนอื่น ๆ แต่หลังจากได้รับการนิเทศการปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเพิ่มเติมในครั้งนี้ แล้วดิฉันคิดว่าน่าจะทำได้ดีขึ้น...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4. 24 มีนาคม 2555 : แบบสัมภาษณ์)

3. ข้อมูลจากการประเมินการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายได้นำหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้ คือ 1) การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดเนื้อหาย่อย 4) การวางแผนการสอน 5) การปฏิบัติการสอน 6) การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอนมาปฏิบัติการสอนและมีผลประเมินตามตาราง 10

ตาราง 10 ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 2

ลำดับที่	กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	ผลการประเมิน	แปลผล
1	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1	4.45	ดี
2	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2	4.35	ดี
3	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3	4.50	ดี
4	ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4	4.53	ดีมาก
รวมเฉลี่ย		4.46	ดี

จากตาราง 9 ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 4 คนโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 4.46 อยู่ในความเหมาะสมในระดับดี โดยมีผลการประเมินโดยมีผลการประเมินแยกเป็นรายบุคคล คือ ครูผู้ดูแลเด็ก คนที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.45 อยู่ในความเหมาะสมในระดับดี ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.35 อยู่ในความเหมาะสมในระดับดีผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในความเหมาะสมในระดับดีผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในความเหมาะสมในระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด สรุปได้ว่าผลการดำเนินการพัฒนาด้วยกลยุทธ์การนิเทศการสอนในวงรอบที่ 2 แสดงว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้เหมาะสมทุกขั้นตอน คือ 1) การกำหนดหัวข้อเรื่องที่สอน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดเนื้อหาย่อย 4) การวางแผนการสอน 5) การปฏิบัติการสอน 6) การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน

การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนากลุ่มเป้าหมายในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การนิเทศการสอน ผลจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทุกคนมีความรู้ ความสามารถและมีทักษะในการพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดหัวเรื่องที่สอน ศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อหาและกิจกรรมที่จะนำมาบูรณาการให้กับเด็ก ที่มีความเกี่ยวข้องกันได้ และสรุปเป็นหัวเรื่องที่สอนได้เป็นที่น่าพอใจ

2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ศึกษาจุดประสงค์ของสาระการเรียนรู้ที่จะนำมาบูรณาการ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนที่มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร

3. การกำหนดเนื้อหาย่อย สามารถกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อยๆ สำหรับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้ดี และเหมาะสมที่จะใช้ในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

4. การวางแผนการสอน โดยการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ วิธีดำเนินการกิจกรรม สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล การคิดหากิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรม การเสริมแรงเมื่อนักเรียนกล้าแสดงออก การจัดกิจกรรมตามเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้ และการเชื่อมโยงเหตุการณ์ได้เหมาะสมกับวัย

5. การปฏิบัติการสอน สามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียนรู้เทคนิคใหม่ ๆ ในการใช้เวลาในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม การใช้สื่อประกอบทำได้อย่างกลมกลืนเหมาะสม

6. การปรับปรุงและพัฒนาการสอน มีการวิเคราะห์แนวทางการจัดประสบการณ์ ปฏิบัติการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้ทำการประชุมและร่วมกันตกลงในการสังเกตการณ์สอน ครูมีความสบายใจในการทำการสอน มีการพบปะพูดคุยเรื่องของปัญหาในระหว่างการจัดการสอนและสามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ตามกรอบการศึกษาค้นคว้าตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นตอนที่ 4 การเขียนแผนการสอน ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการสอน ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนาการสอน วงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ 2 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอนและการนิเทศแบบคลินิก เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบ แบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการแบบประเมินการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และแบบบันทึกการนิเทศ ผลปรากฏว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับการนำแผนไปจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายทุกคนไม่สามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้ทุกขั้นตอน สามารถจัดประสบการณ์ได้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการสอนและ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน ส่วนขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการสอน จึงได้ประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้ กลยุทธ์การนิเทศการสอน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้เหมาะสมทุกขั้นตอน สรุปการดำเนินงานทั้ง 2 วงรอบกลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

แบบบูรณาการ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถนำไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ อย่างเหมาะสม และมีความสุข

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร โดยอาศัยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ผู้ศึกษาค้นคว้านำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถนำไปจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้

สรุปผล

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ซึ่งดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วนรอบ สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ ดังนี้

ผลการพัฒนาในรอบที่ 1

จากการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร เพื่อพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยใช้กลยุทธ์ประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน จากการใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ แบบประเมินการจัดประสบการณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกการนิเทศและแบบสัมภาษณ์ สามารถพัฒนาผู้ดูแลเด็กผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 4 คน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และสามารถนำไปจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเข้าใจการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ รวมทั้งการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และการนำแผนไปจัดประสบการณ์ตามขั้นตอนแบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน จากผลการทดสอบก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน พบว่า กลุ่มเป้าหมาย มีคะแนนก่อนประชุมเชิงปฏิบัติการ เฉลี่ย 10.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 51.25 และผลการทดสอบ หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมาย ได้คะแนนเฉลี่ย 17.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.25 แสดงให้เห็นว่า จากการทำแบบทดสอบ การสังเกตการประสพการณ์ การนิเทศ และการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มมากขึ้น

2. ด้านการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากการประเมินการเขียนแผนจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มเป้าหมาย ทุกคนสามารถเขียนแผนการสอนได้ครบถ้วน คือ มีสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลซึ่งจากการประเมินแผนการสอน พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน มีค่าเฉลี่ย 4.42 อยู่ในความเหมาะสมในระดับมาก แสดงว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เหมาะสมพร้อมที่จะไปจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. การจัดประสพการณ์แบบบูรณาการจากการประเมินการจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ปรากฏว่า กลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ย 3.40 อยู่ในความเหมาะสมในระดับพอใช้ และจากการสังเกตการจัดประสพการณ์ การนิเทศการจัดประสพการณ์และจากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน ไม่สามารถจัดประสพการณ์แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้ทุกขั้นตอน สามารถจัดประสพการณ์ได้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อเรื่องที่สอน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการสอนและ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน ส่วนขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการสอน กลุ่มเป้าหมาย ไม่สามารถจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการให้เหมาะสมได้ ซึ่งต้องพัฒนาในวงรอบที่ 2

ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

ผลการดำเนินการผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันวางแผน ที่ประชุมได้ปรึกษาหารือร่วมกัน ได้ข้อสรุปว่า ให้มีการพัฒนาการดำเนินงานโดยใช้กิจกรรมการพัฒนาด้วยกลยุทธ์การนิเทศแบบคลินิกโดยการให้การประชุมวางแผน มอบหมายงาน การสังเกตการณ์สอนการวิเคราะห์ข้อมูล การให้ข้อมูลการข้อดี ข้อด้อยในการจัดประสพการณ์ ให้คำปรึกษาแนะนำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสาธิตการสอน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดประสพการณ์แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอนได้ โดยเฉพาะขั้นตอน 5 การปฏิบัติการสอน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการจัดประสพการณ์ แบบบันทึกการนิเทศ และแบบประเมินการจัดประสพการณ์ ผลปรากฏว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถนำแผนไปจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อเรื่องที่สอน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นตอนที่ 4 การเขียนแผนการสอน ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการสอน ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงและ

พัฒนาการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และ มีความสุข

ผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ตามกรอบการศึกษาค้นคว้าตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นที่ 4 การเขียนแผนการสอน ขั้นที่ 5 การปฏิบัติการสอน ขั้นที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนาการสอน วงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอนและการนิเทศแบบคลินิก เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบ แบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการแบบประเมินการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และแบบนิเทศ ผลปรากฏว่า กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับการนำแผนไปจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายทุกคนไม่สามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้ทุกขั้นตอน สามารถจัดประสบการณ์ได้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการสอนและ ขั้นตอนที่ 6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน ส่วนขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการสอน จึงได้ประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศการสอน ทำให้กลุ่มเป้าหมาย สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้เหมาะสมทุกขั้นตอน สรุปการดำเนินงานทั้ง 2 วงรอบกลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถนำแผนไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธรโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ดำเนินการ 2 วงรอบ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอนและการนิเทศแบบคลินิก เมื่อครบ 2 วงรอบแล้วทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ทั้ง 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของสาลี รักสุทธีและคณะ การกำหนดหัวข้อ/หน่วยการเรียนรู้ที่จะสอนมีการศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 และสามารถสรุปเป็นหัวข้อเรื่องที่จะสอนได้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้มีความเข้าใจสามารถกำหนดจุดประสงค์การสอนได้ การกำหนดขอบเขตของเนื้อหาย่อยที่จะสอนสามารถกำหนดเนื้อหาสาระได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน การวางแผนการสอนมีการเตรียมการจัดประสบการณ์ให้พร้อมไม่ว่าจะเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อประกอบการจัดประสบการณ์

การปฏิบัติการสอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการสอน การใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย การประเมินผลการเรียนรู้ มีความรู้ในหลักการสังเกต พฤติกรรมเด็ก การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน เป็นการประเมินพัฒนาการเด็ก การประเมินแผนการสอน เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพลอยพัชชา อามาตย์ (2552 : 98 - 103) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าจั่ว อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศและการนิเทศภายในพบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถจัดประสบการณ์การสอนแบบบูรณาการได้ครบทุก ขั้นตอนผู้เรียน มีความพอใจ สนุกกับการเรียนสอดคล้องกับผลการศึกษาของศุภวรรณ จิตต์ภักดี (2553 : 99 - 101) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียน บ้านตะเคียนราม อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการเป็นอย่างดีและสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการเขียนแผนการสอนและการจัดการ เรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของดุสิต สาลี (2553 : 98-101) ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านไทยนิคมพัฒนา อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอน พบว่า เมื่อครบ 2 วงรอบแล้วทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการได้ ส่งผลให้เกิด ประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของจุฬารัตน์ ตรีกุล (2553 : 106-108) การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน เมื่อครบ 2 วงรอบแล้ว พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ซึ่งได้นำไปพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมี ประสิทธิภาพสอดคล้องกับผลการศึกษาของวัชรินทร์ หงส์สา (2553 : 99 - 102) ได้ดำเนินการ พัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล ศาลเจ้าพ่อขุนศรี อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาได้แก่ การประชุมเชิง ปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน พบว่าเมื่อดำเนินการพัฒนาครบทั้ง 2 วงรอบแล้ว ครูผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและมีความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ตามกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรมได้ เป็นอย่างดี

จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอนและการนิเทศแบบคลินิก ในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยจัดกิจกรรมบรรยายให้ความรู้ กิจกรรมระดมความคิด กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้ศึกษาค้นคว้า และวิทยากรร่วมกันวางแผน กำหนดกิจกรรมจัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของผู้ดูแลเด็ก ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจถึงการได้ฝึกปฏิบัติจริง ภายใต้การดูแล ช่วยเหลือ และคำแนะนำจากวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของผู้ดูแลเด็กโดยตรง ทำให้ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ มีความสามารถในการเขียนแผนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่าง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ สมิต สัจฉกร (2543 : 16-24) ได้สรุปถึง การประชุมเชิงปฏิบัติการ จะเป็นการรวมกลุ่มของคนจำนวน 12 คน หรือ มากกว่านั้นที่มีความสนใจหรือมีปัญหาร่วมกัน มาพบปะกัน เพื่อใช้เวลาในการปรับปรุงความสามารถ ความเข้าใจและความชำนาญของแต่ละคน โดยการศึกษาวิจัย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรวบรวม ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ การประชุมเชิงปฏิบัติการ สามารถนำมาใช้เมื่อต้องการที่จะได้รับผลอย่างใด อย่างหนึ่งตามวัตถุประสงค์

2 จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศการสอนและการนิเทศแบบคลินิก โดยวิทยากรและ ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้วางแผนในการนิเทศเพื่อให้ได้ทราบความมุ่งหมายในการนิเทศ จัดทำตาราง กำหนดการนิเทศ และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำซึ่งกันและกันโดยมีผู้ศึกษา ค้นคว้าเป็นผู้นิเทศคอยให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถ เขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ถูกต้องและนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ในการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักการนิเทศที่ กมล ภูประเสริฐ (2544 : 59) กล่าวว่าการนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อ พัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งที่อาจให้ผลรวดเร็วกว่า โดยเฉพาะการนิเทศในเรื่อง อาจเป็นผู้รับการนิเทศในเรื่องหนึ่งได้ จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อ สร้างสรรค์ผลงานที่ดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธรผู้ศึกษามี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอเพื่อนำไปใช้

1.1 ควรมีการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ อย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการพัฒนาแบบใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรมีการเผยแพร่ความรู้และเทคนิควิธีการ การพัฒนาบุคลากรด้านการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย ด้วยกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและ

การนิเทศการสอนไปยังสถานศึกษาอื่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างเป็นเครือข่ายเพื่อปฏิรูปการจัดการศึกษาท้องถิ่น

1.3 ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานของตนให้มีประสิทธิภาพ

1.4 สถานศึกษาหรือหน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาหรือในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการทุกระดับชั้น

1.5 การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการควรให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน เพื่อให้มีการระดมความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรยึดหลักการบูรณาการหนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์ จึงควรศึกษาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กแบบบูรณาการ

2.2 ผู้ศึกษาค้นคว้าควรทดลองปฏิบัติจริงด้วยตนเองในขั้นตอนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาและวิธีการปรับปรุงพัฒนา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์พลับพลึงเคชั่น (1996), 2544.
- กรมวิชาการ. นักวางแผนวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- _____. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- _____. แนวทางการนำมาตรฐานหลักสูตรไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- กฤษกร แก้วประเสริฐ. การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านโจด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- จุฬารัตน์ ตรีกุล. การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลพระธาตุ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- จิณณ แก้วสนิท. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมและพัฒนาการอ่านการเขียนแห่งประเทศไทย, 2546.
- เชาวฤทธิ์ นำเจริญ. การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านมูลกระเปาะ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2536.
- ดุสิต สาลี. การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านไทยนิคมพัฒนา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- เด่นพงษ์ พลละคร. จิตวิทยาทางอุตสาหกรรม. พระนคร : แพร่พิทยา, 2511.
- ดำรงค์ ประเสริฐสังข์. การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ธงชัย สันติวงษ์. ทฤษฎีองค์การและการออกแบบองค์การ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
- ธีรภูมิ ประทุมมนพรัตน์. การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา, 2536.

- เนาวรัตน์ เสถียรเขต. พัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- นัยนา ทองศรีเกตุ. การสอนที่มีคุณภาพ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2544.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
_____. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. “การเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง,” วารสารวิชาการ. 6(2) : 12 – 19 ; กุมภาพันธ์, 2546.
- ประวิต เอรารวรรณ. การวิจัยปฏิบัติการ การเรียนรู้ของครูและการสร้างพลังร่วมในโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ, 2545.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาคาร, 2544.
- ปรีศนา เสร์บาง. ความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เนติกุล การพิมพ์, 2539.
- พลอยพัชชา อามาตย์. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าจั่ว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดขอนแก่น.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. การบริหารทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรการศึกษา. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2540.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. การนิเทศการสอนระดับประถมศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539.
- ระวีง เนตรโพธิ์แก้ว. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2542.
- วัชรินทร์ หงษ์สา. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลศาลเจ้าพ่อขุนศรี อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- วิเชียร นามพรหม. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ รายวิชาคอมพิวเตอร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- วิริยะ บุญยะนิวาสน์. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- วิลาศ สิงห์วิสัย. คู่มือสอบและปฏิบัติการ. นครสวรรค์ : เรียนดี, 2538.
- วิเศษ ชินวงศ์. “การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ,” วารสารวิชาการ. 4(5) : 22-29 ; พฤษภาคม, 2544.

- ศุภวรรณ จิตต์ภักดี. การพัฒนาศาสนาในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านตะเคียนราม อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สัจด์ อุทรานนท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2532.
- สังวรณ์ แสงวงศ์. การพัฒนาศาสนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านป่าตาว อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- สมเกียรติ ขอบผล และคนอื่น ๆ. การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- สมเกียรติ ศรีจักรวาท. การวางแผนและการจัดประชุมทางวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แท็กแอนด์เจอร์นัลพับลิเคชั่น, 2542.
- สมิต สัมชุกร. เทคนิคการประชุม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2543.
- สหชาติ ไชยรา. การพัฒนาศาสนาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอำเภอเมืองหนองบัวลำภู. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงผู้บริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- สำนักงานพัฒนาข้าราชการครู. “ระบบการพัฒนาข้าราชการครู,” วารสารข้าราชการครู. 18(2) : 16-21 ; ธันวาคม - มกราคม, 2541.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2544.
- _____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. คู่มือการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2546.
- สำลี รักสุทธี และคณะ. เทคนิควิธีการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา, 2544.
- สุเทพ เทโพบการ. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการการพัฒนาบุคลากรของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540.
- องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2553 - 2555). ยโสธร : องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง, 2554.
- อรทัย มูลคำ และคณะ. การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย, 2544.
- อัญชลี สารรัตน์. “เด็กที่มีความสามารถพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ปัจจุบันและอนาคต,” ศูนย์บริการวิชาการ มข. 10(3) : 13-16 ; กรกฎาคม-กันยายน, 2542.

- Ford, B.C. "An Evaluation of Creativity Training activity with Mentally Retarded Youngster" Dissertation Abstracts International. 36(4) : 1728-A ; April, 2000.
- Hartzler, Deborah S. "A Meta-Analysis Conducted On Integrated Curriculum Programs and Their Effects on Student Achievement," Dissertation Abstracts International. 61(3) : 865 – A ; September, 2000.
- Jones, Shelly Monica. "Characterization of Instruction in Integrated Middle School Mathematics and Science Classrooms," Dissertation Abstracts International. 64(4) : 1202-A ; October, 2003.
- Kemmis, S. and R. McTaggart. The Action Research Planner. 3rd ed. Victoria, Australia : Deaken University Press, 1988.
- King, Bobbie Jean. "The Effect of Integrated Teaching Styles on the Mathematics Performance of Eighth-Grade Students in a Prealgebra Class," Dissertation Abstracts International. 64(9) : 3179- A ; March, 2004.
- Maxwell, Wendy Jean. "Evaluating the Effectiveness of the Accelerative Integrated Method for Teaching French as a Second Language," Dissertation Abstracts International. 39(6) : 1473-A ; December, 2001.
- Mckernan, J.S. "The Act of Discovery," Harvard Education Review. 31(3) : 21-32 ; May, 1996.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบ

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้ใช้สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้า ทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลัง
การประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีทั้งหมด 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบปรนัยมี 4
ตัวเลือก โปรดทำเครื่องหมายข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ทดสอบ

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ

สถานที่สอบ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบ

1. ข้อใดคือบทบาทหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก

- ก. ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็ก
- ข. ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในลักษณะบูรณาการ
- ค. ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครอบครัวและชุมชน
- ง. ถูกทุกข้อ

2. พัฒนาการที่เด็กจะต้องได้รับการพัฒนาให้ครบมีกี่ด้าน อะไรบ้าง

- ก. 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา
- ข. 4 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ด้านสมอง ด้านปฏิสัมพันธ์ และด้านมนุษยสัมพันธ์
- ค. 5 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสติปัญญา
- ง. 5 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ด้านสมอง ด้านปฏิสัมพันธ์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านสังคม

3. การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์ในกิจกรรมเดียวกันแต่มีความคิด
รวบยอด จุดประสงค์ของเนื้อหาต่าง ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้เป็นการบูรณาการแบบใด

- ก. แบบระหว่างวิชา
- ข. แบบภายในวิชา
- ค. แบบคู่ขนาน
- ง. แบบสอดแทรก

4. การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการมีกี่รูปแบบ

- ก. 1 รูปแบบ
- ข. 2 รูปแบบ
- ค. 3 รูปแบบ
- ง. 4 รูปแบบ

5. ข้อใดเป็นวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ
 - ก. สอนด้วยการบรรยายและท่องจำ
 - ข. นำเทคโนโลยีนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาสอน
 - ค. สอนทั้งความรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้ในเรื่องที่สนใจด้วยตนเอง
 - ง. สอนด้วยการบอกเล่า
6. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกในการวางแผนการสอนแบบบูรณาการ
 - ก. เลือกหัวเรื่อง
 - ข. วัดผลก่อนสอน
 - ค. ผลิตสื่อก่อนสอน
 - ง. กำหนดเวลาสอน
7. การศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นหัวเรื่อง และความคิดรวบยอดอยู่ในขั้นตอนใดในการสอนแบบบูรณาการ
 - ก. ขั้นตอนการกำหนดหัวเรื่องในการสอน
 - ข. ขั้นตอนการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
 - ค. ขั้นตอนการวางแผนการเรียนรู้
 - ง. ขั้นตอนการกำหนดเนื้อหาย่อย
8. การศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชารองที่จะนำมาบูรณาการ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในหัวเรื่องนั้น ๆ เพื่อนำไปดำเนินการวัดและประเมินผล อยู่ในขั้นตอนใดในการสอนแบบบูรณาการ
 - ก. ขั้นตอนการกำหนดหัวเรื่อง
 - ข. ขั้นตอนการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
 - ค. ขั้นตอนการกำหนดเนื้อหาย่อย
 - ง. ขั้นตอนการวางแผนการเรียนรู้
9. การกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อย ๆ สำหรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ อยู่ในขั้นตอนใดในการสอนแบบบูรณาการ
 - ก. ขั้นตอนการวางแผนการเรียนรู้
 - ข. ขั้นตอนการกำหนดเนื้อหาย่อย
 - ค. ขั้นตอนการปฏิบัติการสอน
 - ง. ขั้นตอนการวัดประเมินผล
10. การสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ และการทดสอบที่สอดคล้องกับสภาพจริง อยู่ในขั้นตอนใดของการสอนแบบบูรณาการ
 - ก. การกำหนดหัวเรื่อง
 - ข. การกำหนดจุดประสงค์
 - ค. การวางแผนการสอน
 - ง. การประเมินผล

11. ข้อใดเป็นองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้
 - ก. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
 - ข. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
 - ค. การกำหนดการวัดและประเมินผล
 - ง. ถูกทุกข้อ
12. กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีกี่กิจกรรม
 - ก. มี 3 กิจกรรม ข. มี 4 กิจกรรม
 - ค. มี 5 กิจกรรม ง. มี 6 กิจกรรม
12. จุดประสงค์การเรียนรู้ต้องครอบคลุมเรื่องใด
 - ก. ความรู้ ทักษะ เจตคติ
 - ข. ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ
 - ค. ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้
 - ง. ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ
13. วิธีการสร้างบทเรียนแบบบูรณาการโดยการเลือกหัวเรื่อง มีวิธีและขั้นตอนดำเนินการอย่างไร
 - ก. กำหนดหัวเรื่อง กำหนดจุดประสงค์ กำหนดเนื้อหาห้อย วางแผนการสอน ปฏิบัติการสอน ประเมินผลและนำผลไปพัฒนา
 - ข. กำหนดหัวเรื่อง กำหนดจุดประสงค์ วางแผนการสอน ปฏิบัติการสอน ประเมินผลและนำผลไปพัฒนา
 - ค. กำหนดหัวเรื่อง วางแผนการสอน ปฏิบัติการสอน ประเมินผลและนำผลไปพัฒนา
 - ง. กำหนดหัวเรื่อง ปฏิบัติการสอน ประเมินผลและนำผลไปพัฒนา
14. การสร้างบทเรียนแบบบูรณาการ โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ มีขั้นตอนอย่างไร
 - ก. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ สร้างหัวเรื่อง กำหนดเนื้อหาห้อย
 - ข. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ สร้างหัวเรื่อง กำหนดเนื้อหาห้อย วางแผนการสอน
 - ค. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ สร้างหัวเรื่อง กำหนดเนื้อหาห้อย วางแผนการสอน ปฏิบัติการสอน
 - ง. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ สร้างหัวเรื่อง กำหนดเนื้อหาห้อย วางแผนการสอน ปฏิบัติการสอน ประเมินผลการสอน
15. ขั้นตอนสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการคือ
 - ก. กำหนดเนื้อหาห้อย
 - ข. สร้างหัวเรื่อง
 - ค. ปฏิบัติการสอน
 - ง. ประเมินผลการสอนและปรับปรุงการสอน
16. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ใช้ในปัจจุบันมีชื่อว่าอย่างไร
 - ก. หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2546
 - ข. หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546
 - ค. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546
 - ง. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

17. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ใช้ในปัจจุบันมุ่งเน้นจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุกี่ปี
ก. แรกเกิด - 5 ปี ข. 1 - 8 ปี
ค. 2 - 9 ปี ง. 3 - 5 ปี
18. ข้อใดเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย
ก. การเล่น
ข. การเล่นอย่างมีจุดหมาย
ค. การพัฒนาด้านสติปัญญา
ง. การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และสังคม
19. ข้อใดไม่ใช่จุดหมายของการศึกษาปฐมวัย
ก. กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง
ข. มีคุณภาพ จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
ค. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
ง. สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
20. ข้อใดไม่เป็นสาระที่ควรเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
ก. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
ข. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล
ค. สถานที่และสิ่งแวดล้อม
ง. ด้านสติปัญญา
-

แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้าใช้สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยดำเนินการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิด ขอบเขตของเนื้อหา หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

สถานที่ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. การเตรียมการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการของท่านอย่างไร

.....

2. ท่านได้ใช้สื่อในการประกอบการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการ หรือไม่ อย่างไร

.....

3. ท่านได้สร้างแบบประเมินพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย หรือไม่ อย่างไร

.....

4. ในการจัดการประสบการณ์ในชั้นเรียนแบบบูรณาการ ขั้นตอนใดบ้างท่านยังไม่เข้าใจและอย่างไร

4.1 การกำหนดหัวเรื่องที่สอน

.....

4.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

.....

4.3 การกำหนดเนื้อหาย่อย

.....

4.4 การวางแผนการสอน

.....

.....

4.5 การปฏิบัติการสอน

.....

.....

4.6 การปรับปรุงและพัฒนาการสอน

.....

.....

5. หลังการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในชั้นเรียนแล้ว ท่านคิดว่าเด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

6. หลังการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนแล้ว ท่านคิดว่าเด็กจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่

.....

.....

7. ปัญหา / อุปสรรคที่พบ

.....

.....

8. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์
(.....)

แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้าใช้สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความรู้
ความเข้าใจด้านการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยดำเนินการสัมภาษณ์ตามกรอบ
แนวคิด ขอบเขตของเนื้อหา หลังการนิเทศการสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. ท่านมีความรู้ ความสามารถ และมีปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง
6 ขั้นตอน อย่างไรบ้าง

1.1 การกำหนดหัวเรื่องตามความสนใจของนักเรียน

.....

.....

1.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

.....

.....

1.3 การกำหนดเนื้อหาย่อย

.....

.....

1.4 การวางแผนการสอน

.....

.....

1.5 การปฏิบัติการสอน

.....

.....

1.6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน

.....

.....

2. ท่านคิดว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร

.....
.....

3. หลังจากได้รับการนิเทศแล้ว ท่านคิดว่าได้ประโยชน์จากการนิเทศหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์
(.....)

แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 3

การพัฒนาบุคลากรด้านด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เพื่อวัดความสามารถในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ในการนิเทศแบบคลินิก

ตอนที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ท่านได้มีการศึกษา
ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง อธิบายโดยสรุป

.....

2. ท่านมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไรในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบบูรณาการ
อธิบายแต่ละขั้นตอนโดยสังเขป

.....

3. ท่านได้เตรียมการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ เครื่องมือในการวัดประเมินผล หรืออื่นๆ อย่างไร
ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ อธิบายโดยสรุป

.....

4. การจัดกิจกรรมประจำวัน ท่านได้ดำเนินการอย่างไร ในแต่ละขอบข่ายของกิจกรรม
ประจำวัน อธิบายโดยสังเขป

.....

5. ท่านได้พบปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อย่างไรบ้าง

.....

2.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

(.....)

...../...../.....

แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของผู้ดูแลเด็ก

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับความเห็นที่ตรงกับสภาพการปฏิบัติและผลงานที่ปรากฏ
ตามความเป็นจริงหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยตรวจสอบและประเมินค่าเป็น 5 ระดับ คือ

คะแนนเฉลี่ย 4.51 -5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 -4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 -3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 -2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สถานที่ที่ประเมิน

ชื่อผู้รับการประเมิน

ชื่อผู้ประเมิน

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน

ตอนที่ 2 รายการประเมิน

รายการ	ระดับคุณภาพ					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1.ผู้ดูแลเด็กมีหลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่ถูกต้อง						
2.ผู้ดูแลเด็กรู้และเข้าใจการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ						
3.ผู้ดูแลเด็กมีเทคนิคกระบวนการการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ						

ตอนที่ 2 รายการประเมิน (ต่อ)

รายการ	ระดับคุณภาพ					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
4.แผนการจัดประสบการณ์ผู้ดูแลเด็กเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก						
5.แผนการจัดประสบการณ์ผู้ดูแลเด็กให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจ						
6.สาระการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดประสบการณ์						
7.กิจกรรมการจัดประสบการณ์คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล						
8.สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก						
9.ผู้ดูแลเด็กมีความรู้และเทคนิคในการวัดผลประเมินผลได้ถูกต้อง						
10.ผู้ดูแลเด็กมีสื่อและเครื่องมือในการวัดผลที่หลากหลายอย่างเหมาะสม						
รวม						
เฉลี่ย						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

1. แบบประเมินในการจัดประสบการณ์ของผู้ดูแลเด็กชุดนี้ สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้า และวิทยากรใช้ประเมินการจัดประสบการณ์ของผู้ดูแลเด็ก ขณะที่ดำเนินการจัดประสบการณ์ ตามกลยุทธ์การนิเทศการสอนและการนิเทศแบบมีส่วนร่วม
2. ให้ประเมินทำเครื่องหมาย / ลงในช่องผลการประเมิน ตามความเป็นจริงโดยตรวจสอบ และประเมินค่าเป็น 5 ระดับ คือ
 - คะแนนเฉลี่ย 4.51 -5.00 หมายถึง ดีมาก
 - คะแนนเฉลี่ย 3.51 -4.50 หมายถึง ดี
 - คะแนนเฉลี่ย 2.51 -3.50 หมายถึง พอใช้
 - คะแนนเฉลี่ย 1.51 -2.50 หมายถึง ควรปรับปรุง
 - คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.50 หมายถึง ปรับปรุง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

วันที่ เดือน พ.ศ.
 ชื่อผู้รับการประเมิน
 ชื่อผู้ประเมิน
 สถานที่ประเมิน

ตอนที่ 2 รายการประเมิน

ที่	รายการ	ระดับความเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1.	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน 1.การเร้าความสนใจของเด็ก 2.เหมาะสมกับเวลาและเนื้อหาที่จัดประสบการณ์ 3.บอกจุดประสงค์และแนวทางการจัดประสบการณ์ 4. วัดความสนใจของเด็ก						

ตอนที่ 2 รายการประเมิน (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
2.	ชั้นการจัดประสบการณ์ 1. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดประสบการณ์ 2.อธิบายตามลำดับขั้นตอนทำให้เข้าใจง่ายและใช้ภาษาได้ถูกต้อง 3.ตัวอย่างที่ใช้ประกอบเรื่องที่จัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหาและสัมพันธ์กับชีวิตจริง 4.ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลายแบบเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 5.ให้ความสนใจกับเด็กอย่างทั่วถึง 6.ตรวจสอบความสนใจของเด็กระหว่างที่จัดประสบการณ์รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม 7.ใช้เทคนิคการจัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหา 8.ใช้เทคนิคการเสริมแรงอย่างเหมาะสม 9.เลือกใช้สื่ออย่างถูกต้องและเหมาะสม 10. จัดกลุ่มเด็กได้สัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์ 11.มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถของกลุ่มเด็กหรือรายบุคคล 12.ฝึกให้เด็กพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็กคนอื่น รู้หน้าที่ของตนเองเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี						
3.	ขั้นสรุป 1.สรุปได้กะทัดรัดช่วยให้เด็กเกิดแนวคิดตรงตามจุดประสงค์ 2.สั่งงานหรือให้เด็กเตรียมตัวล่วงหน้าสำหรับการจัดประสบการณ์ครั้งต่อไป						
	รวม						
	เฉลี่ย						

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบบันทึกผลการนิเทศ

คำชี้แจง

แบบนิเทศภายในฉบับนี้ ใช้สำหรับนิเทศกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ขณะดำเนินการตามกลยุทธ์การนิเทศการสอนและการนิเทศแบบคลินิก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อผู้นิเทศ..... ตำแหน่ง.....
2. ชื่อผู้รับการนิเทศ.....
3. วัน เดือน ปี ที่นิเทศ.....
5. ช่วงเวลาที่นิเทศ.....
6. กิจกรรมที่นิเทศ.....

ตอนที่ 2 ประเด็นการนิเทศ

1. สภาพการปฏิบัติการในขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้

.....

.....

ข้อเสนอแนะและการให้คำปรึกษาของผู้นิเทศ

.....

.....

2. สภาพการปฏิบัติการในขั้นตอนการเตรียมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

.....

.....

ข้อเสนอแนะและการให้คำปรึกษาของผู้นิเทศ

.....

.....

3. สภาพการปฏิบัติงานในขั้นตอนดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

.....

.....

ข้อเสนอแนะและการให้คำปรึกษาของผู้นิเทศ

.....

.....

4. สภาพการปฏิบัติงานในขั้นตอนการสรุปผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

.....

.....

ข้อเสนอแนะและการให้คำปรึกษาของผู้นิเทศ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ
(.....)

แบบสังเกต

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

ใช้สังเกตกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ
สำหรับเด็กปฐมวัย ขณะดำเนินการตามกลยุทธ์การนิเทศการสอนและการนิเทศแบบคลินิก

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้การนิเทศ.....ตำแหน่ง.....ชื่อผู้รับ

การนิเทศ.....

สถานที่ให้การนิเทศ.....

วัน เดือน ปี ที่นิเทศ.....

ตอนที่ 2 รายการสังเกต

1. มีการช่วยเหลือชี้แนะในการจัดประสบการณ์เรียนรู้หรือไม่

() มี () ไม่มี

2. มีการยอมรับฟังคำวิจารณ์แนะนำกันหรือไม่

() มี () ไม่มี

3. มีสื่อในการจัดประสบการณ์เรียนรู้หรือไม่

() มี () ไม่มี

4. มีปัญหาการเตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้หรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

5. มีปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับเด็กปฐมวัยกิจกรรมเสรี หรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

6. มีปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย กิจกรรมสร้างสรรค์

หรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

7. มีปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะหรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

8. มีปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย กิจกรรมเสริมประสบการณ์หรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

9. มีปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย กิจกรรมกลางแจ้งหรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

10. มีปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย กิจกรรมเกมการศึกษาหรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

11. มีปัญหาในการร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

12. มีปัญหาในการติดตามประเมินผลในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

13. มีปัญหาในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

14. มีปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

15. มีปัญหาอื่น หรือไม่

() มี (ระบุปัญหา) () ไม่มี

.....

.....

1.6 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

...../...../.....

ภาคผนวก ข
คำ IOC เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ค่า IOC
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1.แบบทดสอบ

ข้อที่	ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญ			เฉลี่ย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	
1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1.00
11	1	0	1	0.66
12	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1.00
14	1	0	1	0.66
15	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1.00
18	1	1	1	1.00
19	1	1	1	1.00
20	1	1	1	1.00

2.แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์

ข้อที่	ค่า IOCของผู้เชี่ยวชาญ			เฉลี่ย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	
1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1.00
9	1	0	1	0.66
10	1	1	1	1.00

3. แบบประเมินการจัดประสบการณ์

ข้อที่	ค่า IOCของผู้เชี่ยวชาญ			เฉลี่ย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน				
1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1.00
ขั้นการจัดประสบการณ์				
1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1.00
6	1	0	1	0.66
7	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1.00
ขั้นสรุป				
1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1.00

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นางสาวณัฐธมา ศรีลาเลิศ
วันเกิด	วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 110 หมู่ 3 ตำบลหนามแท่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 34250
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิชาการศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนามแท่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 34250
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านชาดตำบลหนามแท่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนามแท่งพิทยาคมรัชมังคลาภิเษก อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.วศ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2545	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
พ.ศ. 2555	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม